

**USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE**

861

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-17/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, potpredsjednica
Angelika Nußberger, potpredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudija
Marin Vukoja, sudija
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 14. maja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24),

utvrđuje se da Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24) nije u skladu sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana

objavljivanja ove odluke u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24) u pogledu naknada stručnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o mjerama preduzetim s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo; u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je 3. aprila 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 90/05, 32/07 i 77/20¹; u daljnjem tekstu: sporni zakon) sa članom I/2, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljnjem tekstu: Međunarodni pakt). Podnosilac zahtjeva je 19. marta 2026. godine urgirao donošenje

¹ Ustavni sud u ovom dijelu navodi osporeni zakon onako kako je to precizirao podnosilac zahtjeva, dok je u ostalom dijelu ove odluke naveden osporeni zakon s brojevima "Službenog glasnika BiH" u kojem su objavljene relevantne izmjene i dopune.

odluke, a podnescima od 2. i 3. aprila 2026. godine dopunio je zahtjev dostavljanjem dokumentacije.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom), Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobranilaštvo) zatraženo je 4. septembra 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev.

3. Predstavnički dom, Dom naroda i Pravobranilaštvo su u periodu od 30. septembra do 16. oktobra 2025. godine dostavili odgovore na zahtjev. Sud BiH je 2. i 3. aprila 2026. godine dostavio Ustavnom sudu precizirane interne akte i presude (vidi tač. 12–14, 17, 18. i 19. ove odluke).

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut

4. Podnosilac zahtjeva je naveo da se pred Sudom Bosne i Hercegovine vodi parnični postupak po tužbi M. P. i drugih (1–44; u daljnjem tekstu: tužioci) protiv Bosne i Hercegovine, zastupane po Pravobranilaštvu, po tužbenom zahtjevu koji glasi:

Utvrdjuje se da je tužena povrijedila pravo jednako postupanje prema tužiteljima u odnosu na druge zaposlenike na način što je propustila da im osigura naknadu za dežurstvo, odnosno stanje pripravnosti, pa se shodno tome nalaže tuženoj da izvrši radnje kojima se uklanja diskriminacija tako što će regulirati pravo tužitelja na naknadu za dežurstvo, odnosno stanje pripravnosti, pri tome poštujući princip jednakosti pred zakonom.

Nalaže se tuženoj da tužiteljima, na ime naknade materijalne štete zbog neisplaćivanja naknade za dežure, odnosno vrijeme pripravnosti, za razdoblje od 18. oktobra 2021. godine do 18. oktobra 2024. godine, isplati iznos od po 100,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 18. oktobra 2021. godine pa sve do konačne isplate.

b) Navodi iz zahtjeva

5. Podnosilac zahtjeva je naveo da tužioci pripadaju stručnom osoblju Suda BiH, odnosno pravnim savjetnicima i stručnim saradnicima koji su zaposleni u Sudu BiH. Dalje se navodi da tužioci, pored svog redovnog radnog vremena, također obavljaju dežurstva. To podrazumijeva da su u stanju pripravnosti za vrijeme dežurstva kako bi u slučaju potrebe mogli obavljati neophodne poslove i zadatke. Za to vrijeme, kako je navedeno, tužioci ne smiju planirati nikakvo putovanje ili slično jer moraju biti uvijek u pripravnosti kako bi se na poziv mogli odmah javiti i pristupiti u instituciju Suda BiH. Podnosilac zahtjeva ističe da je neophodno prisustvo tužilaca jer se bez njih nijedna radnja u krivičnom postupku ne bi mogla izvršiti nakon redovnog radnog vremena, poput pritvorskih predmeta i sl. Naime, podnosilac zahtjeva ukazuje da je prisustvo tužilaca neophodno kako bi se izvršilo otvaranje predmeta, zaduživanje i predaja predmeta. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva navodi da je Ustavni sud u pogledu iste naknade utvrdio da sporni zakon nije u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine jer ne sadrži odredbe o naknadama na ime dežurstva/pripravnosti za sudije i tužioce.

6. U odnosu na pravni osnov, podnosilac zahtjeva navodi da je radnopravni status tužilaca reguliran kako odredbama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine tako i odredbama spornog zakona. Međutim, odredbama navedena dva zakona uopće nije regulirana novčana naknada za period obavljenog dežurstva, odnosno stanja pripravnosti. S druge strane, podnosilac zahtjeva ističe da su te naknade predviđene odredbom člana 35. stav 3. Zakona o radu ("Službene novine FBiH" br. 26/2016, 89/2018 i 23/2020 – odluka US, 49/2021 – dr. zakon i 103/2021 dr. zakon), odredbom člana 56. st. 2, 3. i 4. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 1/2016, 66/2018, 91/2021 – odluka US

i 119/2021), odredbom člana 38. stav 1. tač. 5. i 6. Granskog kolektivnog ugovora elektroprivredne djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 12/21), odredbom člana 35. stav 2. Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti cestovnog saobraćaja za teritoriju FBiH ("Službene novine FBiH" broj 103/21), odredbom člana 49. stav I tačka 6. Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost proizvodnje i prerade metala u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 63/21), odredbom člana 26. stav 2. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti FBiH ("Službene novine FBiH" broj 32/21) i odredbom člana 74. Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u organima državne službe Kantona Sarajevo ("Službene novine KS" broj 12/21).

7. Zatim, podnosilac zahtjeva ističe da se tužbeni zahtjev iz tužbe zasniva na stavu tužilaca da su – zbog toga što sporni zakon nije regulirao pitanje označenih naknada – stavljeni u nepovoljniji položaj spram zaposlenih koji imaju pravo na tu naknadu. Navedeno je da tužioci smatraju da za takvo zakonsko rješenje ne postoji razumno obrazloženje ni u pogledu javnog interesa koji se želi postići niti u smislu načela proporcionalnosti i adekvatnosti, a to je zbog toga što takva zakonska rješenja zadiru u pravo na rad, čime se krši više ustavnih normi, što je izričito zabranjeno odredbama čl. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije te Ustavom Bosne i Hercegovine. U prilog osnovanosti navedenih tvrdnji o učinjenoj diskriminaciji podnosilac zahtjeva se pozvao na odluke Ustavnog suda u predmetima br. "AP-7/12" (pravilno U-7/12), U-29/13, U-7/21 i U-25/22. Podnosilac zahtjeva smatra da ukoliko bi se pri odlučivanju o tužbenom zahtjevu iz tužbe tužilaca primjenjivao sporni zakon, postojala bi opasnost da se prekrše ustavna prava stranaka u postupku.

8. S obzirom na navedeno, podnosilac zahtjeva ističe da zahtjev podnosi na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine uz prijedlog da Ustavni sud, ukoliko utvrdi neusklađenost spornog zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom, naloži Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi sporni zakon s odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju tako što će sporni zakon dopuniti odredbom kojom osigurava pravo na označene naknade.

c) Odgovori na zahtjev

9. Predstavnički dom – Ustavnopravna komisija je navela da je sporni zakon u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, te da će odluku o kompatibilnosti spornog zakona (s relevantnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i Međunarodnog pakta) donijeti Ustavni sud.

10. Dom naroda – Ustavnopravna komisija je navela da je odluku o zahtjevu odlučila preputiti Ustavnom sudu.

11. Pravobranilaštvo je istaklo da se ustavna jamstva jednakosti zabrane diskriminacije ne mogu tumačiti kao obaveze zakonodavca da svim kategorijama zaposlenika osigura identične naknade, posebno kada se radi o različitim vrstama poslova, radnim obavezama i institucionalnim nadležnostima. U vezi s tim je navedeno da u konkretnom slučaju ne postoji uporedna grupa zaposlenika u institucijama Bosne i Hercegovine koja ostvaruje naknadu za vrijeme dežurstva ili pripravnosti na istim ili sličnim radnim mjestima, te se time isključuje postojanje diskriminacije. U slučajevima kada zaposlenici obavljaju stvarni rad za vrijeme dežurstva, Pravobranilaštvo je istaklo da se takav rad adekvatno kompenzira u skladu s Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradnim danima, noćni rad i rad u danima državnih praznika („Službeni glasnik

BiH" broj 4/09). Zatim je navedeno da su tužioci, kao i ostali zaposlenici, imali mogućnost ostvarivanja tih prava kada su ispunjeni zakonski uvjeti, što je dokumentirano internim aktima i rješenjima "Tužilaštva Bosne i Hercegovine". Dalje je navedeno da se tužbeni zahtjev tužilaca zasniva na paušalnoj procjeni iznosa naknade, bez pravnog osnova i bez jasne metodologije izračuna. Pri tome je navedeno da se dežura i pripravnost ne razlikuju u tužbi, iako su to pravno i funkcionalno različiti instituti. Pravobranilaštvo je istaklo da obaveza dežurstva proizlazi iz opisa poslova radnog mjesta, a tužioci su ugovorom o radu prihvatili uvjete rada koji uključuju takve obaveze. U vezi s tim je ukazano da je Sud BiH kao poslodavac u potpunosti postupao u skladu s pozitivnim pravnim propisima, te nije povrijedio nijedno ustavno ili zakonsko pravo tužilaca. Čak i u slučaju eventualne odluke Ustavnog suda kojom bi se utvrdila neusklađenost spornog zakona, Pravobranilaštvo je navelo da takva odluka ne bi mogla imati retroaktivni učinak, već bi eventualno mogla utjecati na buduće zakonodavne izmjene. Stoga je predloženo da se zahtjev odbije jer sporni zakon ne sadrži diskriminatorne odredbe niti povredu ustavnih prava tužilaca.

d) Dodatne napomene

12. Iz stanja spisa predmeta (dokumentacija koju je Sud BiH dostavio Ustavnom sudu) proizlazi da je Sud BiH u svojoj praksi rješavao isto pravno pitanje. Naime, četvero tužilaca (u relevantno vrijeme zaposleni također kao pravni savjetnici u Pravnom odjeljenju Suda BiH na radnim mjestima na kojima se primjenjuje sporni zakon) u drugom parničnom postupku su tužili Bosnu i Hercegovinu, Sud BiH, zbog neisplaćivanja naknade troškova za dežurstva, odnosno pripravnosti za rad.

13. Pravomoćnom Presudom Suda BiH od 22. augusta 2025. godine utvrđeno je da je tužena (Bosna i Hercegovina, Sud BiH zastupan po Pravobranilaštvu) povrijedila pravo na jednako postupanje prema tužiocima, i to u odnosu na zaposlene u pravosudnim institucijama FBiH kojima se utvrđuje, priznaje i isplaćuje naknada za dežurstvo/pripravnost za rad tako što je tužiocima propustila da utvrdi, prizna i osigura naknadu za dežurstvo/pripravnost za rad. U obrazloženju presude Sud BiH je istakao da nije sporno da naknada za dežurstvo, odnosno za vrijeme pripravnosti nije propisana za kategoriju stručnog osoblja. U vezi s tim je ukazano na Odluku Ustavnog suda broj U-25/22 od 19. januara 2023. godine, pri čemu je istaknuto da su izmjenama spornog zakona propisane naknade za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad sudijama i tužiocima, ali ne i stručnom osoblju iako se navedeni zakon odnosi i na njih. Zaključeno je da su povrijeđena prava tužilaca na jednako postupanje u odnosu na nosioce pravosudnih funkcija koji ostvaruju pravo na utuženu naknadu na osnovu spornog zakona. Konstatirano je da jedino stručno osoblje Suda BiH nema pravo na predmetne naknade, iz čega proizlazi da se radi o sistemskoj diskriminaciji koja pogađa tužioce nepropisivanjem te vrste naknade za rad koji oni obavljaju. Prilikom utvrđivanja visine štete (u vidu izmakle naknade) zbog učinjene diskriminacije Sud BiH je cijenio obim i složenost poslova koje stručno osoblje Suda BiH obavlja, uzimajući kao uporednu grupu stručne saradnike na kantonalnom nivou (Kantonalni sud u Sarajevu).

14. Presudom Suda BiH (u drugostepenom vijeću) od 21. oktobra 2025. godine odbijena je žalba tužene Bosne i Hercegovine i potvrđena presuda Suda BiH od 22. augusta 2025. godine. U obrazloženju presude je navedeno da se pravilnost utvrđenja prvostepenog suda o postojanju nejednakog postupanja ne može dovesti u pitanje, a to zbog toga što je sporni zakon izjednačio stručno osoblje s nosiocima pravosudnih funkcija u pogledu prava na isplatu svih naknada osim naknade za dežurstvo/pripravnost, dok istovremeno stručno osoblje u pravosudnim institucijama FBiH to pravo ostvaruje. Pri tome je

ukazano da je nejednako postupanje utvrđeno u odnosu na jedinu referentnu uporednu grupu, tj. nosioce pravosudnih funkcija u entitetskoj pravosudnoj instituciji, i ogleda se u tome da obim propisanih prava iz rada zavisi od nivoa pravosudne institucije u kojoj se obavlja rad. Konačno, zaključeno je da je visina utužene naknade utvrđena primjenom metodologije po kojoj se naknada obračunava u pravosudnim institucijama Kantona Sarajeva. Dakle, tužiocima je utvrđena naknada u istom iznosu u kojem naknadu ostvaruje uporedna grupa koja je bila referentna i pri utvrđivanju nejednakog postupanja.

IV. Relevantni propisi

15. **Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 90/05, 32/07, 40/08 – odluka USBiH, 17/13 – odluka USBiH, 5/14 – rješenje USBiH, 40/14 – odluka USBiH, 48/15 – rješenje USBiH i 77/20) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Okvir Zakona

Ovim Zakonom utvrđuju se plaće, naknade i određena materijalna prava sudija i tužilaca i određenih kategorija stručnog osoblja u pravosudnim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine.

Član 7.

Radno vrijeme

1. Broj radnih sati za sudije i tužioce je 40 sati sedmično.
2. Ukoliko sudija odnosno tužilac radi pola radnog vremena, a u skladu sa posebnim zakonom ili propisima, osnovna mjesečna plaća iz člana 2. odnosno 3. i 4. ovog Zakona, korigovaće se u skladu sa brojem odrađenih dana u odnosu prema broju redovnih radnih dana za taj mjesec.

16. **Zakon o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" broj 79/24 od 19. novembra 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U Zakonu o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 90/05, 32/07 i 77/20) iza člana 7. dodaje se novi član 7a. koji glasi:

"Član 7a.

Naknada za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad

1. Sudijama i tužiocima pripada naknada na osnovu vremena provedenog u obaveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad srazmjerno vremenu trajanja obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad.
2. Visinu, uslove i način ostvarivanja naknade iz stava 1. ovog člana utvrdit će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine posebnom odlukom."

Član 2.

Iza člana 18a. dodaje se novi član 18b. koji glasi:

"Član 18b.

Troškovi smještaja i naknada za odvojeni život za stručno osoblje

1. Stručno osoblje iz člana 17. ovog zakona ima pravo na troškove smještaja i naknadu za odvojeni život u skladu s podzakonskim aktom koji donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, shodno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

2. Stručno osoblje iz člana 17. ovog zakona ima pravo na troškove za smještaj u visini propisanoj podzakonskim aktom iz stava 1. ovog člana za rukovodeće državne službenike iz člana 7. stav 1. tačka a) alineja 2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, a pravo na naknadu za odvojeni život pod

uslovom i u visini utvrđenoj podzakonskim aktom iz stava 1. ovog člana za zaposlene u institucijama Bosne i Hercegovine."

17. **Poslovnik o radu Suda Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 38/20 i 67/22) u relevantnom dijelu glasi:

Član 3.

Radno vrijeme

(1) Radno vrijeme Suda je od 08.00 do 16.00 sati svakim radnim danom. Radni dani su svi dani u sedmici osim subote, nedjelje i zvaničnih praznika. Za svaki odjel Krivičnog odjeljenja određuje se dežurni sudija, kao i drugo dežurno osoblje, radi obavljanja neophodnih poslova u vrijeme radnih i neradnih sati i dana.

(2) Nezavisno od prethodnog stava, u slučaju kada to okolnosti zahtijevaju, rad Suda bit će organiziran i izvan radnog vremena, u skladu sa odlukom sudije odnosno vijeća u pojedinačnom predmetu.

Član 31.

Pravno odjeljenje

U Pravnom odjeljenju obavljaju se poslovi pružanja neposredne pravne podrške sudijama Odjela I i Odjela II Krivičnog i Apelacionog Odjeljenja Suda.

18. **Pravilnik o radu Suda Bosne i Hercegovine** (br. Su: 10-58/24, Su: 10-58-1/24 i Su: 10-58-2/24), dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 25.

(Prekovremeni rad)

1. U slučaju više sile (požar, potres, poplava i si.) iznenadnog povećanja obima posla, kao i u drugim sličnim slučajevima neophodne potrebe, zaposlenik je na zahtjev Suda obavezan raditi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad), a najviše do 10 sati sedmično.

2. Ako prekovremeni rad zaposlenika traje duže od tri /3/ sedmice neprekidno ili više od 10 sedmica u toku kalendarske godine, o prekovremenom radu Sud pismeno obavještava Upravni inspektorat Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Upravni inspektorat).

3. Zaposlenik može dobrovoljno raditi prekovremeno i to u trajanju od još najviše 10 sati sedmično.

4. Trudnica ne može raditi prekovremeno, a majka s djetetom do tri godine života i samohrani roditelj do šest godina života djeteta može raditi prekovremeno, ako da pismenu izjavu o dobrovoljnom pristanku na takav rad.

Član 38. stav (4)

(Naknade)

4. Zaposlenik ima pravo na naknadu za:

[...]

- prekovremeni rad, rad tokom neradnih dana, noćni rad i rad u danima državnih praznika,

[...]

19. **Pravilnik o organizacionoj strukturi Zajedničkog sekretarijata i Ureda registrara Odjela I i II Suda Bosne i Hercegovine** (br. Su: 10-7/25, Su: 10-7-1/25, Su: 10-7- 2/25 i SU: 10-7-4/25), dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 9.

Sekretarijat Odjela III Krivičnog odjeljenja

Sekretarijat Odjela III Krivičnog odjeljenja pomaže u radu sudijama tog Odjela pružanjem neposredne pravne podrške.

Član 19.

U Pravnom odjeljenju obavljaju se poslovi pružanja neposredne pravne podrške sudijama Odjela I i Odjela II Krivičnog i Apelacionog odjeljenja Suda.

II - RADNA MJESTA I OPIS POSLOVA I ZADATAKA

[...]

Član 25.

1. ZAJEDNIČKI SEKRETARIJAT

1.d. SEKRETARIJAT ODJELA III KRIVIČNOG ODJELJENJA

[...]

1.d.2. Pravni savjetnik

Pomaže sudijama u radu tako što:

- izrađuje nacрте sudskih odluka;

- proučava propise koji se na konkretan slučaj imaju primijeniti, stručnu literaturu, zauzete pravne stavove, pravna shvatanja, kao i donijete načelne stavove i načelna mišljenja koja se odnose na pravna pitanja, a koja se postavljaju u konkretnom slučaju;

- rješava „R" predmete – vansjednične;

- po potrebi pomaže sudskoj upravi u davanju stručnog mišljenja pri rješavanju Su predmeta;

- učestvuje u radu radnih grupa za praćenje i proučavanje određenih pravnih pitanja;

- vrši samostalno ili po uputstvima sudije i druge stručne poslove određene zakonom ili ovim Pravilnikom.

[...]

2. URED REGISTRARA SUDA

[...]

2.d. PRAVNO ODJELJENJE

[...]

2.d.3. Pravni savjetnik

- koordinira rad tima koji pruža podršku sudijama i sudskom vijeću i vrši nadzor nad radom pravnog savjetnika-asistenta, stručnog saradnika i pripravnika;

- vrši redovan pregled svih dokumenata vezanih za određeni predmet;

- vodi evidencije i stara se o poštivanju zakonskih, kao i ostalih važnih rokova vezanih za efikasno i blagovremeno postupanje u predmetima;

- preduzima sve radnje kako bi se zaštitila tajnost povjerljivih informacija i spriječilo otkrivanje takvih informacija;

- izrađuje nacрте sudskih odluka;

- po zahtjevu sudija i rukovodioca / zamjenika rukovodioca Odjeljenja analizira domaće krivično zakonodavstvo i druge domaće propise kao i druge dokumente iz oblasti međunarodnog prava;

- proučava propise koji se na konkretan slučaj imaju primijeniti, stručnu literaturu, zauzete pravne stavove, pravna shvatanja, kao i donijete načelne stavove i načelna mišljenja koja se odnose na pravna pitanja koja se postavljaju u konkretnom slučaju;

- po potrebi pomaže u prikupljanju i analizi statističkih podataka, kao i u pripremi izvještaja;

- redovno podnosi izvještaj o radu predsjedniku sudskog vijeća i rukovodiocu / zamjeniku rukovodioca Odjeljenja;

- pruža pomoć u radu sudijama i sudskim vijećima Odjela I i II Krivičnog i Apelacionog odjeljenja;

- obavlja i duge poslove po nalogu rukovodioca / zamjenika rukovodioca Odjeljenja i sudija.

[...]

2.d.5. Stručni saradnik Pravnog odjeljenja

- pod direktnim nadzorom pravnog savjetnika i pravnog savjetnika - asistenta pomaže sudijama i vijećima u vođenju predmeta i pripremanju za suđenje;

- pruža pomoć stranama u postupku prilikom planiranja suđenja;

- prisustvuje suđenju i koordinira podršku drugih službi za potrebe održavanja suđenja, vodi zapisnike i evidencije pitanja koja zahtijevaju dalja postupanja;

- *preduzima sve radnje kako bi se zaštitila tajnost povjerljivih informacija i spriječilo otkrivanje takvih informacija;*
  - *vodi evidencije i stara se o poštivanju zakonskih, kao i ostalih važnih rokova vezanih za efikasno i blagovremeno postupanje u predmetima;*
  - *po potrebi pomaže u prikupljanju i analizi statističkih podataka, kao i u pripremi izvještaja;*
  - *obavlja i druge poslove po nalogu rukovodioca/zamjenika rukovodioca Odjeljenja i sudija;*
- [...]

V. Dopustivost

20. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

22. Zahtjev za ocjenu kompatibilnosti podnio je Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti spornog zakona sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta što ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda BiH za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad. Osim toga, proizlazi da od kompatibilnosti spornog zakona zavisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

23. Podnosilac zahtjeva je podnio zahtjev za ocjenu kompatibilnosti spornog zakona sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 14. Evropske konvencije, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i članom 26. Međunarodnog pakta.

24. Iz navoda zahtjeva za ocjenu ustavnosti proizlazi da je sporni zakon neustavan zato što za tužioce, odnosno stručno osoblje Suda BiH (pravni savjetnici i stručni saradnici), ne propisuje naknadu za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad. S obzirom na to da se suština zahtjeva tiče navoda o diskriminaciji, Ustavni sud će takve navode razmotriti isključivo u smislu člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, koji sadrži opće načelo zabrane diskriminacije.

a) Opća zabrana diskriminacije

25. Član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju glasi:

1. *Uživanje svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.*

2. *Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kom osnovu kao što su oni spomenuti u stavu 1.*

Opća načela

26. Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) potvrdio da pojmove diskriminacije koja je zabranjena na osnovu člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12 treba tumačiti na isti način (vidi Evropski sud, *Pilav protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 9. juna 2016. godine, predstavka broj 41939/07, tačka 40. s daljnjim referencama). Može se zaključiti da su standardi koje je Evropski sud razvio u svojoj sudskoj praksi u vezi sa zaštitom koju pruža član 14. Evropske konvencije primjenjivi i na slučajeve pokrenute prema članu 1. Protokola broj 12 (vidi *Napontnik protiv Rumunije*, presuda od 20. oktobra 2020. godine, predstavka broj 33139/13, tačka 70). U skladu s tim, pravo na nediskriminaciju prema članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju pruža zaštitu od različitog postupanja prema pojedincima u analognim ili relevantno sličnim situacijama. Tretman je diskriminatoran ako "nema objektivno i razumno opravdanje", odnosno ako ne teži "legitimnom cilju" ili ako ne postoji "razuman odnos proporcionalnosti" između upotrijebljenog sredstva i cilja koji se želi postići (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Pinkas protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 4. oktobra 2022. godine, predstavka broj 8701/21, tačka 58). Osim toga, "samo razlike u tretmanu zasnovane na prepoznatljivoj osobini ili "statusu" mogu predstavljati diskriminaciju u smislu člana 14." (*idem*, tačka 59).

27. U vezi s navedenim, Ustavni sud napominje da član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju proširuje obim zaštite ne samo na "bilo koje pravo utvrđeno zakonom" nego i van toga (*op. cit.*, *Pinkas protiv Bosne i Hercegovine*, tačka 52). To se primarno odnosi na nacionalni zakon i na ono što je njime dozvoljeno, odnosno koje pravo se uskraćuje.

Relevantna praksa Ustavnog suda

28. Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka, donesenih na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, bavio pitanjem ustavnosti nekoliko zakona zato što nisu propisivali specifične naknade po osnovu rada za sudije i tužioce kao nosioce pravosudnih funkcija, ali i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama. Tako je u Odluci broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine Ustavni sud utvrdio neustavnost spornog zakona zato što ne sadrži odredbe o naknadama troškova prijevoza, toplog obroka i odvojenog života za sudije, tužioce, ali i ostalo stručno osoblje. U Odluci broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost spornog zakona zato što ne sadrži odredbe o naknadama troškova smještaja u toku rada za sudije, tužioce, ali i drugo stručno osoblje. Istom odlukom Ustavni sud je utvrdio da je sporni zakon u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom iako ne sadrži odredbe o naknadama za posebne uvjete rada (dodatak na staž) za stručne saradnike pravne i stručne saradnike istražioce u Tužilaštvu BiH. U Odluci broj U-20/14 od 26. marta 2015. godine Ustavni sud je utvrdio da je u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine član 11. spornog zakona koji je propisivao da sudije i tužioci prilikom odlaska u penziju imaju pravo na otpremninu u visini jedne osnovne mjesečne plaće. U Odluci broj U-18/21 od 24. marta 2022. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i naknadama sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj zato što zakon ne sadrži odredbe o naknadi za topli obrok za sudije i tužioce. U Odluci broj U-22/22 od 23. marta 2023. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost spornog zakona zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadi za troškove smještaja i odvojenog života za stručno osoblje u pravosudnim institucijama BiH.

29. Kada se konkretno radi o naknadama za dežurstvo ili pripravnost za rad nosilaca pravosudnih funkcija, Ustavni sud ukazuje da je u Odluci broj U-7/21 od 23. septembra 2021. godine Ustavni sud utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH zato što zakon ne

sadrži odredbe o naknadama za dežurstvo sudija i tužilaca. Nakon toga, u Federaciji BiH je izmijenjen Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca tako što je članom 6e. propisana naknada sudijama i tužiocima za vrijeme dežurstva ili pripravnosti za rad (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH, objavljen u "Službenim novinama FBiH" od 3. augusta 2022. godine). U Odluci broj U-25/22 od 19. januara 2023. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH zato što zakon ne sadrži odredbe o naknadama sudijama i tužiocima za vrijeme obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad. Nakon toga je Parlamentarna skupština BiH usvojila dopune spornog zakona tako što je dodat novi član 7a. (Naknada za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad) kojim je propisano da sudijama i tužiocima pripada naknada na osnovu vremena provedenog u obaveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad srazmjerno vremenu trajanja obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad, dok će visinu, uvjete i način ostvarivanja navedene naknade utvrditi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine posebnom odlukom ("Službeni glasnik BiH" broj 79/24 od 19. novembra 2024. godine).

30. U svim odlukama u kojima je utvrđena neustavnost Ustavni sud je smatrao da je zakonodavac, ne propisujući specifične naknade iz radnog odnosa za sudije i tužioce, ali u nekim slučajevima i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama, prekršio načelo nezavisnosti pravosuđa kao osnovne garancije vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da je postupio suprotno načelu zabrane diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i člana 26. Međunarodnog pakta.

31. U odlukama u kojima nije utvrdio neustavnost zakona, naprimjer u Odluci broj U-29/13, Ustavni sud je smatrao da nadležni zakonodavac, prema načelu polja slobodne procjene, ima pravo propisati koje kategorije lica zaposlenih u institucijama BiH imaju pravo na povećani radni staž po osnovu posebnih uvjeta rada. U Odluci broj U-20/14 Ustavni sud je smatrao da se ne radi o nedostatku nekog prava iz radnog odnosa s obzirom na to da je pravo na otpremninu eksplicitno propisano, već da se prije radi o problematiziranju obima u kojem neko pravo postoji. U vezi s tim, Ustavni sud je naglasio da se radi o pravu koje je socijalnog karaktera (otpremnina), a u toj oblasti države kao najbolji poznavaoци općih i ekonomskih prilika u zemlji uživaju široko polje slobodne procjene u izboru mjera i načina.

Primjena standarda na konkretan slučaj

32. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će prvenstveno ispitati da li u konkretnom slučaju postoji uporedna grupa, odnosno radi li se o analogno istoj ili sličnoj situaciji na način kako je to postavljeno zahtjevom. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na stav Evropskog suda da zahtjev za dokazivanje analogne situacije ne traži da uporedne grupe budu identične. Podnosilac zahtjeva mora dokazati da je, s obzirom na konkretnu prirodu svog prigovora, bio u relevantno sličnoj situaciji s drugima prema kojima se postupalo drugačije. Evropski sud je pojasnio da se elementi koji karakteriziraju različite situacije i utvrđuju koliko su one uporedive moraju ocijeniti s obzirom na predmet spora, cilj sporne odredbe i kontekst u kojem se navodna diskriminacija javlja. Ocjena pitanja nalaze li se dvije osobe ili grupe u uporedivoj situaciji za potrebe analize različitog postupanja i diskriminacije istovremeno je specifična i kontekstualna, može se zasnivati samo na objektivnim i provjerljivim elementima, a uporedive situacije moraju se razmotriti kao cjelina, pri čemu se moraju izbjeći izolirani ili rubni aspekti koji bi cijelu analizu učinili umjetnom (vidi Evropski sud, *Fabián protiv Mađarske*

[VV], predstavka broj 78117/13, presuda od 5. septembra 2017. godine, tačka 113. s daljnjim referencama).

33. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da su podnosilac zahtjeva i tužiocu u postupku pred Sudom BiH ukazali na različite kategorije zaposlenih u entitetu Federacija BiH kao moguće uporedne grupe (zaposlene u oblastima elektroprivrede, cestovnog saobraćaja i proizvodnje i prerade metala u FBiH, te državne službenike i namještenike u sudskoj vlasti u Federaciji BiH i državne službenike u Kantonu Sarajevu). Međutim, Ustavni sud ukazuje da za potrebe ove analize odlučujući su samo oni zaposleni u pravosudnim institucijama koje se nalaze u relevantno sličnoj situaciji u pogledu odlučujućeg kriterija za priznavanje sporne naknade, odnosno obaveze dežurstva ili pripravnosti, a ne sve kategorije zaposlenih na koje se podnosilac zahtjeva poziva. Naime, Ustavni sud primjećuje da iz propisa na koje se podnosilac zahtjeva pozvao ne proizlazi da kod državnih službenika u pravosudnim institucijama doista postoji obaveza dežurstva ili pripravnosti u okviru nekog sudskog postupka. Slijedom toga, postojanje uporedne grupe ne može se utvrditi samo iz postojanja apstraktnog prava na naknadu nego i iz stvarne funkcionalne uključenosti, odnosno obavezne dostupnosti i dežurstva u sudskom postupku, zbog čega se navedene kategorije ne mogu smatrati uporedivim situacijama.

34. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da su tužiocu ukazali i da je tužiocima i sudijama Suda BiH priznata navedena naknada. Nesporno je da se u konkretnom slučaju ne radi o "tužiocima i sudijama", već o stručnom osoblju Suda BiH, odnosno pravnim savjetnicima i stručnim saradnicima. Dakle, ne radi se o nosiocima pravosudnih funkcija, kako je to prethodno konstatirano za "sudije i tužioce" različitih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini u svjetlu prakse Ustavnog suda (vidi, npr. *op. cit.*, U-25/22, tačka 23). U svjetlu okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud zapaža da iz stanja spisa predmeta (relevantnih propisa koje Sud BiH primjenjuje u svom radu; vidi, tač. 15–19. ove odluke) ne proizlazi jasno propisana zakonska obaveza obaveznog dežurstva ili pripravnosti za stručno osoblje Suda BiH. Međutim, iz člana 3. Poslovnika o radu Suda BiH proizlazi obaveza dežurstva koja se primarno odnosi na sudije Suda BiH koji rade u odjelima Krivičnog odjeljenja Suda BiH, a ta obaveza uključuje i "drugo dežurno osoblje" (vidi tačku 17. ove odluke). Pri tome, Ustavni sud zapaža da učesnici u postupku pred Ustavnim sudom nisu osporili da tužiocu kao stručno osoblje Suda BiH doista u praksi obavljaju obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad. Na osnovu toga, Ustavni sud smatra da se, u svjetlu specifičnih okolnosti konkretnog predmeta, stručno osoblje Suda BiH i sudije Suda BiH nalaze u relativno sličnoj situaciji za potrebe razmatranja ovog zahtjeva. Pri tome, relevantna sličnost proizlazi iz njihove funkcionalne uključenosti u isti proces sudskog odlučivanja u segmentu koji zahtjeva kontinuiranu dostupnost i dežurstvo. Osim toga, i sporni zakon se primjenjuje na obje kategorije javnih službenika (kako na sudije i tužioce tako i na stručno osoblje Suda BiH; član 1). Stoga, činjenica da je njihov pravni status različit u mnogim drugim aspektima je irelevantna za potrebe ovog predmeta, kako je to utvrdio i Evropski sud u prethodno citiranom predmetu *Pinkas* (tačka 60).

35. Sljedeće pitanje koje se postavlja za Ustavni sud je da li postoji različit tretman prethodno navedenih kategorija javnih službenika prema nekom od osnova navedenih u članu 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju. U vezi s tim, Ustavni sud ponovo ukazuje da je nakon donošenja Odluke Ustavnog suda broj U-25/22 od 19. januara 2023. godine Parlamentarna skupština usvojila dopune spornog zakona tako što je propisala tužiocima i sudijama pravo na naknadu na osnovu vremena provedenog u obaveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad (vidi tač. 16. i 29. ove

odluke). Izreka Odluke broj U-25/22 (u dijelu u kojem se utvrđuje neustavnost spornog zakona) glasi:

utvrđuje se da Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 i 77/20) nije u skladu sa članom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine i odredbama člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadama na ime dežurstva/pripravnosti.

36. Navedena izreka nije precizirala na koje javne službenike se odnosi ukazana neustavnost. U citiranom predmetu broj U-25/22 tužilac u parničnom postupku je bio sudija Suda BiH, ali su se zaključci Ustavnog suda o neustavnosti spornog zakona odnosili ne samo na sudije nego i na tužioce u pogledu prava na naknadu za dežurstva/pripravnosti za rad. Isto tako, Ustavni sud podsjeća da se obaveznost i izvršnost odluka Ustavnog suda ne odnose samo na izreku te odluke već i na pravno shvatanje i pravne ocjene o tome koje je ustavno pravo povrijeđeno i na koji način, odnosno i na cjelokupno obrazloženje te odluke u kojem su iznesena pravna shvatanja Ustavnog suda na kojima je zasnovan ovakav dispozitiv (vidi, npr. Ustavni sud, Rješenje broj U-3/13 od 30. septembra 2016. godine). Evidentno je da je zakonodavac prilikom implementiranja odluke Ustavnog suda broj U-25/22 optirao isključivo za propisivanje navedene naknade sudijama i tužiocima, ali ne i stručnom osoblju Suda BiH. Iz navedenog slijedi da u pogledu prava na naknadu za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad postoji i dalje različit tretman između stručnog osoblja Suda BiH i sudija i tužilaca.

37. Ta razlika se, prema tome, u specifičnim okolnostima konkretnog predmeta zasniva na različitom položaju tužilaca kao stručnog osoblja Suda BiH u odnosu na sudije i tužioce u pogledu prava na naknadu za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, u svjetlu prakse Evropskog suda, riječi "drugi status" (i *a fortiori* francuski ekvivalent *toute autre* situacija) dobile su široko značenje i njihovo tumačenje nije ograničeno na karakteristike koje su lične u smislu da su urođene ili inherentne (vidi *Ferrero protiv Španije*, presuda od 26. novembra 2024. godine, predstavka broj 2669/19, tačka 74. s daljnjim referencama). S obzirom na specifične okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da se položaj u okviru pravosudne institucije koji podrazumijeva obavljanje poslova obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad može smatrati "drugim statusom" u smislu člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

38. Razmatrajući pitanje da li za takav različit tretman postoji objektivno i razumno opravdanje, Ustavni sud ističe da je za efikasno postupanje Suda BiH sudijama i tužiocima u njihovom radu potrebna i pomoć stručnog osoblja (vidi, *op. cit.*, U-22/22, tačka 19). Iz stanja spisa predmeta proizlazi da je nesporno da stručno osoblje Suda BiH pruža stručnu pravnu pomoć sudijama i sudskim vijećima, što podrazumijeva i obavljanje najsofisticiranih pravnih poslova iz nadležnosti Suda BiH, izradu nacrtu sudskih odluka, organiziranje postupka i sl. Za podnosioca zahtjeva je nedvojbeno neophodnost prisustva tužilaca na radnom mjestu u Sudu BiH u kontekstu obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad. Ta neophodnost se, prema tvrdnjama podnosioca zahtjeva, ogleda u tome da se bez tužilaca nijedna radnja u krivičnom postupku ne bi mogla izvršiti nakon redovnog radnog vremena, poput pritvorskih predmeta i sl. Iz navedenog slijedi da navedene aktivnosti, u kojima učestvuju tužioci (kao stručno osoblje Suda BiH) zajedno sa sudijama Suda BiH, predstavljaju jednu neodvojivu cjelinu, odnosno podrazumijevaju aktivnosti iz

osnovne nadležnosti Suda BiH koje zahtijevaju prisustvo tužilaca kako bi Sud BiH efektivno djelovao. Budući da zakonodavac u odgovorima Ustavnom sudu nije objasnio i ponudio razumno opravdanje za razlikovanje u konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da za nepostojanje naknade za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad ne postoji objektivno i razumno opravdanje. Stoga Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do različitog tretmana stručnog osoblja Suda BiH za bez objektivnog i razumnog opravdanja, te da je sporni zakon u tom dijelu u suprotnosti sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

39. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Pravobranilaštvo u odgovoru na zahtjev ukazalo da se navedena naknada u slučaju tužilaca ostvaruje, odnosno adekvatno kompenzira u skladu s Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u danima državnih praznika (vidi tačku 11. ove odluke). Ustavni sud zapaža da je tačno da je relevantnim internim aktima/propisima Suda BiH propisana naknada za prekovremeni rad (vidi tačku 18. ove odluke). Međutim, bitno je naglasiti da se u konkretnom slučaju ne radi o prekovremenom radu, već o pripravnosti za rad. Radi se o dva različita pravna instituta iz radnog prava. S jedne strane, prekovremeni rad predstavlja obavljanje poslova duže od radnog vremena, dok, s druge strane, pripravnost za rad predstavlja poseban oblik rada koji podrazumijeva da zaposlenik ne mora biti prisutan na radnom mjestu, ali mora biti dostupan radi obavljanja hitnih poslova za poslodavca iz svoje djelatnosti. Navedeno korespondira i sa stavovima iz prakse redovnih sudova (vidi, npr. Odluku Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 822256 21 Spp od 11. juna 2021. godine) – "rad u obavljajući dežure tužilaca, nosilaca pravosudne funkcije, nema karakter prekovremenog rada". Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne može prihvatiti navedenu argumentaciju Pravobranilaštva.

40. Konačno, Ustavni sud zapaža da iz stanja spisa predmeta (vidi Dodatne napomene, tač. 12–14. ove odluke) proizlazi da je Sud BiH predmetni zahtjev podnio 3. aprila 2025. godine. Međutim, Ustavni sud zapaža da je Sud BiH naknadno 22. augusta 2025. godine donio prvostepenu presudu, a 21. oktobra 2025. godine drugostepenu presudu, kojima je usvojio tužbeni zahtjev zbog postojanja diskriminacije u kontekstu priznavanja prava na naknadu na ime pripravnosti za rad stručnom osoblju Suda BiH (pravni savjetnici). U vezi s tim, Ustavni sud napominje da su redovni sudovi kao dio sudske vlasti u redovnom postupku dužni primijeniti pozitivne propise koji su na pravnoj snazi, ali suzdržati se od ocjenjivanja usklađenosti zakona s Ustavom i Evropskom konvencijom. U tom pogledu, Ustavni sud napominje da *ad hoc* ocjenjivanje pravne valjanosti propisa od redovnih sudova ne samo da nije zakonito, već nije ni u skladu s ustavnim načelom vladavine prava iz člana 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine, kao ni s načelom pravne sigurnosti inkorporiranim u njega (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. AP-1603/05 od 21. decembra 2006. godine, tačka 37. i U-20/25 od 22. januara 2026. godine, tačka 19, dostupne na www.ustavnisud.ba). Ukoliko im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti određenog općeg pravnog akta, onda to pitanje treba prosljediti nadležnom ustavnom sudu, odnosno, u konkretnom slučaju, ovom Ustavnom sudu, prema članu VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, i prekinuti konkretni postupak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

41. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da sporni zakon, zato što ne sadrži odredbe u pogledu naknade stručnom osoblju suda BiH za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad, nije u skladu sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

b) Ostali navodi

42. Iako je podnosilac zahtjeva naveo da odredba sporni zakon nije u skladu ni sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije i članom 26. Međunarodnog pakta, Ustavni sud smatra da, imajući u vidu prethodno obrazloženje u kojem je utvrđena nekompatibilnost osporenog zakona sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, nema potrebe da se zahtjev dodatno ispituje prema ostalim odredbama na koje se podnosilac zahtjeva pozvao.

VII. Zaključak

43. Ustavni sud zaključuje da sporni zakon on nije u skladu sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju jer ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda BiH za obavezno dežurstvo ili pripravnost za rad.

44. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

45. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-17/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja
na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo)** za ocjenu ustavnosti Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24),

utvrđuje se da Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24) nije u skladu sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa člankom 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 i 79/24) glede naknada stručnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad

sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku iz prethodnog stavka obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 3. travnja 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 90/05, 32/07 i 77/20¹; u daljnjem tekstu: sporni Zakon) sa člankom I/2., člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), člankom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljnjem tekstu: Međunarodni pakt). Podnositelj zahtjeva je 19. ožujka 2026. godine urgirao donošenje odluke, a podnescima od 2. i 3. travnja 2026. godine dopunio je zahtjev dostavljanjem dokumentacije.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom), Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) i Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo) zatraženo je 4. rujna 2025. godine da dostave odgovore na zahtjev.

3. Zastupnički dom, Dom naroda i Pravobraniteljstvo su u razdoblju od 30. rujna do 16. listopada 2025. godine dostavili odgovore na zahtjev. Sud BiH je 2. i 3. travnja 2026. godine dostavio Ustavnom sudu precizirane interne akte i presude (vidi toč. 12–14., 17., 18. i 19. ove odluke).

III. Zahtjev**a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut**

4. Podnositelj zahtjeva je naveo da se pred Sudom Bosne i Hercegovine vodi parnični postupak po tužbi M. P. i drugih (1–44.; u daljnjem tekstu: tužitelji) protiv Bosne i Hercegovine, zastupane po Pravobraniteljstvu, po tužbenom zahtjevu koji glasi:

Utvrđuje se da je tužena povrijedila pravo jednako postupanje prema tužiteljima u odnosu na druge zaposlenike na način što je propustila da im osigura naknadu za dežurstvo, odnosno stanje pripravnosti, pa se shodno tome nalaže tuženoj da izvrši radnje kojima se uklanja diskriminacija tako što će regulirati pravo tužitelja na naknadu za dežurstvo, odnosno stanje pripravnosti, pri tome poštujući princip jednakosti pred zakonom.

Nalaže se tuženoj da tužiteljima, na ime naknade materijalne štete zbog neisplaćivanja naknade za dežure, odnosno vrijeme pripravnosti, za razdoblje od 18. oktobra 2021. godine do 18. oktobra 2024. godine, isplati iznos od po 100,00 KM sa zakonskim zateznom kamatama počev od 18. oktobra 2021. godine pa sve do konačne isplate.

¹ Ustavni sud u ovom dijelu navodi osporeni Zakon onako kako je to precizirao podnositelj zahtjeva, dok je u ostalom dijelu ove odluke naveden osporeni Zakon s brojevima "Službenog glasnika BiH" u kojem su objavljene relevantne izmjene i dopune.

b) Navodi iz zahtjeva

5. Podnositelj zahtjeva je naveo da tužitelji pripadaju stručnom osoblju Suda BiH, odnosno pravnim savjetnicima i stručnim suradnicima koji su uposleni u Sudu BiH. Dalje se navodi da tužitelji, pored svog redovnog radnog vremena, također obavljaju dežurstva. To podrazumijeva da su u stanju pripravnosti za vrijeme dežurstva kako bi u slučaju potrebe mogli obavljati neophodne poslove i zadatke. Za to vrijeme, kako je navedeno, tužitelji ne smiju planirati nikakvo putovanje ili slično jer moraju biti uvijek u pripravnosti kako bi se na poziv mogli odmah javiti i pristupiti u instituciju Suda BiH. Podnositelj zahtjeva ističe da je neophodno prisustvo tužitelja jer se bez njih nijedna radnja u kaznenom postupku ne bi mogla izvršiti nakon redovnog radnog vremena, poput pritvorskih predmeta i sl. Naime, podnositelj zahtjeva ukazuje da je prisustvo tužitelja neophodno kako bi se izvršilo otvaranje predmeta, zaduživanje i predaja predmeta. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva navodi da je Ustavni sud glede iste naknade utvrdio da sporni Zakon nije u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine jer ne sadrži odredbe o naknadama na ime dežurstva/pripravnosti za suce i tužitelje.

6. U odnosu na pravnu osnovu, podnositelj zahtjeva navodi da je radnopravni status tužitelja reguliran kako odredbama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine tako i odredbama spornog Zakona. Međutim, odredbama navedena dva zakona uopće nije regulirana novčana naknada za razdoblje obavljenog dežurstva, odnosno stanja pripravnosti. S druge strane, podnositelj zahtjeva ističe da su te naknade predviđene odredbom članka 35. stavak 3. Zakona o radu ("Službene novine FBiH" br. 26/2016, 89/2018 i 23/2020 – odluka US, 49/2021 – dr. zakon i 103/2021 dr. zakon), odredbom članka 56. st. 2., 3. i 4. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 1/2016, 66/2018, 91/2021 – odluka US i 119/2021), odredbom članka 38. stavak 1. toč. 5. i 6. Granskog kolektivnog ugovora elektroprivredne djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 12/21), odredbom članka 35. stavak 2. Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti cestovnog prometa za teritorij FBiH ("Službene novine FBiH" broj 103/21), odredbom članka 49. stavak I. točka 6. Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca i radnika za djelatnost proizvodnje i prerade metala – FBiH ("Službene novine FBiH" broj 63/21), odredbom članka 26. stavak 2. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti FBiH ("Službene novine FBiH" broj 32/21) i odredbom članka 74. Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u organima državne službe Kantona Sarajevo ("Službene novine KS" broj 12/21).

7. Zatim, podnositelj zahtjeva ističe da se tužbeni zahtjev iz tužbe temelji na stavu tužitelja da su – zbog toga što sporni Zakon nije regulirao pitanje označenih naknada – stavljeni u nepovoljniji položaj spram uposlenih koji imaju pravo na tu naknadu. Navedeno je da tužitelji smatraju da za takvo zakonsko rješenje ne postoji razumno obrazloženje ni u pogledu javnog interesa koji se želi postići niti u smislu načela proporcionalnosti i adekvatnosti, a to je zbog toga što takva zakonska rješenja zadiru u pravo na rad, čime se krši više ustavnih normi, što je izričito zabranjeno odredbama čl. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije te Ustavom Bosne i Hercegovine. U prilog utemeljenosti navedenih tvrdnji o učinjenoj diskriminaciji podnositelj zahtjeva se pozvao na odluke Ustavnog suda u predmetima br. "AP-7/12" (pravilno U-7/12), U-29/13, U-7/21 i U-25/22. Podnositelj zahtjeva smatra da ukoliko bi se pri odlučivanju o tužbenom zahtjevu iz tužbe tužitelja primjenjivao sporni Zakon, postojala bi opasnost da se prekrše ustavna prava stranaka u postupku.

8. S obzirom na navedeno, podnositelj zahtjeva ističe da zahtjev podnosi na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine uz prijedlog da Ustavni sud, ukoliko utvrdi

neusklađenost spornog Zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom, naloži Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa člankom 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi sporni Zakon s odredbama članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju tako što će sporni Zakon dopuniti odredbom kojom osigurava pravo na označene naknade.

c) Odgovori na zahtjev

9. Zastupnički dom – Ustavopravno povjerenstvo je naveo da je sporni Zakon u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, te da će odluku o kompatibilnosti spornog Zakona (s relevantnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju i Međunarodnog pakta) donijeti Ustavni sud.

10. Dom naroda – Ustavopravno povjerenstvo je naveo da je odluku o zahtjevu odlučilo preporučiti Ustavnom sudu.

11. Pravobraniteljstvo je istaknulo da se ustavna jamstva jednakosti zabrane diskriminacije ne mogu tumačiti kao obveze zakonodavca da svim kategorijama uposlenika osigura identične naknade, posebno kada se radi o različitim vrstama poslova, radnim obvezama i institucionalnim nadležnostima. U svezi s tim je navedeno da u konkretnom slučaju ne postoji usporedna skupina uposlenika u institucijama Bosne i Hercegovine koja ostvaruje naknadu za vrijeme dežurstva ili pripravnosti na istim ili sličnim radnim mjestima, te se time isključuje postojanje diskriminacije. U slučajevima kada uposlenici obavljaju stvarni rad za vrijeme dežurstva, Pravobraniteljstvo je istaknulo da se takav rad adekvatno kompenzira u skladu s Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradnim danima, noćni rad i rad u danima državnih praznika („Službeni glasnik BiH" broj 4/09). Zatim je navedeno da su tužitelji, kao i ostali uposlenici, imali mogućnost ostvarivanja tih prava kada su ispunjeni zakonski uvjeti, što je dokumentirano internim aktima i rješenjima "Tužiteljstva Bosne i Hercegovine". Dalje je navedeno da se tužbeni zahtjev tužitelja temelji na paušalnoj procjeni iznosa naknade, bez pravne osnove i bez jasne metodologije izračuna. Pri tome je navedeno da se dežura i pripravnost ne razlikuju u tužbi, iako su to pravno i funkcionalno različiti instituti. Pravobraniteljstvo je istaknulo da obveza dežurstva proizlazi iz opisa poslova radnog mjesta, a tužitelji su ugovorom o radu prihvatili uvjete rada koji uključuju takve obveze. U svezi s tim je ukazano da je Sud BiH kao poslodavac u potpunosti postupao u skladu s pozitivnim pravnim propisima, te nije povrijedio nijedno ustavno ili zakonsko pravo tužitelja. Čak i u slučaju eventualne odluke Ustavnog suda kojom bi se utvrdila neusklađenost spornog Zakona, Pravobraniteljstvo je naveo da takva odluka ne bi mogla imati retroaktivni učinak, već bi eventualno mogla utjecati na buduće zakonodavne izmjene. Stoga je predloženo da se zahtjev odbije jer sporni Zakon ne sadrži diskriminatorne odredbe niti povredu ustavnih prava tužitelja.

d) Dodatne napomene

12. Iz stanja spisa predmeta (dokumentacija koju je Sud BiH dostavio Ustavnom sudu) proizlazi da je Sud BiH u svojoj praksi rješavao isto pravno pitanje. Naime, četvero tužitelja (u relevantno vrijeme uposleni također kao pravni savjetnici u Pravnom odjeljenju Suda BiH na radnim mjestima na kojima se primjenjuje sporni Zakon) u drugom parničnom postupku su tužili Bosnu i Hercegovinu, Sud BiH, zbog neisplaćivanja naknade troškova za dežurstva, odnosno pripravnosti za rad.

13. Pravomoćnom Presudom Suda BiH od 22. kolovoza 2025. godine utvrđeno je da je tužena (Bosna i Hercegovina, Sud BiH zastupan po Pravobraniteljstvu) povrijedila pravo na jednako postupanje prema tužiteljima, i to u odnosu na uposlene u pravosudnim institucijama FBiH kojima se utvrđuje, priznaje i

isplaćuje naknada za dežurstvo/pripravnost za rad tako što je tužiteljima propustila utvrditi, priznati i osigurati naknadu za dežurstvo/pripravnost za rad. U obrazloženju presude Sud BiH je istaknuo da nije sporno da naknada za dežurstvo, odnosno za vrijeme pripravnosti nije propisana za kategoriju stručnog osoblja. U svezi s tim je ukazano na Odluku Ustavnog suda broj U-25/22 od 19. siječnja 2023. godine, pri čemu je istaknuto da su izmjenama spornog Zakona propisane naknade za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad sucima i tužiteljima, ali ne i stručnom osoblju iako se navedeni zakon odnosi i na njih. Zaključeno je da su povrijeđena prava tužitelja na jednako postupanje u odnosu na nositelje pravosudnih funkcija koji ostvaruju pravo na utuženu naknadu na temelju spornog Zakona. Konstatirano je da jedino stručno osoblje Suda BiH nema pravo na predmetne naknade, iz čega proizlazi da se radi o sistemskoj diskriminaciji koja pogada tužitelje nepropisivanjem te vrste naknade za rad koji oni obavljaju. Prilikom utvrđivanja visine štete (u vidu izmakle naknade) zbog učinjene diskriminacije Sud BiH je cijenio opseg i složenost poslova koje stručno osoblje Suda BiH obavlja, uzimajući kao usporednu skupinu stručne suradnike na kantonalnoj razini (Kantonalni sud u Sarajevu).

14. Presudom Suda BiH (u drugostepenom vijeću) od 21. listopada 2025. godine odbijena je žalba tužene Bosne i Hercegovine i potvrđena presuda Suda BiH od 22. kolovoza 2025. godine. U obrazloženju presude je navedeno da se pravilnost utvrđenja prvostupajnskog suda o postojanju nejednakog postupanja ne može dovesti u pitanje, a to zbog toga što je sporni Zakon izjednačio stručno osoblje s nositeljima pravosudnih funkcija u pogledu prava na isplatu svih naknada osim naknade za dežurstvo/pripravnost, dok istodobno stručno osoblje u pravosudnim institucijama FBIH to pravo ostvaruje. Pri tome je ukazano da je nejednako postupanje utvrđeno u odnosu na jedinu referentnu usporednu skupinu, tj. nositelje pravosudnih funkcija u entitetskoj pravosudnoj instituciji, i ogleda se u tome da opseg propisanih prava iz rada ovisi o razini pravosudne institucije u kojoj se obavlja rad. Konačno, zaključeno je da je visina utužene naknade utvrđena primjenom metodologije po kojoj se naknada obračunava u pravosudnim institucijama Kantona Sarajevo. Dakle, tužiteljima je utvrđena naknada u istom iznosu u kojem naknadu ostvaruje usporedna skupina koja je bila referentna i pri utvrđivanju nejednakog postupanja.

IV. Relevantni propisi

15. **Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 90/05, 32/07, 40/08 – odluka USBiH, 17/13 – odluka USBiH, 5/14 – rješenje USBiH, 40/14 – odluka USBiH, 48/15 – rješenje USBiH i 77/20) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

Okvir Zakona

Ovim Zakonom utvrđuju se plaće, naknade i određena materijalna prava sudaca i tužitelja i određenih kategorija stručnog osoblja u pravosudnim ustanovama na razini Bosne i Hercegovine.

Članak 7.

Radno vrijeme

1. Broj radnih sati za suce i tužitelje je 40 sati tjedno.
2. Ukoliko sudac odnosno tužitelj radi pola radnog vremena, a sukladno posebnom zakonu ili propisima, osnovna mjesečna plaća iz članka 2. odnosno 3. i 4. ovog Zakona, korigirat će se sukladno broju odradenih dana u odnosu prema broju redovnih radnih dana za taj mjesec.

16. **Zakon o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini**

Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 79/24 od 19. studenog 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

U Zakonu o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 90/05, 32/07 i 77/20) iza članka 7. dodaje se novi članak 7a. koji glasi:

"Članak 7a.

Naknada za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad

1. Sucima i tužiteljima pripada naknada po osnovi vremena provedenog u obveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad razmjerno vremenu trajanja obveznog dežurstva ili pripravnosti za rad.

2. Visinu, uvjete i način ostvarivanja naknade iz stavka 1. ovog članka posebnom odlukom utvrdit će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine."

Članak 2.

Iza članka 18a. dodaje se novi članak 18b. koji glasi:

"Članak 18b.

Troškovi smještaja i naknada za odvojeni život za stručno osoblje

1. Stručno osoblje iz članka 17. ovog zakona ima pravo na troškove smještaja i naknadu za odvojeni život u skladu s podzakonskim aktom koji donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

2. Stručno osoblje iz članka 17. ovog zakona ima pravo na troškove za smještaj u visini propisanoj podzakonskim aktom iz stavka 1. ovog članka za rukovodeće državne službenike iz članka 7. stavka 1. točke a) alineje 2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, a pravo na naknadu za odvojeni život pod uvjetom i u visini utvrđenoj podzakonskim aktom iz stavka 1. ovog članka za zaposlene u institucijama Bosne i Hercegovine."

17. **Poslovnik o radu Suda Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 38/20 i 67/22) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 3.

Radno vrijeme

(1) Radno vrijeme Suda je od 08.00 do 16.00 sati svakim radnim danom. Radni dani su svi dani u tjednu osim subote, nedjelje i zvaničnih praznika. Za svaki odjel Kaznenoga odjeljenja određuje se dežurni sudac, kao i drugo dežurno osoblje, radi obavljanja neophodnih poslova u vrijeme radnih i neradnih sati i dana.

(2) Neovisno od prethodnog stavka, u slučaju kada to okolnosti zahtijevaju, rad Suda bit će organiziran i izvan radnog vremena, sukladno sa odlukom suca, odnosno vijeća u pojedinačnom predmetu.

Članak 31.

Pravno odjeljenje

U Pravnom odjeljenju obavljaju se poslovi pružanja neposredne pravne potpore sucima Odjela I i Odjela II Kaznenog i Apelacijskog odjeljenja Suda.

18. **Pravilnik o radu Suda Bosne i Hercegovine** (br. Su: 10-58/24, Su: 10-58-1/24 i Su: 10-58-2/24), dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 25.

(Prekovremeni rad)

1. U slučaju više sile (požar, potres, poplava i si.) iznenadnog povećanja obima posla, kao i u drugim sličnim slučajevima neophodne potrebe, zaposlenik je na zahtjev Suda obavezan raditi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad), a najviše do 10 sati sedmično.

2. Ako prekovremeni rad zaposlenika traje duže od tri /3/ sedmice neprekidno ili više od 10 sedmica u toku kalendarske godine, o prekovremenom radu Sud pismeno obavještava Upravni inspektorat Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Upravni inspektorat).

3. Zaposlenik može dobrovoljno raditi prekovremeno i to u trajanju od još najviše 10 sati sedmično.

4. Trudnica ne može raditi prekovremeno, a majka s djetetom do tri godine života i samohrani roditelj do šest godina života djeteta može raditi prekovremeno, ako da pismenu izjavu o dobrovoljnom pristanku na takav rad.

Član 38. stav (4)
(Naknade)

4. Zaposlenik ima pravo na naknadu za:

[...]

- prekovremeni rad, rad tokom neradnih dana, noćni rad i rad u danima državnih praznika,

[...]

19. **Pravilnik o organizacionoj strukturi Zajedničkog sekretarijata i Ureda registrara Odjela I i II Suda Bosne i Hercegovine** (br. Su: 10-7/25, Su: 10-7-1/25, Su: 10-7- 2/25 i SU: 10-7-4/25) dostavljen na uvid u prilogu zahtjeva, u relevantnom dijelu glasi:

Član 9.

Sekretarijat Odjela III Krivičnog odjeljenja

Sekretarijat Odjela III Krivičnog odjeljenja pomaže u radu sudijama tog Odjela pružanjem neposredne pravne podrške.

Član 19.

U Pravnom odjeljenju obavljaju se poslovi pružanja neposredne pravne podrške sudijama Odjela I i Odjela II Krivičnog i Apelacionog odjeljenja Suda.

II - RADNA MJESTA I OPIS POSLOVA I ZADATAKA

[...]

Član 25.

1. ZAJEDNIČKI SEKRETARIJAT

1.d. SEKRETARIJAT ODJELA III KRIVIČNOG ODJELJENJA

[...]

1.d.2. Pravni savjetnik

Pomaže sudijama u radu tako što:

- izrađuje nacрте sudskih odluka;

- proučava propise koji se na konkretan slučaj imaju primijeniti, stručnu literaturu, zauzete pravne stavove, pravna shvatanja, kao i donijete načelne stavove i načelna mišljenja koja se odnose na pravna pitanja, a koja se postavljaju u konkretnom slučaju;

- rješava „R“ predmete – vansjednične;

- po potrebi pomaže sudskoj upravi u davanju stručnog mišljenja pri rješavanju Su predmeta;

- učestvuje u radu radnih grupa za praćenje i proučavanje određenih pravnih pitanja;

- vrši samostalno ili po uputstvima sudije i druge stručne poslove određene zakonom ili ovim Pravilnikom.

[...]

2. URED REGISTRARA SUDA

[...]

2.d. PRAVNO ODJELJENJE

[...]

2.d.3. Pravni savjetnik

- koordinira rad tima koji pruža podršku sudijama i sudskom vijeću i vrši nadzor nad radom pravnog savjetnika-asistenta, stručnog saradnika i pripravnika;

- vrši redovan pregled svih dokumenata vezanih za određeni predmet;

- vodi evidencije i stara se o poštivanju zakonskih, kao i ostalih važnih rokova vezanih za efikasno i blagovremeno postupanje u predmetima;

- preuzima sve radnje kako bi se zaštitila tajnost povjerljivih informacija i spriječilo otkrivanje takvih informacija;

- izrađuje nacрте sudskih odluka;

- po zahtjevu sudija i rukovodioca / zamjenika rukovodioca Odjeljenja analizira domaće krivično zakonodavstvo i druge domaće propise kao i druge dokumente iz oblasti međunarodnog prava;

- proučava propise koji se na konkretan slučaj imaju primijeniti, stručnu literaturu, zauzete pravne stavove, pravna shvatanja, kao i donijete načelne stavove i načelna mišljenja koja se odnose na pravna pitanja koja se postavljaju u konkretnom slučaju;

- po potrebi pomaže u prikupljanju i analizi statističkih podataka, kao i u pripremi izvještaja;

- redovno podnosi izvještaj o radu predsjedniku sudskog vijeća i rukovodiocu / zamjeniku rukovodioca Odjeljenja;

- pruža pomoć u radu sudijama i sudskim vijećima Odjela I i II Krivičnog i Apelacionog odjeljenja;

- obavlja i druge poslove po nalogu rukovodioca / zamjenika rukovodioca Odjeljenja i sudija.

[...]

2.d.5. Stručni saradnik Pravnog odjeljenja

- pod direktnim nadzorom pravnog savjetnika i pravnog savjetnika - asistenta pomaže sudijama i vijećima u vođenju predmeta i pripremama za suđenja;

- pruža pomoć stranama u postupku prilikom planiranja suđenja;

- prisustvuje suđenju i koordinira podršku drugih službi za potrebe održavanja suđenja, vodi zapisnike i evidencije pitanja koja zahtijevaju dalja postupanja;

- preuzima sve radnje kako bi se zaštitila tajnost povjerljivih informacija i spriječilo otkrivanje takvih informacija;

- vodi evidencije i stara se o poštivanju zakonskih, kao i ostalih važnih rokova vezanih za efikasno i blagovremeno postupanje u predmetima;

- po potrebi pomaže u prikupljanju i analizi statističkih podataka, kao i u pripremi izvještaja;

- obavlja i druge poslove po nalogu rukovodioca/zamjenika rukovodioca Odjeljenja i sudija

[...]

V. Dopustivost

20. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine.

21. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

22. Zahtjev za ocjenu kompatibilnosti podnio je Sud Bosne i Hercegovine (sutkinja Nada Papo), što znači da je zahtjev podnijela ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti spornog Zakona sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Europske konvencije, člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku

konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda BiH za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad. Osim toga, proizlazi da o kompatibilnosti spornog Zakona ovisi odluka redovnog suda u postupku. Iz toga slijedi da nesporno postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, Ustavni sud smatra da su ispunjeni uvjeti za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

23. Podnositelj zahtjeva je podnio zahtjev za ocjenu kompatibilnosti spornog Zakona sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u svezi sa člankom 14. Europske konvencije, člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju i člankom 26. Međunarodnog pakta.

24. Iz navoda zahtjeva za ocjenu ustavnosti proizlazi da je sporni Zakon neustavan zato što za tužitelje, odnosno stručno osoblje Suda BiH (pravni savjetnici i stručni suradnici), ne propisuje naknadu za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad. S obzirom na to da se bit zahtjeva tiče navoda o diskriminaciji, Ustavni sud će takve navode razmotriti isključivo u smislu članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, koji sadrži opće načelo zabrane diskriminacije.

a) Opća zabrana diskriminacije

25. Članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju glasi:

1. *Uživanje svakog prava koje zakon predviđa mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.*

2. *Javne vlasti ne smiju ni prema kome vršiti diskriminaciju po bilo kojoj osnovi kao što su one spomenute u stavku 1.*

Opća načela

26. Ustavni sud podsjeća da je Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) potvrdio da pojmove diskriminacije koja je zabranjena na temelju članka 14. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 12 treba tumačiti na isti način (vidi Europski sud, *Pilav protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 9. lipnja 2016. godine, predstavka broj 41939/07, točka 40. s daljnjim referencama). Može se zaključiti da su standardi koje je Europski sud razvio u svojoj sudskoj praksi u svezi sa zaštitom koju pruža članak 14. Europske konvencije primjenjivi i na slučajeve pokrenute prema članku 1. Protokola broj 12 (vidi *Napotnik protiv Rumunjske*, presuda od 20. listopada 2020. godine, predstavka broj 33139/13, točka 70.). U skladu s tim, pravo na nediskriminaciju prema članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju pruža zaštitu od različitog postupanja prema pojedincima u analognim ili relevantno sličnim situacijama. Tretman je diskriminatoran ako "nema objektivno i razumno opravdanje", odnosno ako ne teži "legitimnom cilju" ili ako ne postoji "razuman odnos proporcionalnosti" između uporabljenog sredstva i cilja koji se želi postići (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud, *Pinkas protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 4. listopada 2022. godine, predstavka broj 8701/21, točka 58.). Osim toga, "samo razlike u tretmanu utemeljene na prepoznatljivoj osobini ili "statusu" mogu predstavljati diskriminaciju u smislu članka 14." (*idem*, točka 59.).

27. U svezi s navedenim, Ustavni sud napominje da članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju proširuje opseg zaštite ne samo na "bilo koje pravo utvrđeno zakonom" nego i izvan toga (*op. cit.*, *Pinkas protiv Bosne i Hercegovine*, točka 52.). To se primarno odnosi na nacionalni zakon i na ono što je njime dozvoljeno, odnosno koje pravo se uskraćuje.

Relevantna praksa Ustavnog suda

28. Ustavni sud podsjeća da se u više svojih odluka donesenih na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine bavio pitanjem ustavnosti nekoliko zakona zato što nisu propisivali specifične naknade po osnovi rada za sudije i tužitelje kao nositelje pravosudnih funkcija, ali i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama. Tako je u Odluci broj U-7/12 od 30. siječnja 2013. godine Ustavni sud utvrdio neustavnost spornog Zakona zato što ne sadrži odredbe o naknadama troškova prijevoza, toplog obroka i odvojenog života za suce, tužitelje, ali i ostalo stručno osoblje. U Odluci broj U-29/13 od 28. ožujka 2014. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost spornog Zakona zato što ne sadrži odredbe o naknadama troškova smještaja u tijeku rada za suce, tužitelje, ali i drugo stručno osoblje. Istom odlukom Ustavni sud je utvrdio da je sporni Zakon u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom iako ne sadrži odredbe o naknadama za posebne uvjete rada (dodatak na staž) za stručne suradnike pravnike i stručne suradnike istražitelje u Tužiteljstvu BiH. U Odluci broj U-20/14 od 26. ožujka 2015. godine Ustavni sud je utvrdio da je u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine članak 11. spornog Zakona koji je propisivao da suci i tužitelji prilikom odlaska u penziju imaju pravo na otpremninu u visini jedne osnovne mjesečne plaće. U Odluci broj U-18/21 od 24. ožujka 2022. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i naknadama sudaca i javnih tužitelja u Republici Srpskoj zato što zakon ne sadrži odredbe o naknadi za topli obrok za sudije i tužitelje. U Odluci broj U-22/22 od 23. ožujka 2023. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost spornog Zakona zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadi za troškove smještaja i odvojenog života za stručno osoblje u pravosudnim institucijama BiH.

29. Kada se konkretno radi o naknadama za dežurstvo ili pripravnost za rad nositelja pravosudnih funkcija, Ustavni sud ukazuje da je u Odluci broj U-7/21 od 23. rujna 2021. godine Ustavni sud utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji BiH zato što zakon ne sadrži odredbe o naknadama za dežurstvo sudaca i tužitelja. Nakon toga, u Federaciji BiH je izmijenjen Zakon o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja tako što je člankom 6e. propisana naknada sucima i tužiteljima za vrijeme dežurstva ili pripravnosti za rad (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji BiH, objavljen u "Službenim novinama FBiH" od 3. kolovoza 2022. godine). U Odluci broj U-25/22 od 19. siječnja 2023. godine Ustavni sud je utvrdio neustavnost Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudbenim i tužiteljskim institucijama na razini BiH zato što zakon ne sadrži odredbe o naknadama sucima i tužiteljima za vrijeme obveznog dežurstva ili pripravnosti za rad. Nakon toga je Parlamentarna skupština BiH usvojila dopune spornog Zakona tako što je dodan novi članak 7a. (Naknada za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad) kojim je propisano da sucima i tužiteljima pripada naknada na temelju vremena provedenog u obveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad razmjerno vremenu trajanja obveznog dežurstva ili pripravnosti za rad, dok će visinu, uvjete i način ostvarivanja navedene naknade utvrditi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine posebnom odlukom ("Službeni glasnik BiH" broj 79/24 od 19. studenog 2024. godine).

30. U svim odlukama u kojima je utvrđena neustavnost Ustavni sud je smatrao da je zakonodavac, ne propisujući specifične naknade iz radnog odnosa za sudije i tužitelje, ali u nekim slučajevima i za ostalo stručno osoblje u pravosudnim institucijama, prekršio načelo neovisnosti pravosuđa kao temeljne garancije vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, te da je postupio suprotno načelu zabrane diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članka

1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju i članka 26. Međunarodnog pakta.

31. U odlukama u kojima nije utvrdio neustavnost zakona, naprimjer u Odluci broj U-29/13, Ustavni sud je smatrao da nadležni zakonodavac, prema načelu polja slobodne procjene, ima pravo propisati koje kategorije osoba uposlenih u institucijama BiH imaju pravo na povećani radni staž po osnovi posebnih uvjeta rada. U Odluci broj U-20/14 Ustavni sud je smatrao da se ne radi o nedostatku nekog prava iz radnog odnosa s obzirom na to da je pravo na otpremninu eksplicitno propisano, već da se prije radi o problematiziranju opsega u kojem neko pravo postoji. U svezi s tim, Ustavni sud je naglasio da se radi o pravu koje je socijalnog karaktera (otpremnina), a u toj oblasti države kao najbolji poznavatelji općih i ekonomskih prilika u zemlji uživaju široko polje slobodne procjene u izboru mjera i načina.

Primjena standarda na konkretan slučaj

32. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će prvenstveno ispitati da li u konkretnom slučaju postoji usporedna skupina, odnosno radi li se o analogno istoj ili sličnoj situaciji na način kako je to postavljeno zahtjevom. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća na stav Europskog suda da zahtjev za dokazivanje analogne situacije ne traži da usporedne skupine budu identične. Podnositelj zahtjeva mora dokazati da je, s obzirom na konkretnu prirodu svog prigovora, bio u relevantno sličnoj situaciji s drugima prema kojima se postupalo drugačije. Europski sud je pojasnio da se elementi koji karakteriziraju različite situacije i utvrđuju koliko su one usporedive moraju ocijeniti s obzirom na predmet spora, cilj sporne odredbe i kontekst u kojem se navodna diskriminacija javlja. Ocjena pitanja nalaze li se dvije osobe ili skupine u usporedivoj situaciji za potrebe analize različitog postupanja i diskriminacije istodobno je specifična i kontekstualna, može se temeljiti samo na objektivnim i provjerljivim elementima, a usporedive situacije moraju se razmotriti kao cjelina, pri čemu se moraju izbjeći izolirani ili rubni aspekti koji bi cijelu analizu učinili umjetnom (vidi Europski sud, *Fábián protiv Mađarske* [VV], predstavka broj 78117/13, presuda od 5. rujna 2017. godine, točka 113. s daljnjim referencama).

33. U svezi s tim, Ustavni sud primjećuje da su podnositelj zahtjeva i tužitelji u postupku pred Sudom BiH ukazali na različite kategorije uposlenih u entitetu Federacija BiH kao moguće usporedne skupine (uposlene u oblastima elektroprivrede, cestovnog prometa i proizvodnje i prerade metala u FBiH, te državne službenike i namještenike u sudbenoj vlasti u Federaciji BiH i državne službenike u Kantonu Sarajevo). Međutim, Ustavni sud ukazuje da su za potrebe ove analize odlučujući samo oni uposleni u pravosudnim institucijama koje se nalaze u relevantno sličnoj situaciji u pogledu odlučujućeg kriterija za priznavanje sporne naknade, odnosno obveze dežurstva ili pripravnosti, a ne sve kategorije uposlenih na koje se podnositelj zahtjeva poziva. Naime, Ustavni sud primjećuje da iz propisa na koje se podnositelj zahtjeva pozvao ne proizlazi da kod državnih službenika u pravosudnim institucijama doista postoji obveza dežurstva ili pripravnosti u okviru nekog sudskog postupka. Slijedom toga, postojanje usporedne skupine ne može se utvrditi samo iz postojanja apstraktnog prava na naknadu nego i iz stvarne funkcionalne uključenosti, odnosno obvezne dostupnosti i dežurstva u sudskom postupku, zbog čega se navedene kategorije ne mogu smatrati usporedivim situacijama.

34. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da su tužitelji ukazali i da je tužiteljima i sucima Suda BiH priznata navedena naknada. Nesporno je da se u konkretnom slučaju ne radi o "tužiteljima i sucima", već o stručnom osoblju Suda BiH, odnosno pravnim savjetnicima i stručnim suradnicima. Dakle, ne radi se o nositeljima pravosudnih funkcija, kako je to prethodno konstatirano za "suce i tužitelje" različitih razina vlasti u Bosni i

Hercegovini u svjetlu prakse Ustavnog suda (vidi, npr. *op. cit.*, U-25/22, točka 23.). U svjetlu okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud zapaža da iz stanja spisa predmeta (relevantnih propisa koje Sud BiH primjenjuje u svom radu; vidi toč. 15–19. ove odluke) ne proizlazi jasno propisana zakonska obveza obveznog dežurstva ili pripravnosti za stručno osoblje Suda BiH. Međutim, iz članka 3. Poslovnika o radu Suda BiH proizlazi obveza dežurstva koja se primarno odnosi na suce Suda BiH koji rade u odjelima Kaznenog odjeljenja Suda BiH, a ta obveza uključuje i "drugo dežurno osoblje" (vidi točku 17. ove odluke). Pri tome, Ustavni sud zapaža da sudionici u postupku pred Ustavnim sudom nisu osporili da tužitelji kao stručno osoblje Suda BiH doista u praksi obavljaju obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad. Na temelju toga, Ustavni sud smatra da se, u svjetlu specifičnih okolnosti konkretnog predmeta, stručno osoblje Suda BiH i suci Suda BiH nalaze u relativno sličnoj situaciji za potrebe razmatranja ovog zahtjeva. Pri tome, relevantna sličnost proizlazi iz njihove funkcionalne uključenosti u isti proces sudskog odlučivanja u segmentu koji zahtijeva kontinuiranu dostupnost i dežurstvo. Osim toga, i sporni Zakon se primjenjuje na obje kategorije javnih službenika (kako na sudije i tužitelje tako i na stručno osoblje Suda BiH; članak 1.). Stoga, činjenica da je njihov pravni status različit u mnogim drugim aspektima je irelevantna za potrebe ovog predmeta, kako je to utvrdio i Europski sud u prethodno citiranom predmetu *Pinkas* (točka 60.).

35. Sljedeće pitanje koje se postavlja za Ustavni sud je da li postoji različit tretman prethodno navedenih kategorija javnih službenika prema nekoj od osnova navedenih u članku 1. Protokola broj 12. uz Europsku konvenciju. U svezi s tim, Ustavni sud ponovno ukazuje da je nakon donošenja Odluke Ustavnog suda broj U-25/22 od 19. siječnja 2023. godine Parlamentarna skupština usvojila dopune spornog Zakona tako što je propisala tužiteljima i sucima pravo na naknadu na temelju vremena provedenog u obveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad (vidi toč. 16. i 29. ove odluke). Izreka Odluke broj U-25/22 (u dijelu u kojem se utvrđuje neustavnost spornog Zakona) glasi:

utvrđuje se da Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 i 77/20) nije u skladu sa člankom 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine i odredbama članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i članka 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima zbog toga što ne sadrži odredbe o naknadama na ime dežurstva/pripravnosti.

36. Navedena izreka nije precizirala na koje javne službenike se odnosi ukazana neustavnost. U citiranom predmetu broj U-25/22 tužitelj u parničnom postupku je bio sudac Suda BiH, ali su se zaključci Ustavnog suda o neustavnosti spornog Zakona odnosili ne samo na sudije nego i na tužitelje u pogledu prava na naknadu za dežurstva/pripravnosti za rad. Isto tako, Ustavni sud podsjeća da se obveznost i izvršnost odluka Ustavnog suda ne odnose samo na izreku te odluke nego i na pravno shvaćanje i pravne ocjene o tome koje je ustavno pravo povrijeđeno i na koji način, odnosno i na cjelokupno obrazloženje te odluke u kojem su iznesena pravna shvaćanja Ustavnog suda na kojima je utemeljen ovakav dispozitiv (vidi, npr. Ustavni sud, Rješenje broj U-3/13 od 30. rujna 2016. godine). Evidentno je da je zakonodavac prilikom implementiranja odluke Ustavnog suda broj U-25/22 optirao isključivo za propisivanje navedene naknade sucima i tužiteljima, ali ne i stručnom osoblju Suda BiH. Iz navedenog slijedi da u pogledu prava na naknadu za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad postoji i dalje različit tretman između stručnog osoblja Suda BiH i sudaca i tužitelja.

37. Ta razlika se, prema tome, u specifičnim okolnostima konkretnog predmeta temelji na različitom položaju tužitelja kao stručnog osoblja Suda BiH u odnosu na suce i tužitelje glede prava na naknadu za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, u svjetlu prakse Europskog suda, riječi "drugi status" (i *a fortiori* francuski ekvivalent *toute autre* situacija) dobile su široko značenje i njihovo tumačenje nije ograničeno na karakteristike koje su osobne u smislu da su urođene ili inherentne (vidi *Ferrero protiv Španjolske*, presuda od 26. studenog 2024. godine, predstavka broj 2669/19, točka 74. s daljnjim referencama). S obzirom na specifične okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da se položaj u okviru pravosudne institucije koji podrazumijeva obavljanje poslova obveznog dežurstva ili pripravnosti za rad može smatrati "drugim statusom" u smislu članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

38. Razmatrajući pitanje da li za takav različit tretman postoji objektivno i razumno opravdanje, Ustavni sud ističe da je za efikasno postupanje Suda BiH sucima i tužiteljima u njihovom radu potrebna i pomoć stručnog osoblja (vidi, *op. cit.*, U-22/22, točka 19.). Iz stanja spisa predmeta proizlazi da je nesporno da stručno osoblje Suda BiH pruža stručnu pravnu pomoć sucima i sudbenim vijećima, što podrazumijeva i obavljanje najsloženijih pravnih poslova iz nadležnosti Suda BiH, izradu nacrtu sudskih odluka, organiziranje postupka i sl. Za podnositelja zahtjeva je nedvojbeno neophodnost prisustva tužitelja na radnom mjestu u Sudu BiH u kontekstu obveznog dežurstva ili pripravnosti za rad. Ta neophodnost se, prema tvrdnjama podnositelja zahtjeva, ogleda u tome da se bez tužitelja nijedna radnja u kaznenom postupku ne bi mogla izvršiti nakon redovnog radnog vremena, poput pritvorskih predmeta i sl. Iz navedenog slijedi da navedene aktivnosti, u kojima sudjeluju tužitelji (kao stručno osoblje Suda BiH) zajedno sa sucima Suda BiH, predstavljaju jednu neodvojivu cjelinu, odnosno podrazumijevaju aktivnosti iz temeljne nadležnosti Suda BiH koje zahtijevaju prisustvo tužitelja kako bi Sud BiH efektivno djelovao. S obzirom na to da zakonodavac u odgovorima Ustavnom sudu nije objasnio i ponudio razumno opravdanje za razlikovanje u konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da za nepostojanje naknade za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad ne postoji objektivno i razumno opravdanje. Stoga Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju došlo do različitog tretmana stručnog osoblja Suda BiH za bez objektivnog i razumnog opravdanja, te da je sporni Zakon u tom dijelu u suprotnosti sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

39. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Pravobraniteljstvo u odgovoru na zahtjev ukazalo da se navedena naknada u slučaju tužitelja ostvaruje, odnosno adekvatno kompenzira u skladu s Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u danima državnih praznika (vidi točku 11. ove odluke). Ustavni sud zapaža da je točno da je relevantnim internim aktima/propisima Suda BiH propisana naknada za prekovremeni rad (vidi točku 18. ove odluke). Međutim, bitno je naglasiti da se u konkretnom slučaju ne radi o prekovremenom radu, već o pripravnosti za rad. Radi se o dva različita pravna instituta iz radnog prava. S jedne strane, prekovremeni rad predstavlja obavljanje poslova dulje od radnog vremena, dok, s druge strane, pripravnost za rad predstavlja poseban oblik rada koji podrazumijeva da uposlenik ne mora biti prisutan na radnom mjestu, ali mora biti dostupan radi obavljanja žurnih poslova za poslodavca iz svoje djelatnosti. Navedeno korespondira i sa stavovima iz prakse redovnih sudova (vidi, npr. Odluku Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 822256 21 Spp od 11. lipnja 2021. godine) – "rad u obavljanju dežure tužitelja, nositelja pravosudne funkcije, nema karakter

prekovremenog rada". Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne može prihvatiti navedenu argumentaciju Pravobraniteljstva.

40. Konačno, Ustavni sud zapaža da iz stanja spisa predmeta (vidi Dodatne napomene, toč. 12–14. ove odluke) proizlazi da je Sud BiH predmetni zahtjev podnio 3. travnja 2025. godine. Međutim, Ustavni sud zapaža da je Sud BiH naknadno 22. kolovoza 2025. godine donio prvostupanjsku presudu, a 21. listopada 2025. godine drugostupanjsku presudu, kojima je usvojio tužbeni zahtjev zbog postojanja diskriminacije u kontekstu priznavanja prava na naknadu na ime pripravnosti za rad stručnom osoblju Suda BiH (pravni savjetnici). U svezi s tim, Ustavni sud napominje da su redovni sudovi kao dio sudske vlasti u redovnom postupku dužni primijeniti pozitivne propise koji su na pravnoj snazi, ali suzdržati se od ocjenjivanja usklađenosti zakona s Ustavom i Europskom konvencijom. U tom pogledu, Ustavni sud napominje da *ad hoc* ocjenjivanje pravne valjanosti propisa od redovnih sudova ne samo da nije zakonito, već nije ni u skladu s ustavnim načelom vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, kao ni s načelom pravne sigurnosti inkorporiranim u njega (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. AP-1603/05 od 21. prosinca 2006. godine, točka 37. i U-20/25 od 22. siječnja 2026. godine, točka 19., dostupne na www.ustavnisud.ba). Ukoliko im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti određenog općeg pravnog akta, onda to pitanje treba proslijediti nadležnom ustavnom sudu, odnosno, u konkretnom slučaju, ovom Ustavnom sudu, prema članku VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, i prekinuti konkretan postupak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

41. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da sporni Zakon, zato što ne sadrži odredbe glede naknade stručnom osoblju suda BiH za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad, nije u skladu sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

b) Ostali navodi

42. Iako je podnositelj zahtjeva naveo da odredba sporni Zakon nije u skladu ni sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije i člankom 26. Međunarodnog pakta, Ustavni sud smatra da, imajući u vidu prethodno obrazloženje u kojem je utvrđena nekompatibilnost oporenog zakona sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, nema potrebe da se zahtjev dodatno ispituje prema ostalim odredbama na koje se podnositelj zahtjeva pozvao.

VII. Zaključak

43. Ustavni sud zaključuje da sporni Zakon on nije u skladu sa člankom 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju jer ne sadrži odredbe o naknadama stručnom osoblju Suda BiH za obvezno dežurstvo ili pripravnost za rad.

44. Na temelju članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

45. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-17/25, рјешавајући захтјев Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо), на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – прецишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ђеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Angelika Nußberger, потпредседница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија
на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву Суда Босне и Херцеговине (судија Нада Папо) за оцјену уставности Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 и 79/24),

утврђује се да Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 и 79/24) није у складу са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода због тога што не садржи одредбе о накнадама стручном особљу Суда Босне и Херцеговине за обавезно дежурство или приправност за рад.

Налаже се Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 61. став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, најкасније у року од шест мјесеци од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" усклади Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15, 77/20, 9/23, 29/23 и 79/24) у погледу накнада стручном особљу Суда Босне и Херцеговине за обавезно дежурство или приправност за рад са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 72. став (5) Правила Уставног суда, у року из претходног става обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама предузетим с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Суд Босне и Херцеговине (судија Нада Папо; у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 3. априла 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 90/05, 32/07 и 77/20¹; у даљњем тексту: спорни закон) са чланом I/2, чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног

пакта о грађанским и политичким правима (у даљњем тексту: Међународни пакт). Подносилац захтјева је 19. марта 2026. године ургирао доношење одлуке, а поднесцима од 2. и 3. априла 2026. године допунио је захтјев достављањем документације.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом), Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа) и Правобранилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Правобранилаштво) затражено је 4. септембра 2025. године да доставе одговоре на захтјев.

3. Представнички дом, Дом народа и Правобранилаштво су у периоду од 30. септембра до 16. октобра 2025. године доставили одговоре на захтјев. Суд БиХ је 2. и 3. априла 2026. године доставио Уставном суду прецизиране интерне акте и пресуде (види тач. 12–14, 17, 18. и 19. ове одлуке).

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је захтјев покренут

4. Подносилац захтјева је навео да се пред Судом Босне и Херцеговине води парнични поступак по тужби М. П. и других (1–44; у даљњем тексту: тужиоци) против Босне и Херцеговине, заступане по Правобранилаштву, по тужбеном захтјеву који гласи:

Утврђује се да је тужена повриједила право једнако поступање према тужитељима у односу на друге запосленике на начин што је пропустила да им осигура накнаду за дежурство, односно стање приправности, па се сходно томе налаже туженој да изврши радње којима се уклања дискриминација тако што ће регулирати право тужитеља на накнаду за дежурство, односно стање приправности, при томе поштујући принцип једнакости пред законом.

Налаже се туженој да тужитељима, на име накнаде материјалне штете због неисплаћивања накнаде за дежуре, односно вријеме приправности, за раздобље од 18. октобра 2021. године до 18. октобра 2024. године, исплати износ од по 100,00 КМ са законским затезним каматама почев од 18. октобра 2021. године па све до коначне исплате.

б) Наводи из захтјева

5. Подносилац захтјева је навео да тужиоци припадају стручном особљу Суда БиХ, односно правним саветницима и стручним сарадницима који су запослени у Суду БиХ. Даље се наводи да тужиоци, поред свог редовног радног времена, такође обављају дежурства. То подразумева да су у стању приправности за вријеме дежурства како би у случају потребе могли да обављају неопходне послове и задатке. За то вријеме, како је наведено, тужиоци не смију планирати никакво путовање или слично јер морају увијек да буду у приправности како би се на позив могли одмах јавити и приступити у институцију Суда БиХ. Подносилац захтјева истиче да је неопходно присуство тужилаца јер се без њих ниједна радња у кривичном поступку не би могла извршити након редовног радног времена, попут притворских предмета и сл. Наиме, подносилац захтјева указује да је присуство тужилаца неопходно како би се извршило отварање предмета, задуживање и предаја предмета. У вези с тим, подносилац захтјева наводи да је Уставни суд у погледу исте накнаде утврдио да спорни закон није у складу с Уставом Босне и Херцеговине јер не садржи одредбе о накнадама на име дежурства/приправности за судије и тужиоце.

6. У односу на правни основ, подносилац захтјева наводи да је радноправни статус тужилаца регулисан како

¹ Уставни суд у овом дијелу наводи оспорени закон онако како је то прецизирао подносилац захтјева, док је у осталом дијелу ове одлуке наведен оспорени закон с бројевима "Службеног гласника БиХ" у којем су објављене релевантне измјене и допуне.

одредбама Закона о раду у институцијама Босне и Херцеговине тако и одредбама спорног закона. Међутим, одредбама наведена два закона уопште није регулисана новчана накнада за период обављеног дежурства, односно стања приправности. С друге стране, подносилац захтјева истиче да су те накнаде предвиђене одредбом члана 35. став 3. Закона о раду ("Службене новине ФБиХ" бр. 26/2016, 89/2018 и 23/2020 – одлука УС, 49/2021 – др. закон и 103/2021 др. закон), одредбом члана 56. ст. 2, 3. и 4. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. I/2016, 66/2018, 91/2021 – одлука УС и 119/2021), одредбом члана 38. став 1. тач. 5. и 6. Гранског колективног уговора електропривредне дјелатности у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ" број 12/21), одредбом члана 35. став 2. Колективног уговора о правима и обавезама послодаваца и радника у области цестовног саобраћаја за територију ФБиХ ("Службене новине ФБиХ" број 103/21), одредбом члана 49. став 1 тачка 6. Колективног уговора о правима и обавезама послодаваца и радника за дјелатност производње и прераде метала у ФБиХ ("Службене новине ФБиХ" број 63/21), одредбом члана 26. став 2. Колективног уговора за службенике органа управе и судске власти ФБиХ ("Службене новине ФБиХ" број 32/21) и одредбом члана 74. Колективног уговора за службенике и намјештенике у органима државне службе Кантона Сарајево ("Службене новине КС" број 12/21).

7. Затим, подносилац захтјева истиче да се тужбени захтјев из тужбе заснива на ставу тужилаца да су – због тога што спорни закон није регулисао питање означених накнада – стављени у неповољнији положај у односу на запослене који имају право на ту накнаду. Наведено је да тужиоци сматрају да за такво законско рјешење не постоји разумно образложење ни у погледу јавног интереса који се жели постићи нити у смислу принципа пропорционалности и адекватности, а то је због тога што таква законска рјешења задиру у право на рад, чиме се крши више уставних норми, што је изричито забрањено одредбама чл. 2. и 3. Закона о забрани дискриминације те Уставом Босне и Херцеговине. У прилогу основаности наведених тврдњи о учињеној дискриминацији подносилац захтјева се позвао на одлуке Уставног суда у предметима бр. "АП-7/12" (правилно У-7/12), У-29/13, У-7/21 и У-25/22. Подносилац захтјева сматра да уколико би се при одлучивању о тужбеном захтјеву из тужбе тужилаца примјењивао спорни закон, постојала би опасност да се прекрше уставна права странака у поступку.

8. С обзиром на наведено, подносилац захтјева истиче да захтјев подноси на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине уз приједлог да Уставни суд, уколико утврди неусклађеност спорног закона с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом, наложи Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 61. став (4) Правила Уставног суда, најкасније у року од шест мјесеци од дана објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику БиХ" усклади спорни закон с одредбама члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију тако што ће спорни закон допунити одредбом којом обезбјеђује право на означене накнаде.

ц) Одговори на захтјев

9. Представнички дом – Уставноправна комисија је навела да је спорни закон у складу с Уставом Босне и Херцеговине, те да ће одлуку о компатибилности спорног закона (с релевантним одредбама Устава Босне и Херцеговине, Протокола број 12 уз Европску конвенцију и Међународног пакта) донијети Уставни суд.

10. Дом народа – Уставноправна комисија је навела да је одлуку о захтјеву одлучила препустити Уставном суду.

11. Правобранилаштво је истакло да се уставна јемства једнакости забране дискриминације не могу тумачити као обавезе законодавца да свим категоријама запосленика обезбједи идентичне накнаде, посебно када се ради о различитим врстама послова, радним обавезама и институционалним надлежностима. У вези с тим је наведено да у конкретном случају не постоји упоредна група запосленика у институцијама Босне и Херцеговине која остварује накнаду за вријеме дежурства или приправности на истим или сличним радним мјестима, те се тиме искључује постојање дискриминације. У случајевима када запосленици обављају стварни рад за вријеме дежурства, Правобранилаштво је истакло да се такав рад адекватно компензује у складу с Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду за прековремени рад, рад у нерадним данима, ноћни рад и рад у данима државних празника („Службени гласник БиХ" број 4/09). Затим је наведено да су тужиоци, као и остали запосленици, имали могућност остваривања тих права када су испуњени законски услови, што је документовано интерним актима и рјешењима "Тужилаштва Босне и Херцеговине". Даље је наведено да се тужбени захтјев тужилаца заснива на паушалној процјени износа накнаде, без правног основа и без јасне методологије израчуна. При томе је наведено да се дежурство и приправност не разликују у тужби, иако су то правно и функционално различити институти. Правобранилаштво је истакло да обавеза дежурства произлази из описа послова радног мјеста, а тужиоци су уговором о раду прихватили услове рада који укључују такве обавезе. У вези с тим је указано да је Суд БиХ као послодавац у потпуности поступао у складу с позитивним правним прописима, те није повриједио ниједно уставно или законско право тужилаца. Чак и у случају евентуалне одлуке Уставног суда којом би се утврдила неусклађеност спорног закона, Правобранилаштво је навело да таква одлука не би могла да има ретроактивно дејство, већ би евентуално могла да утиче на будуће законодавне измјене. Стога је предложено да се захтјев одбије јер спорни закон не садржи дискриминишуће одредбе нити повреду уставних права тужилаца.

д) Додатне напомене

12. Из стања списка предмета (документација коју је Суд БиХ доставио Уставном суду) произлази да је Суд БиХ у својој пракси рјешавао исто правно питање. Наиме, четворо тужилаца (у релевантно вријеме запослени такође као правни савјетници у Правном одјељењу Суда БиХ на радним мјестима на којима се примјењује спорни закон) у другом парничном поступку су тужили Босну и Херцеговину, Суд БиХ, због неисплаћивања накнаде трошкова за дежурства, односно приправности за рад.

13. Правоснажном Пресудом Суда БиХ од 22. августа 2025. године утврђено је да је тужена (Босна и Херцеговина, Суд БиХ заступан по Правобранилаштву) повриједила право на једнако поступање према тужиоцима, и то у односу на запослене у правосудним институцијама ФБиХ којима се утврђује, признаје и исплаћује накнада за дежурство/приправност за рад тако што је тужиоцима пропустила да утврди, призна и обезбједи накнаду за дежурство/приправност за рад. У образложењу пресуде Суд БиХ је истакао да није спорно да накнада за дежурство, односно за вријеме приправности није прописана за категорију стручног особља. У вези с тим је указано на Одлуку Уставног суда број У-25/22 од 19. јануара 2023. године, при чему је истакнуто да су измјенама спорног закона

прописане накнаде за обавезно дежурство или приправност за рад судијама и тужиоцима, али не и стручном особљу иако се наведени закон односи и на њих. Закључено је да су повријеђена права тужилаца на једнако поступање у односу на носиоце правосудних функција који остварују право на утужену накнаду на основу спорног закона. Констатовано је да једино стручно особље Суда БиХ нема право на предметне накнаде, из чега произлази да се ради о системској дискриминацији која погађа тужиоце непрописивањем те врсте накнаде за рад који они обављају. Приликом утврђивања висине штете (у виду измакле накнаде) због учињене дискриминације Суд БиХ је цијенио обим и сложеност послова које стручно особље Суда БиХ обавља, узимајући као упоредну групу стручне сараднике на кантоналном нивоу (Кантонални суд у Сарајеву).

14. Пресудом Суда БиХ (у другостепеном вијећу) од 21. октобра 2025. године одбијена је жалба тужене Босне и Херцеговине и потврђена пресуда Суда БиХ од 22. августа 2025. године. У образложењу пресуде је наведено да се правилност утврђења првостепеног суда о постојању неједнаког поступања не може довести у питање, а то због тога што је спорни закон изједначио стручно особље с носиоцима правосудних функција у погледу права на исплату свих накнада осим накнаде за дежурство/приправност, док истовремено стручно особље у правосудним институцијама ФБиХ то право остварује. При томе је указано да је неједнако поступање утврђено у односу на једину референтну упоредну групу, тј. носиоце правосудних функција у ентитетској правосудној институцији, и огледа се у томе да обим прописаних права из рада зависи од нивоа правосудне институције у којој се обавља рад. Коначно, закључено је да је висина утужене накнаде утврђена примјеном методологије по којој се накнада обрачунава у правосудним институцијама Кантона Сарајево. Дакле, тужиоцима је утврђена накнада у истом износу у којем накнаду остварује упоредна група која је била референтна и при утврђивању неједнаког поступања.

IV. Релевантни прописи

15. **Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 90/05, 32/07, 40/08 – одлука УСБиХ, 17/13 – одлука УСБиХ, 5/14 – рјешење УСБиХ, 40/14 – одлука УСБиХ, 48/15 – рјешење УСБиХ и 77/20) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Оквир Закона

Овим Законом утврђују се плате, накнаде и одређена материјална права судија и тужилаца и одређених категорија стручног особља у правосудним институцијама на нивоу Босне и Херцеговине.

Члан 7.

Радно вријеме

1. Број радних часова за судије и тужиоце је 40 часова седмично.

2. Уколико судија односно тужилац ради пола радног времена, а у складу са посебним законом или прописима, основна мјесечна плата из члана 2. односно 3. и 4. овог закона, кориговаће се у складу са бројем одрађених дана у односу према броју редовних радних дана за тај мјесец.

16. **Закон о допунама Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" број 79/24 од 19. новембра 2024. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

У Закону о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 90/05, 32/07 и 77/20) иза члана 7. додаје се нови члан 7а. који гласи:

"Члан 7а.

Накнада за обавезно дежурство или приправност за рад

1. Судијама и тужиоцима припада накнада на основу времена проведеног у обавезном дежурству или приправности за рад сразмјерно времену трајања обавезног дежурства или приправности за рад.

2. Висину, услове и начин остваривања накнаде из става 1. овог члана утврдиће Савјет министара Босне и Херцеговине посебном одлуком."

Члан 2.

Иза члана 18а. додаје се нови члан 18б. који гласи:

"Члан 18б.

Трошкови смјештаја и накнада за одвојени живот за стручно особље

1. Стручно особље из члана 17. овог закона има право на трошкове смјештаја и накнаду за одвојени живот у складу са подзаконским актом који доноси Савјет министара Босне и Херцеговине, у складу с одредбама Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине.

2. Стручно особље из члана 17. овог закона има право на трошкове за смјештај у висини прописаној подзаконским актом из става 1. овог члана за руководеће државне службенике из члана 7. става 1. тачке а) алинеје 2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, а право на накнаду за одвојени живот под условом и у висини утврђеној подзаконским актом из става 1. овог члана за запослене у институцијама Босне и Херцеговине."

17. **Пословник о раду Суда Босне и Херцеговине** ("Службени гласник БиХ" бр. 38/20 и 67/22) у релевантном дијелу гласи:

Члан 3.

Радно вријеме

(1) Радно вријеме Суда је од 08.00 до 16.00 часова сваком радним даном. Радни дани су сви дани у седмици осим суботе, недеље и званичних празника. За сваки одјел Кривичног одјељења одређује се дежурни судија, као и друго дежурно особље, ради обављања неопходних послова у вријеме радних и нерадних часова и дана.

(2) Независно од претходног става, у случају када то околности захтијевају, рад Суда биће организован и изван радног времена, у складу са одлуком судије односно вијећа у појединачном предмету.

Члан 31.

Правно одјељење

У Правном одјељењу обављају се послови пружања непосредне правне подршке судијама Одјела I и Одјела II Кривичног и Апелационог Одјељења Суда.

18. **Правилник о раду Суда Босне и Херцеговине** (бр. Су: 10-58/24, Су: 10-58-1/24 и Су: 10-58-2/24), достављен на увид у прилогу захтјева, у релевантном дијелу гласи:

Члан 25.

(Прековремени рад)

1. У случају више силе (пожар, потрес, поплава и сл.) изненадног повећања обима посла, као и у другим сличним случајевима неопходне потребе, запосленик је на захтјев Суда обавезан радити дужије од пуног радног времена (прековремени рад), а највише до 10 сати седмично.

2. Ако прековремени рад запосленика траје дужице од три /3/ седмице непрекидно или више од 10 седмица у току календарске године, о прековременом раду Суд писмено обавјештава Управни инспекторат Министарства правде Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Управни инспекторат).

3. Запосленик може добровољно радити прековремено и то у трајању од још највише 10 сати седмично.

4. Трудница не може радити прековремено, а мајка с дјететом до три године живота и самохрани родитељ до шест година живота дјетета може радити прековремено, ако да писмену изјаву о добровољном престанку на такав рад.

Члан 38. став (4)
(Накнаде)

4. Запосленик има право на накнаду за:

[...]

- прековремени рад, рад током нерадних дана, ноћни рад и рад у данима државних празника,

[...]

19. Правилник о организационој структури Заједничког секретаријата и Уреда регистрара Одјела I и II Суда Босне и Херцеговине (бр. Су: 10-7/25, Су: 10-7-1/25, Су: 10-7- 2/25 и СУ: 10-7-4/25), достављен на увид у прилогу захтјева, у релевантном дијелу гласи:

Члан 9.

Секретаријат Одјела III Кривичног одјељења

Секретаријат Одјела III Кривичног одјељења помаже у раду судијама тог Одјела пружањем непосредне правне подршке.

Члан 19.

У Правном одјељењу обављају се послови пружања непосредне правне подршке судијама Одјела I и Одјела II Кривичног и Апелационог одјељења Суда.

II - РАДНА МЈЕСТА И ОПИС ПОСЛОВА И ЗАДАТАКА

[...]

Члан 25.

1. ЗАЈЕДНИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ

1.д. СЕКРЕТАРИЈАТ ОДЈЕЛА III КРИВИЧНОГ ОДЈЕЉЕЊА

[...]

1.д.2. Правни савјетник

Помаже судијама у раду тако што:

- израђује нацрте судских одлука;

- проучава прописе који се на конкретан случај имају примјенили, стручну литературу, заузете правне ставове, правна схватања, као и донијете начелне ставове и начелна мишљења која се односе на правна питања, а која се постављају у конкретном случају;

- рјешава „Р“ предмете – вансједничне;

- по потреби помаже судској управи у давању стручног мишљења при рјешавању Су предмета;

- учествује у раду радних група за праћење и проучавање одређених правних питања;

- врши самостално или по упутствима судије и друге стручне послове одређене законом или овим Правилником.

[...]

2. УРЕД РЕГИСТРАРА СУДА

[...]

2.д. ПРАВНО ОДЈЕЉЕЊЕ

[...]

2.д.3. Правни савјетник

- координира рад тима који пружа подршку судијама у судском вијећу и врши надзор над радом правног савјетника-асистента, стручног сарадника и приправника;

- врши редован преглед свих докумената везаних за одређени предмет;

- води евиденције и стара се о поштивању законских, као и осталих важних рокова везаних за ефикасно и благовремено поступање у предметима;

- предузима све радње како би се заштитила тајност повјерљивих информација и спријечило откривање таквих информација;

- израђује нацрте судских одлука;

- по захтјеву судија и руководиоца / замјеника руководиоца Одјељења анализира домаће кривично законодавство и друге домаће прописе као и друге документе из области међународног права;

- проучава прописе који се на конкретан случај имају примјенили, стручну литературу, заузете правне ставове, правна схватања, као и донијете начелне ставове и начелна мишљења која се односе на правна питања која се постављају у конкретном случају;

- по потреби помаже у прикупљању и анализи статистичких података, као и у припреми извјештаја;

- редовно подноси извјештај о раду предсједнику судског вијећа и руководиоцу / замјенику руководиоца Одјељења;

- пружа помоћ у раду судијама и судским вијећима Одјела I и II Кривичног и Апелационог одјељења;

- обавља и дуге послове по налогу руководиоца / замјеника руководиоца Одјељења и судија.

[...]

2.д.5. Стручни сарадник Правног одјељења

- под директним надзором правног савјетника и правног савјетника - асистента помаже судијама и вијећима у вођењу предмета и припремама за суђења;

- пружа помоћ странама у поступку приликом планирања суђења;

- присуствује суђењу и координира подршку других служби за потребе одржавања суђења, води записнике и евиденције питања која захтијевају даља поступања;

- предузима све радње како би се заштитила тајност повјерљивих информација и спријечило откривање таквих информација;

- води евиденције и стара се о поштивању законских, као и осталих важних рокова везаних за ефикасно и благовремено поступање у предметима;

- по потреби помаже у прикупљању и анализи статистичких података, као и у припреми извјештаја;

- обавља и друге послове по налогу руководиоца/ замјеника руководиоца Одјељења и судија;

[...]

V. Допустивост

20. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине.

21. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упуту било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

22. Захтјев за оцјену компатибилности поднио је Суд Босне и Херцеговине (судија Нада Папо), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3.ц) Устава

Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такође, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцена компатибилности спорног закона са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом 11/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног пакта због тога што не садржи одредбе о накнадама стручном особљу Суда БиХ за обавезно дежурство или приправност за рад. Осим тога, произлази да од компатибилности спорног закона зависи одлука редовног суда у поступку. Из тога слиједи да неспорно постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да не постоје други разлики недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога Уставни суд сматра да су испуњени услови за разматрање меритума предмета.

VI. Меритум

23. Подносилац захтјева је поднио захтјев за оцјену компатибилности спорног закона са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом 11/4. Устава Босне и Херцеговине у вези са чланом 14. Европске конвенције, чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и чланом 26. Међународног пакта.

24. Из навода захтјева за оцјену уставности произлази да је спорни закон неуставан зато што за тужиоце, односно стручно особље Суда БиХ (правни савјетници и стручни сарадници), не прописује накнаду за обавезно дежурство или приправност за рад. С обзиром на то да се суштина захтјева тиче навода о дискриминацији, Уставни суд ће такве наводе разматрати искључиво у смислу члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, који садржи општи принцип забране дискриминације.

а) Општа забрана дискриминације

25. Члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију гласи:

1. *Уживање сваког права које закон предвиђа мора да се обезбједи без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност с националном мањином, имовина, рођење или други статус.*

2. *Јавне власти не смију ни према коме вршити дискриминацију по било ком основу као што су они поменути у ставу 1.*

Општи принципи

26. Уставни суд подсјећа да је Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) потврдио да појмове дискриминације која је забрањена на основу члана 14. Европске конвенције и члана 1. Протокола број 12 треба тумачити на исти начин (види Европски суд, *Пилав против Босне и Херцеговине*, пресуда од 9. јуна 2016. године, представка број 41939/07, тачка 40. с даљњим референцама). Може се закључити да су стандарди које је Европски суд развио у својој судској пракси у вези са заштитом коју пружа члан 14. Европске конвенције примјениви и на случајеве покренуте према члану 1. Протокола број 12 (види *Наротник против Румуније*, пресуда од 20. октобра 2020. године, представка број 33139/13, тачка 70). У складу с тим, право на недискриминацију према члану 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију пружа заштиту од различитог поступања према појединцима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама. Третман је дискриминаторан ако "нема

објективно и разумно оправдање", односно ако не тежи "легитимном циљу" или ако не постоји "разуман однос пропорционалности" између употребљеног средства и циља који се жели постићи (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Пинкас против Босне и Херцеговине*, пресуда од 4. октобра 2022. године, представка број 8701/21, тачка 58). Осим тога, "само разлике у третману засноване на препознатљивој особини или "статусу" могу представљати дискриминацију у смислу члана 14." (*idem*, тачка 59).

27. У вези с наведеним, Уставни суд напомиње да члан 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију проширује обим заштите не само на "било које право утврђено законом" него и ван тога (*op. cit.*, *Пинкас против Босне и Херцеговине*, тачка 52). То се примарно односи на национални закон и на оно што је њиме дозвољено, односно које право се ускрађује.

Релевантна пракса Уставног суда

28. Уставни суд подсјећа да се у више својих одлука донесених на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине бавио питањем уставности неколико закона зато што нису прописивали специфичне накнаде по основу рада за судије и тужиоце као носиоце правосудних функција, али и за остало стручно особље у правосудним институцијама. Тако је у Одлуци број У-7/12 од 30. јануара 2013. године Уставни суд утврдио неуставност спорног закона зато што не садржи одредбе о накнадама трошкова пријезова, топлог obroка и одвојеног живота за судије, тужиоце, али и остало стручно особље. У Одлуци број У-29/13 од 28. марта 2014. године Уставни суд је утврдио неуставност спорног закона зато што не садржи одредбе о накнадама трошкова смјештаја у току рада за судије, тужиоце, али и друго стручно особље. Истом одлуком Уставни суд је утврдио да је спорни закон у складу с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом иако не садржи одредбе о накнадама за посебне услове рада (додатак на стаж) за стручне сараднике правнике и стручне сараднике истражиоце у Тужилаштву БиХ. У Одлуци број У-20/14 од 26. марта 2015. године Уставни суд је утврдио да је у складу с Уставом Босне и Херцеговине члан 11. спорног закона који је прописивао да судије и тужиоци приликом одласка у пензију имају право на отпремнину у висини једне основне мјесечне плате. У Одлуци број У-18/21 од 24. марта 2022. године Уставни суд је утврдио неуставност Закона о платама и накнадама судија и јавних тужилаца у Републици Српској зато што закон не садржи одредбе о накнади за топли оброк за судије и тужиоце. У Одлуци број У-22/22 од 23. марта 2023. године Уставни суд је утврдио неуставност спорног закона због тога што не садржи одредбе о накнади за трошкове смјештаја и одвојеног живота за стручно особље у правосудним институцијама БиХ.

29. Када се конкретно ради о накнадама за дежурство или приправност за рад носилаца правосудних функција, Уставни суд указује да је у Одлуци број У-7/21 од 23. септембра 2021. године Уставни суд утврдио неуставност Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији БиХ зато што закон не садржи одредбе о накнадама за дежурство судија и тужилаца. Након тога, у Федерацији БиХ је измијењен Закон о платама и другим накнадама судија и тужилаца тако што је чланом 6е. прописана накнада судијама и тужиоцима за вријеме дежурства или приправности за рад (Закон о измјенама и допунама Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији БиХ, објављен у "Службеним новинама ФБиХ" од 3. августа 2022. године). У Одлуци број У-25/22 од 19. јануара 2023. године Уставни суд је утврдио неуставност Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ зато што закон не

сaдржи одредбе о накнадама судијама и тужиоцима за вријеме обавезног дежурства или приправности за рад. Након тога је Парламентарна скупштина БиХ усвојила допуне спорног закона тако што је додат нови члан 7а. (Накнада за обавезно дежурство или приправност за рад) којим је прописано да судијама и тужиоцима припада накнада на основу времена проведеног у обавезном дежурству или приправности за рад сразмјерно времену трајања обавезног дежурства или приправности за рад, док ће висину, услове и начин остваривања наведене накнаде утврдити Савјет министара Босне и Херцеговине посебном одлуком ("Службени гласник БиХ" број 79/24 од 19. новембра 2024. године).

30. У свим одлукама у којима је утврђена неуставност Уставни суд је сматрао да је законодавац, не прописујући специфичне накнаде из радног односа за судије и тужиоце, али у неким случајевима и за остало стручно особље у правосудним институцијама, прекршио принцип независности правосудја као основне гаранције владавине права из члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине, те да је поступио супротно принципу забране дискриминације из члана 1/4. Устава Босне и Херцеговине, члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију и члана 26. Међународног пакта.

31. У одлукама у којима није утврдио неуставност закона, на примјер у Одлуци број У-29/13, Уставни суд је сматрао да надлежни законодавац, према принципу поља слободне процјене, има право да пропише које категорије лица запослених у институцијама БиХ имају право на повећани радни стаж по основу посебних услова рада. У Одлуци број У-20/14 Уставни суд је сматрао да се не ради о недостатку неког права из радног односа с обзиром на то да је право на отпремнину експлицитно прописано, већ да се прије ради о проблематизовању обима у којем неко право постоји. У вези с тим, Уставни суд је нагласио да се ради о праву које је социјалног карактера (отпремнина), а у тој области државе као најбољи познаваоци општих и економских прилика у земљи уживају широко поље слободне процјене у избору мјера и начина.

Примјена стандарда на конкретан случај

32. Имајући у виду наведено, Уставни суд ће првенствено испитати да ли у конкретном случају постоји упоредна група, односно да ли се ради о аналогно истој или сличној ситуацији на начин како је то постављено захтјевом. У вези с тим, Уставни суд подсјећа на став Европског суда да захтјев за доказивање аналогне ситуације не тражи да упоредне групе буду идентичне. Подносилац захтјева мора доказати да је, с обзиром на конкретну природу свог приговора, био у релевантно сличној ситуацији с другима према којима се поступало другачије. Европски суд је појаснио да се елементи који карактеризују различите ситуације и утврђују колико су оне упоредиве морају оцијенити с обзиром на предмет спора, циљ спорне одредбе и контекст у којем се наводна дискриминација јавља. Опћена питања да ли се два лица или групе налазе у упоредивој ситуацији за потребе анализе различитог поступања и дискриминације истовремено је специфична и контекстуална, може се заснивати само на објективним и провјерљивим елементима, а упоредиве ситуације морају се размотрити као цјелина, при чему се морају изједињити изоловани или рубни аспекти који би цијелу анализу учинили умјетном (види Европски суд, *Fábián против Мађарске* [ВВ], представка број 78117/13, пресуда од 5. септембра 2017. године, тачка 113. с даљњим референцама).

33. У вези с тим, Уставни суд примјењује да су подносилац захтјева и тужиоци у поступку пред Судом БиХ указали на различите категорије запослених у ентитету Федерација БиХ као могуће упоредне групе (запослене у областима електропривреде, цестовног саобраћаја и производње и прераде метала у ФБиХ, те државне службенике и намјештенике у судској власти у Федерацији БиХ и државне службенике у Кантону Сарајево). Међутим, Уставни суд указује да су за потребе ове анализе одлучујући само они запослени у правосудним институцијама које се налазе у релевантно сличној ситуацији у погледу одлучујућег критеријума за признавање спорне накнаде, односно обавезе дежурства или приправности, а не све категорије запослених на које се подносилац захтјева позива. Наиме, Уставни суд примјењује да из прописа на које се подносилац захтјева позвао не произлази да код државних службеника у правосудним институцијама заиста постоји обавеза дежурства или приправности у оквиру неког судског поступка. Слједом тога, постојање упоредне групе не може се утврдити само из постојања апстрактног права на накнаду него и из стварне функционалне укључености, односно обавезне доступности и дежурства у судском поступку, због чега се наведене категорије не могу сматрати упоредивим ситуацијама.

34. У вези с тим, Уставни суд указује да су тужиоци указали и да је тужиоцима и судијама Суда БиХ призната наведена накнада. Неспорно је да се у конкретном случају не ради о "тужиоцима и судијама", већ о стручном особљу Суда БиХ, односно правним савјетницима и стручним сарадницима. Дакле, не ради се о носиоцима правосудних функција, како је то претходно констатовано за "судије и тужиоце" различитих нивоа власти у Босни и Херцеговини у свјетлу праксе Уставног суда (види, нпр. *op. cit.*, У-25/22, тачка 23). У свјетлу околности конкретног предмета, Уставни суд запажа да из стања списка предмета (релевантних прописа које Суд БиХ примјењује у свом раду; види, тач. 15–19. ове одлуке) не произлази јасно прописана законска обавеза обавезног дежурства или приправности за стручно особље Суда БиХ. Међутим, из члана 3. Пословника о раду Суда БиХ произлази обавеза дежурства која се примарно односи на судије Суда БиХ који раде у одјелима Кривичног одјељења Суда БиХ, а та обавеза укључује и "друго дежурно особље" (види тачку 17. ове одлуке). При томе, Уставни суд запажа да учесници у поступку пред Уставним судом нису оспорили да тужиоци као стручно особље Суда БиХ заиста у пракси обављају обавезно дежурство или приправност за рад. На основу тога, Уставни суд сматра да се, у свјетлу специфичних околности конкретног предмета, стручно особље Суда БиХ и судије Суда БиХ налазе у релативно сличној ситуацији за потребе разматрања овог захтјева. При томе, релевантна сличност произлази из њихове функционалне укључености у исти процес судског одлучивања у сегменту који захтијева континуирану доступност и дежурство. Осим тога, и спорни закон се примјењује на обе категорије јавних службеника (како на судије и тужиоце тако и на стручно особље Суда БиХ; члан 1). Стога, чињеница да је њихов правни статус различит у многим другим аспектима је ирелевантна за потребе овог предмета, како је то утврдио и Европски суд у претходно цитираном предмету *Пинкас* (тачка 60).

35. Сљедеће питање које се поставља за Уставни суд је да ли постоји различит третман претходно наведених категорија јавних службеника према неком од основа наведених у члану 1. Протокола број 12. уз Европску конвенцију. У вези с тим, Уставни суд поново указује да је након доношења Одлуке Уставног суда број У-25/22 од 19.

јануара 2023. године Парламентарна скупштина усвојила допуне спорног закона тако што је прописала тужиоцима и судијама право на накнаду на основу времена проведеног у обавезном дежурству или приправности за рад (види тач. 16. и 29. ове одлуке). Изрека Одлуке број У-25/22 (у дијелу у којем се утврђује неуставност спорног закона) гласи:

утврђује се да Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 и 77/20) није у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине и одредбама члана III/4. Устава Босне и Херцеговине, члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима због тога што не садржи одредбе о накнадама на име дежурства/приправности.

36. Наведена изрека није прецизирала на које јавне службенике се односи указана неуставност. У цитираном предмету број У-25/22 тужилац у парничном поступку је био судија Суда БиХ, али су се закључци Уставног суда о неуставности спорног закона односили не само на судије него и на тужиоце у погледу права на накнаду за дежурства/приправности за рад. Исто тако, Уставни суд подсјећа да се обавезност и извршеност одлука Уставног суда не односе само на изреку те одлуке већ и на правно схватање и правне оцјене о томе које је уставно право повријеђено и на који начин, односно и на cjелокупно образложење те одлуке у којем су изнесена правна схватања Уставног суда на којима је заснован овакав диспозитив (види, нпр. Уставни суд, Рјешење број У-3/13 од 30. септембра 2016. године). Евидентно је да је законодавац приликом имплементације одлуке Уставног суда број У-25/22 оптирао искључиво за прописивање наведене накнаде судијама и тужиоцима, али не и стручном особљу Суда БиХ. Из наведеног слиједи да у погледу права на накнаду за обавезно дежурство или приправност за рад постоји и даље различит третман између стручног особља Суда БиХ и судија и тужилаца.

37. Та разлика се, према томе, у специфичним околностима конкретного предмета заснива на различитом положају тужилаца као стручног особља Суда БиХ у односу на судије и тужиоце у погледу права на накнаду за обавезно дежурство или приправност за рад. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да, у свјетлу праксе Европског суда, ријечи "други статус" (и *a fortiori* француски еквивалент *toute autre situation*) добиле су широко значење и њихово тумачење није ограничено на карактеристике које су личне у смислу да су урођене или инхерентне (види *Ferreiro protiv Шпаније*, пресуда од 26. новембра 2024. године, представка број 2669/19, тачка 74. с даљњим референцама). С обзиром на специфичне околности конкретного предмета, Уставни суд сматра да се положај у оквиру правосудне институције који подразумијева обављање послова обавезног дежурства или приправности за рад може сматрати "другим статусом" у смислу члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

38. Разматрајући питање да ли за такав различит третман постоји објективно и разумно оправдање, Уставни суд истиче да је за ефикасно поступање Суда БиХ судијама и тужиоцима у њиховом раду потребна и помоћ стручног особља (види, *op. cit.*, У-22/22, тачка 19). Из стања списка предмета произлази да је неспорно да стручно особље Суда БиХ пружа стручну правну помоћ судијама и судским вијећима, што подразумијева и обављање најсложенијих правних послова из надлежности Суда БиХ, израду нацрта судских одлука, организовање поступка и сл. За подносиоца захтјева је неупитна неопходност присуства тужилаца на

радном мјесту у Суду БиХ у контексту обавезног дежурства или приправности за рад. Та неопходност се, према тврдњама подносиоца захтјева, огледа у томе да се без тужилаца ниједна радња у кривичном поступку не би могла извршити након редовног радног времена, попут притворских предмета и сл. Из наведеног слиједи да наведене активности, у којима учествују тужиоци (као стручно особље Суда БиХ) заједно са судијама Суда БиХ, представљају једну неодвојиву целину, односно подразумијевају активности из основне надлежности Суда БиХ које захтијевају присуство тужилаца како би Суд БиХ ефективно дјеловао. Будући да законодавац у одговорима Уставном суду није објаснио и понудио разумно оправдање за разликовање у конкретном случају, Уставни суд сматра да за непостојање накнаде за обавезно дежурство или приправност за рад не постоји објективно и разумно оправдање. Стога Уставни суд закључује да је у конкретном случају дошло до различитог третмана стручног особља Суда БиХ за без објективног и разумног оправдања, те да је спорни закон у том дијелу у супротности са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

39. При томе, Уставни суд запажа да је Правобранилаштво у одговору на захтјев указало да се наведена накнада у случају тужилаца остварује, односно адекватно компензује у складу с Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду за прековремени рад, рад у нерадним данима, ноћни рад и рад у данима државних празника (види тачку 11. ове одлуке). Уставни суд запажа да је тачно да је релевантним интерним актима/прописима Суда БиХ прописана накнада за прековремени рад (види тачку 18. ове одлуке). Међутим, битно је нагласити да се у конкретном случају не ради о прековременом раду, већ о приправности за рад. Ради се о два различита правна института из радног права. С једне стране, прековремени рад представља обављање послова дуже од радног времена, док, с друге стране, приправност за рад представља посебан облик рада који подразумијева да запосленик не мора да буде присутан на радном мјесту, али мора да буде доступан ради обављања хитних послова за послодавца из своје дјелатности. Наведено кореспондира и са ставовима из праксе редовних судова (види, нпр. Одлуку Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 65 0 Рс 822256 21 Спп од 11. јуна 2021. године) – "рад у обављању дежуре тужилаца, носилаца правосудне функције, нема карактер прековременог рада". Имајући у виду наведено, Уставни суд не може прихватити наведену аргументацију Правобранилаштва.

40. Коначно, Уставни суд запажа да из стања списка предмета (види Додатне напомене, тач. 12–14. ове одлуке) произлази да је Суд БиХ предметни захтјев поднио 3. априла 2025. године. Међутим, Уставни суд запажа да је Суд БиХ накнадно 22. августа 2025. године донио првостепену пресуду, а 21. октобра 2025. године другостепену пресуду, којима је усвојио тужбени захтјев због постојања дискриминације у контексту признавања права на накнаду на име приправности за рад стручном особљу Суда БиХ (правни савјетници). У вези с тим, Уставни суд напомиње да су редовни судови као дио судске власти у редовном поступку дужни да примијене позитивне прописе који су на правној снази, али да се суздрже се од оцјењивања усклађености закона с Уставом и Европском конвенцијом. У том погледу, Уставни суд напомиње да *ad hoc* оцјењивање правне валаности прописа од редовних судова не само да није законито, већ није ни у складу с уставним принципом владавине права из члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине, као ни с принципом правне сигурности инкорпорираним у њега (види Уставни суд, одлуке о допуствости и меритуму

бр. АП-1603/05 од 21. децембра 2006. године, тачка 37. и У-20/25 од 22. јануара 2026. године, тачка 19, доступне на www.ustavnisud.ba). Уколико им се у поступку постави питање правне ваљаности или уставности одређеног општег правног акта, онда то питање треба прослиједити надлежном уставном суду, односно, у конкретном случају, овом Уставном суду, према члану VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, и прекинути конкретан поступак до доношења коначне одлуке Уставног суда.

41. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да спорни закон, зато што не садржи одредбе у погледу накнаде стручном особљу суда БиХ за обавезно дежурство или приправност за рад, није у складу са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

б) Остали наводи

42. Иако је подносилац захтјева навео да одредба спорни закон није у складу ни са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције и чланом 26. Међународног пакта, Уставни суд сматра да, имајући у виду претходно образложење у којем је утврђена некомпатибилност оспореног закона са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, нема потребе да се захтјев додатно испитује према осталим одредбама на које се подносилац захтјева позвао.

VII. Закључак

43. Уставни суд закључује да спорни закон он није у складу са чланом 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију јер не садржи одредбе о накнадама стручном особљу Суда БиХ за обавезно дежурство или приправност за рад.

44. На основу члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

45. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник

Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ђеман, с. р.

862

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **U-25/25**, рјешавајући захтјев **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Џилић)**, на основу члана VI/3.с) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ђеман, председник
Валерија Галић, потпредседница
Ангелика Нулбергер, потпредседница
Хелен Келлер, суткиња
Леди Бианку, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, суткиња

на сједници одржаној 14. маја 2026. године donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о захтјеву **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Џилић)** за оцјену компатибилности одредби члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24)

и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24),

утврђује се да су одредбе члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24) у складу са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

Одбацује се као недопуштен захтјев **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Џилић)** у дијелу захтјева за оцјену компатибилности одредби чл. од 86. до 86i. Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) због ненадлежности Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Суд Босне и Херцеговине (судија Давор Џилић; у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 13. августа 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности одредбе члана од 86. до 86i, одредбе члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), одредбе члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и одредбе члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Visokom судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 50/24) са чланом 2. Анекса II Устава Босне и Херцеговине који регулирају питање извјештавања о имовини и интересима судија, туžilaca и чланова Visokог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: VSTV).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа), Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом), Министарства правде Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) и VSTV-а затражено је 9. септембра 2024. године да у року од 30 дана од пријема писма доставе одговоре на захтјев.

3. Сви позвани су одговоре доставили у периоду од 12. септембра до 3. новембра 2025. године.

III. Zahtjev

а) Предмет поводом којег је захтјев покренут

4. Вјећу за управне спорове Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Суд БиХ) достављена је тужба Удружења судија у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Удружење судија у БиХ) и других за оцјену законитости опћих управних аката које је donio VSTV. Тужбом се тражи да се утврде незаконитост и поништење Правилника VSTV-а у вези с извјештавањем о имовини и интересима (у даљњем тексту: Правилник) који је измињен и допуњен Правилником о измјенама и допунама Правилника од 17. јула 2024. године и Упутства за попуњавање обрасца извјештаја о имовини и интересима судија, туžilaca и чланова Вјећа (у даљњем тексту:

Uputstvo). U tužbi je navedeno da odredbe na osnovu kojih se od sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini zahtijeva dostavljanje ličnih podataka u vezi s njihovom imovinom pravno ne egzistiraju, te da VSTV nije imao pravni osnov za zakonito prikupljanje ličnih podataka od sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini. U navodima tužbe je istaknuto da je Parlamentarna skupština 2023. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) kojim je propisano da nosioci pravosudnih dužnosti (sudije i tužioci) dostavljaju početni i godišnji izvještaj o imovini. Odredbom člana 27. navedenog zakona propisano je da Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja, a da će se primjenjivati istekom 90 dana od dana stupanja na snagu. Članom 25. navedenog zakona propisan je rok za podnošenje izvještaja u roku od 30 dana od dana donošenja propisa iz člana 86i. ovog zakona. Nakon toga, Parlamentarna skupština je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 9/24), u kojem je odredbom člana 4. stav 1. izmijenjen član 27. tako što je propisano da će se odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u primjenjivati od 28. februara 2025. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24 od 23. jula 2024. godine) stupio je na pravnu snagu osmog dana od dana objavljivanja, odnosno 31. jula 2024. godine. Shodno tome, odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u na snazi su od 31. jula 2024. godine, ali se ne primjenjuju. Navedeno je da se član 86. Zakona o VSTV-u odnosi na prikupljanje informacija o imovini sudija i tužilaca u BiH na sveobuhvatan način. Te norme inkorporiraju materijalopravni osnov obaveze sudija i tužilaca da podnose izvještaj o svom imovinskom stanju, ali i neke druge bitne segmente tog instituta, kao što su institucionalni okvir, sistem provjere, transparentnost, procedure, rokovi itd. VSTV je na osnovu člana 86i. u vezi sa članom 16. Zakona o VSTV-u 28. februara 2024. godine usvojio Pravilnik, koji je stupio na snagu 15. dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH" broj 20/24 od 22. marta 2024. godine, iz čega slijedi da se Pravilnik primjenjuje od 6. aprila 2024. godine. VSTV je 17. jula 2024. godine usvojio Uputstvo koje je stupilo na snagu 1. oktobra 2024. godine. Pravilnik i Uputstvo doneseni su na osnovu člana 86. Zakona o VSTV-u koji nije bio u primjeni od 31. jula 2024. godine. Tužioci su tužbom postavili pravno pitanje da li opći upravni akt može da bude na pravnoj snazi ako se donosi na pravnom osnovu norme koja u međuvremenu, nakon usvajanja, prestane postojati. Također, postavili su pitanje da li Uputstvo kao opći pravni akt može da bude zakonit akt u primjeni nakon 31. jula 2024. godine ako je donesen na osnovu člana 86. Zakona o VSTV-u, koji je u trenutku usvajanja 17. jula 2024. godine bio na snazi, ali se prestao primjenjivati 31. jula 2024. godine. Osim toga, tužioci su postavili pitanje da li se Pravilnik može nastaviti primjenjivati ako se poziva na odredbe koje se ne primjenjuju. Uz to je naglašeno da je primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u prolongirana do 28. februara 2025. godine. Shodno tome, tužioci smatraju da VSTV trenutno nema bilo kakav zakonski osnov za prikupljanje i obradu podataka o imovini sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini jer su Pravilnik i Uputstvo nezakoniti, zbog čega se traži njihovo poništenje.

5. Tužioci su uz tužbeni zahtjev podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbi čl. od 86. do 86i. iz Zakona o VSTV-u.

b) Navodi iz zahtjeva

6. Podnosilac zahtjeva smatra da su odredbe čl. od 86. do 86i. te člana 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), zatim odredbe člana 4. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama

Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i odredbe člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24) nesaglasne sa članom 2. Aneksa II Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnosilac zahtjeva je naveo da je Vijeću za upravne sporove Suda BiH dostavljena tužba Udruženja sudija u Bosni i Hercegovini i drugih za ocjenu zakonitosti općih upravnih akata koje je donio VSTV (Pravilnik i Uputstvo). Podnosilac zahtjeva je također naveo da su tužioci u postupku podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva za ocjenu ustavnosti Ustavnom sudu na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine odredbi iz tačke 1. ove odluke.

7. Podnosilac zahtjeva navodi da je Parlamentarna skupština 2023. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u kojim je propisano da sudije i tužioci dostavljaju VSTV-u početni i godišnji izvještaj o imovini. Navedenim izmjenama i dopunama privremeno su stavljene van primjene, ali su ostavljene na snazi odredbe kojima se reguliraju pitanja finansijskog izvještavanja nosilaca pravosudne funkcije. Takvo zakonsko reguliranje, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, pokreće pitanje valjanosti primjene načela vladavine prava u smislu člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine kod činjenice da postoji mogućnost "nepostojanja općih obilježja koje zakon mora imati da bi bio u skladu s pojmom vladavine prava".

8. Navedeno je da Udruženje sudija u BiH i drugi učesnici u postupku na strani tužilaca smatraju da im je povrijeđeno ustavno pravo na privatnost i imovinu iz člana II/3.f) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, ali i pravo na pravnu sigurnost iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Podnosilac zahtjeva stoga smatra da bi Ustavni sud trebao razmotriti i pitanje primjene člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Podnosilac zahtjeva smatra nespornim da je opći interes za objavljivanje finansijskih podataka nosilaca pravosudne funkcije opravdan s aspekta miješanja u pravo na imovinu. Međutim, kako podnosilac zahtjeva ističe, obim i doseg zakonskih odredbi može zavistiti od pitanja povrede prava na privatni život iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije. Podnosilac zahtjeva smatra da se prikupljanje ličnih podataka od strane VSTV-a tiče privatnog života jer se podaci o finansijama i ličnim izdacima smatraju intimnim detaljima privatnog života budući da se traženje finansijskih informacija ne odnosi samo na nosioce pravosudnih funkcija nego i na članove domaćinstva. Pri tome, kako je podnosilac zahtjeva naveo, trebalo bi uzeti u obzir da se od podnosioca finansijskih izvještaja traže lični podaci kao što su JMBG, opis i struktura imovine, procjena vrijednosti pokretnih stvari i nekretnina, primanja poklona vrijednosti veće od 25,00 KM i sl., pri čemu se zanemaruje da članovi domaćinstva rade u drugim sektorima gdje su ti podaci tajni, što može utjecati na konačni finansijski i imovinski položaj tih lica. Stoga, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, treba razmotriti i pitanje proporcionalnosti, odnosno da li se miješanjem u privatnost postiže pravična ravnoteža između zahtjeva za opći interes i zahtjeva za zaštitu osnovnih prava pojedinaca. Podnosilac zahtjeva smatra da su se stekli uvjeti za podnošenje zahtjeva iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, te je predložio da Ustavni sud ocijeni kompatibilnost odredbi iz Zakona o VSTV-u, odnosno njegovim izmjenama i dopunama na koje se pozvao, sa članom 2. Aneksa II Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Odgovori na zahtjev

9. Dom naroda je naveo da je Ustavopravna komisija razmotrila zahtjev i jednoglasno odlučila odluku o zahtjevu prepustiti Ustavnom sudu.

10. Predstavnički dom je naveo da je Ustavopravna komisija razmotrila zahtjev i konstatala da su zakoni o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u doneseni u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a da će odluku o kompatibilnosti spornih odredbi navedenih zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine donijeti Ustavni sud.

11. Ministarstvo pravde je, između ostalog, navelo da se zahtjevom ugrožava evropski put Bosne i Hercegovine koja već godinama pokušava implementirati preporuku GRECO-a i stavove Venecijanske komisije, a koji se odnose na reforme VSTV-a, transparentnost imovine sudija i tužilaca, etičke kodekse i sprečavanje sukoba interesa, kao i efikasne disciplinske postupke. Za otvaranje pristupnih pregovora između Bosne i Hercegovine i EU izmjene i dopune Zakona o VSTV-u koje se tiču integriteta nosilaca pravosudnih funkcija bile su ključne. Naglašeno je da podnosioci zahtjeva nisu isticali nikakve primjedbe dok su izmjene i dopune bile u fazi nacrti, niti Parlamentarnoj skupštini nakon što su izmjene i dopune ušle u proceduru parlamentarne rasprave i izglasavanje. Ministarstvo pravde se pozvalo na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) iz predmeta *Xhoxhaj protiv Albanije i Wypych protiv Poljske* u kojima je izražen jasan stav u vezi sa članom 8. Evropske konvencije da objava imovinskih podataka nosilaca pravosudne funkcije ima legitiman cilj u borbi protiv korupcije i jačanju povjerenja javnosti u pravosudni sistem te da nema kršenja prava iz člana 8. Evropske konvencije. U odnosu na tvrdnje da je stupanje na snagu zakona s odgodom primjene određenih odredbi protivno vladavini prava, navedeno je da su ti navodi neosnovani. U vezi s tim, navedeno je da ne bi došlo do zastoja u radu pravosuđa, poštujući činjenicu da Odjel za provođenje postupka po izvještajima o imovini i interesima (u daljnjem tekstu: Odjel) iz člana 86f. nije bio formiran u zakonskom roku, taj rok je prolongiran kako bi pravosuđe moglo nesmetano funkcionirati. Pri tome je naglašeno da bi osnivanje odjela bilo nemoguće bez zakonskog utemeljenja, ali je isto tako bio potreban rok u kojem je trebalo formirati odjel. Još je naglašeno da je u skladu s Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Jedinstvena pravila) odredbom člana 16. propisana situacija kada propis stupa na snagu, ali i mogućnost propisivanja perioda njegove primjene.

12. Ministarstvo pravde je naknadno dostavilo prijedlog kojim traži da Ustavni sud zatraži stručno mišljenje Evropske komisije za demokratiju putem prava u svojstvu *amicus curiae* te održavanje javne rasprave u predmetu, u skladu s Pravilima Ustavnog suda.

13. VSTV je, između ostalog, naveo da je zakonodavac prijelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u prolongirao primjenu odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u do 28. februara 2025. godine. U vezi s tim, VSTV je naveo da ne osporava da takvo postupanje zakonodavca predstavlja izuzetak, ali da se ne radi o izoliranom slučaju od uobičajenog standarda normiranja s obzirom na to da u pravnom poretku Bosne i Hercegovine u pravilu koincidiraju datum stupanja na snagu zakona i početak primjene zakona. VSTV je pojasnio da je odredbama čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u detaljno propisan sistem podnošenja i provjere izvještaja o imovini i interesima koji je neodvojiv dio procesa imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija i izbora članova VSTV-a. Sve to je zahtijevalo niz pripremnih aktivnosti i osiguranje preduvjeta organizacione prirode uspostavljanjem odjela. U vezi s tim je navedeno da se radilo o složenom normativnom okviru čija je primjena zahtijevala prethodnu pripremu, pa je pravilno reguliranje početka primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u, koji su stupili na pravnu snagu u septembru 2023. godine, bilo

značajno za efikasnu primjenu novouspostavljenog sistema prijavljivanja imovine i pravilno i efikasno funkcioniranje pravosudnih institucija. VSTV je posebno naglasio da bi potencijalni propust zakonodavca da pri donošenju osporenih izmjena i dopuna propiše odgovarajući vakacioni rok neminovno uvjetovao derogaciju načela vladavine prava i pravne sigurnosti. Normativno pravno stanje koje je uspostavljeno zakonom koji je stupio na pravnu snagu u septembru 2023. godine ne bi bilo u punom obimu ostvarivo u realnom kontekstu zbog kojeg je zakon donesen. Shodno tome, VSTV je naveo da je u toku 2023. i 2024. godine uputio nadležnim organima više inicijativa za prolongiranje primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u sve do ostvarivanja neophodnih uvjeta za realizaciju zakonskih pravila o izvještajima o imovini i imovinskim interesima sudija, tužilaca i članova VSTV-a. U vezi s tim je navedeno da se jedna od osnovnih pretpostavki za realizaciju pravila o finansijskim izvještajima i interesima nosilaca pravosudnih funkcija odnosila na usvajanje budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2024. godine kako bi se osigurala finansijska sredstva za provedbu zakona. Zbog svega navedenog, VSTV smatra da sadržaj prijelaznih i završnih odredbi u vezi s izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u iz septembra 2023. godine nije proizveo takve efekte koji bi bili suprotni zahtjevima pravne sigurnosti i vladavine prava. VSTV je posebno naglasio da je u trenutku podnošenja zahtjeva Ustavnom sudu primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u počela u punom obimu. Odjel je uspostavljen u junu 2025. godine, te je iniciran postupak dostavljanja početnog izvještaja za 2024. godinu navodeći i da je 99% sudija i tužilaca dostavilo Odjelu svoje izvještaje u utvrđenom roku, odnosno do 9. septembra 2025. godine, a isto su učinili i svi članovi VSTV-a. VSTV se iscrpno osvrnuo i na dio zahtjeva koji se odnosi na ispitivanje odredbi čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u ukazujući da su navodi iz zahtjeva u vezi s tim neosnovani.

IV. Relevantni propisi

14. Ustav Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

član I

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

Aneks II

Prelazne odredbe

2. Kontinuitet pravnih propisa

Svi zakoni, propisi i sudski poslovnici, koji su na snazi na teritoriji Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupa na snagu, ostaće na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine.

15. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23 od 15. septembra 2023. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 21.

Član 86. mijenja se i glasi:

"Član 86.

(Izvještaj o imovini i interesima)

(1) Sudije i tužioci dužni su dostavljati Vijeću svoj početni i godišnji izvještaj o imovini i interesima, uključujući i način i vrijeme sticanja i nabavnu vrijednost, o prihodima, interesima, obavezama, troškovima i garancijama za sebe, bračnog i vanbračnog partnera, roditelje i djecu i druga lica s kojima žive u zajedničkom domaćinstvu (u daljnjem tekstu: izvještaj).

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana sadrži sljedeće podatke:

a) ime i prezime, datum rođenja, mjesto i adresu prebivališta/boravišta, bračni status/srodstvo s podnosiocem izvještaja, radni status, funkciju i mjesto rada;

b) podatke o svim prihodima za sudiju, tužioca, bračnog i vanbračnog partnera, roditelje, djecu i druga lica iz stava (1) ovog člana s kojima živi u zajedničkom domaćinstvu;

c) podatke o prihodima od drugih plaćenih aktivnosti;

d) podatke o pravu svojine nad nekretninama, uključujući način i vrijeme sticanja, te nabavnu vrijednost;

e) podatke o pravu svojine nad vozilom, uključujući način i vrijeme sticanja, te vrijednost prilikom sticanja;

f) podatke o pravu svojine nad drugim pokretnostima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM, uključujući način i vrijeme sticanja;

g) podatke o finansijskim sredstvima u banci ili drugim finansijskim institucijama, uključujući elektronske valute, te gotovini u vrijednosti preko 5.000 KM;

h) podatke o polici životnog osiguranja;

i) podatke o poklonima i donacijama primljenim u vezi s vršenjem funkcije u vrijednosti preko 25 KM;

j) podatke o poklonima i donacijama primljenim u privatnom svojstvu, ako njihova pojedinačna vrijednost prelazi 500 KM ili 1.000 KM ukupno na godišnjem nivou;

k) podatke o ulaganjima, uključujući dionice i druge vrijednosne papire;

l) podatke o drugim rashodima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM;

m) podatke o obavezama.

(3) Izvještaj iz stava (1) ovog člana sadrži i podatke iz člana 86a. stav (2) ovog zakona koji nisu dostupni javnosti.

(4) U izvještaju sudija ili tužilac navodi detaljne podatke i o dodatnim aktivnostima koje su neplaćene, ali su po drugom osnovu značajne za vršenje njegove funkcije.

(5) U izvještaju sudija odnosno tužilac navodi ime i prezime, vrstu srodstva, funkciju, odnosno djelatnost njegovih srodnika koji rade u pravosuđu, advokaturi, pravobranilaštvu ili notarijatu. Srodnici uključuju srodnike po pravoj liniji, po pobočnoj liniji do trećeg stepena srodstva, srodnike po tzbini do drugog stepena i dijete bračnog partnera, bračne odnosno vanbračne partnere, usvojioce i usvojenu djecu.

(6) Izvještaj za prethodnu godinu dostavlja se na obrascu čiju formu utvrđuje Vijeće. Za podnošenje godišnjeg izvještaja Vijeće utvrđuje rok koji nije kasniji od 30. aprila tekuće godine. Uz izvještaj nosilac pravosudne funkcije prilaže kopiju godišnje prijave poreza na dohodak, kao i druge poreske prijave i dokumente koji se odnose na podatke navedene u izvještaju.

(7) U godišnjem izvještaju navode se sve promjene nastale u izvještajnom periodu i koje nisu navedene u prethodno podnesenom izvještaju, čija kopija se dostavlja kao prilog izvještaju.

(8) Sudija ili tužilac koji je prvi put imenovan na funkciju u pravosuđu početni izvještaj dostavlja u roku od 30 dana od dana preuzimanja funkcije.

(9) Sudija ili tužilac kojem je prestao mandat dužan je za prvu narednu godinu nakon prestanka mandata dostaviti izvještaj u skladu s odredbama ovog zakona.

(10) Ako lica iz stava (1) ovog člana odbiju dati sudiji odnosno tužiocu podatke potrebne za podnošenje izvještaja, sudija odnosno tužilac će to navesti u izvještaju, te uz izvještaj dostaviti izjavu ovjerenu kod nadležnog organa uprave da je lice s podacima iz stava (2) tačka a) ovog člana odbilo dati podatke potrebne za podnošenje izvještaja.

(11) Ako sudija odnosno tužilac u svom početnom izvještaju odnosno prvom godišnjem izvještaju nakon početka primjene ovog zakona prijavi gotovinu u iznosu većem od 5.000 KM van banaka,

sudija odnosno tužilac ne može tim iznosom pravdati finansiranje svojih troškova."

Član 22.

Iza člana 86. dodaju se čl. 86a. do 86k. koji glase:

"Član 86a.

(Transparentnost)

(1) Izvještaj iz člana 86. ovog zakona objavljuje se na internetskoj stranici Vijeća, s ciljem jačanja integriteta, transparentnosti i povjerenja javnosti u rad pravosuđa, te radi sprečavanja sukoba interesa i drugih nedopuštenih uticaja u vršenju funkcije u pravosuđu.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, javnosti nisu dostupni podaci iz izvještaja koji se odnose na:

a) imena maloljetnih lica koja se navode u izvještaju, izuzev prvog slova njihovog imena;

b) jedinstveni matični broj i adresu stanovanja sudije ili tužioca, te drugih lica koja se navode u izvještaju;

c) ulicu i broj gdje se nalazi imovina koja se navodi u izvještaju;

d) brojeve bankovnog računa i druge finansijske identifikacione brojeve;

e) pojedinačni iznos gotovog novca koji posjeduje sudija ili tužilac i pojedinačni iznos novca drugih članova domaćinstva;

f) registracijske oznake vozila.

(3) Godišnja prijava poreza na dohodak, kao i drugi prilozi koje sudija ili tužilac dostavi uz izvještaj nisu dostupni javnosti.

(4) Javnosti će biti dostupan ukupan iznos štednje koji predstavlja zbir stanja na svim bankovnim računima i rezerve gotovog novca sudije ili tužioca i drugih članova domaćinstva.

(5) Na internetskoj stranici Vijeća objavit će se imena i prezimena srodnika sudije odnosno tužioca iz člana 86. stav (5) ovog zakona.

(6) Po isteku perioda od tri godine nakon dana prestanka mandata sudije ili tužioca, podaci iz izvještaja nisu dostupni javnosti.

Član 86b.

(Provjera i analiza podataka)

(1) Poštujući zakonima utvrđene nadležnosti organa, institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije iz člana 86c. stav (4) ovog zakona, Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona redovno provjerava tačnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka i analizira podatke iz izvještaja o imovini i interesima u svrhu utvrđivanja nespojivih aktivnosti i potencijalnog sukoba interesa.

(2) Provjera blagovremenosti podnošenja izvještaja, te potpunosti i tačnosti podataka iz izvještaja vrši se putem:

a) formalne provjere, kojom se provjerava da li je izvještaj blagovremeno dostavljen i u potpunosti popunjen;

b) redovne provjere, kojom se usporedbom dostavljenih podataka provjerava postojanje srazmjernosti podataka finansijskih priliva i odliva koji su navedeni u izvještaju sudije odnosno tužioca;

c) dodatne provjere, kojom se na osnovu podataka pribavljenih na osnovu člana 86c. stav (6) ovog zakona provjerava tačnost podataka navedenih u izvještaju, njihovim upoređivanjem s naknadno prikupljenim podacima u skladu s ovim zakonom.

(3) Pod finansijskim prilivom podrazumijevaju se svi prihodi kojima se uvećavaju finansijska sredstva sudije odnosno tužioca u toku izvještajnog perioda, a uključuju saldo bankovne i druge štednje na kraju prethodnog izvještajnog perioda, primanja od osnovne i dodatne aktivnosti i djelatnosti, novčane poklone, pozajmice i donacije, naplaćene kredite i ostale prihode, poput prihoda od nekretnina, autorskih prava ili ulaganja i sličnih prihoda.

(4) *Finansijski odlivi su svi rashodi kojima se umanjuju finansijska sredstva sudije odnosno tužioca u izvještajnom periodu, a predstavljaju izdvajanja za nekretnine, vozila, pokretnu imovinu, otplatu kredita, davanje pozajmice, ulaganja, troškove osiguranja, troškove života, štednju i ostale rashode poput troškova alimentacije, obrazovanja, liječenja i sličnih troškova.*

(5) *U svrhu provjere izvještaja, Vijeće putem Odjela za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona donosi i redovno revidira kriterije rizika koji su povjerljive prirode. Kriteriji rizika predstavljaju okolnost ili skup okolnosti na osnovu kojih se određuju prioriteta za provođenje redovne provjere izvještaja o imovini i interesima, sačinjava raspored provjera, te provodi dodatna provjera. Prvo imenovanje i napredovanje predstavljaju kriterij rizika po osnovu kojeg je potrebno izvršiti dodatne provjere po službenoj dužnosti u skladu s članom 86c. st. (4) do (8) ovog zakona.*

(6) *Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. će od sudije odnosno tužioca zatražiti dodatne informacije i očitovanja u vezi s podacima iz njegovog izvještaja, kada je to potrebno radi utvrđivanja njihove tačnosti i potpunosti.*

(7) *Postupak provjere izvještaja zatvoren je za javnost, a kriteriji i rezultati provjere se objavljuju.*

Član 86c.

(Provođenje dodatne provjere)

(1) *Dodatna provjera, kojom može biti obuhvaćen cijeli izvještaj ili pojedini navodi iz izvještaja, provodi se:*

a) *ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ukazuje na nesrazmjer podataka između finansijskog priliva i finansijskog odliva;*

b) *kada to nalažu kriteriji rizika;*

c) *kada je izvještaj o imovini i interesima nasumično odabran putem softverske aplikacije;*

d) *u drugim slučajevima predviđenim zakonom;*

e) *ako izvještaj ne sadrži sve podatke o licima iz člana 86. stav (1) ovog zakona.*

(2) *Dodatna provjera izvještaja može se provesti i na osnovu obrazložene prijave fizičkog ili pravnog lica o netačnosti navoda u izvještaju.*

(3) *Dodatna provjera iz stava (1) tačka c) ovog člana provodi se na najmanje 10% podnesenih izvještaja u kalendarskoj godini.*

(4) *Prilikom dodatne provjere mogu se prikupiti informacije iz:*

a) *javnih evidencija: matične knjige, poreske evidencije, sudske evidencije, zemljišne knjige, katastar, registri poslovnih subjekata, udruženja i fondacije, registri vrijednosnih papira, registri prava intelektualnog vlasništva, registri motornih vozila, civilnih aviona, čamaca i drugih plovila i sl;*

b) *drugih evidencija kao što su: evidencije o dugovanjima firmi, evidencije o vrijednosti nekretnina ili automobila, bankovne evidencije i sl.*

(5) *Kada pristup podacima iz stava (4) ovog člana nije moguće ostvariti direktnim pretraživanjem elektronskih evidencija ili kada je potrebno prikupiti informacije od fizičkih lica, Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona upućuje pisani zahtjev za dostavljanje podataka pravnom ili fizičkom licu institucijama nadležnim za provjere, evidentiranje ili čuvanje tih podataka, odnosno institucijama koje posjeduju iste podatke. Nadležne institucije i ostala pravna i fizička lica dostaviti će tražene podatke u skladu s ovim zakonom i ostalim pozitivnim propisima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta poštujući zakonske rokove ili rokove određene od Odjela za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona za dostavljanje podataka.*

(6) *Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona će sporazumom o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima koji vode evidencije iz stava (4) ovog člana preciznije utvrditi način pristupa ili drugi način pribavljanja podataka. Za pristup evidencijama komercijalne prirode osiguravaju se potrebna sredstva u budžetu Vijeća.*

(7) *Na zahtjev Odjela za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona, a u skladu sa stavom (5) ovog člana, institucije čiji je rad reguliran zakonima o bankama potvrditi će da li stanje računa koje je navedeno za određeni datum odgovara stvarnom stanju računa na taj datum, te da li lica obuhvaćena izjavom imaju neprijavljen račun ili drugi finansijski proizvod kod ove institucije.*

(8) *Postupkom dodatne provjere izvještaja mogu se utvrditi sljedeće nepravilnosti:*

a) *nedostatak podataka u izvještaju;*

b) *navođenje netačnih podataka u izvještaju;*

c) *prikrivanje imovine, obaveza, prihoda ili rashoda;*

d) *nesrazmjer između podataka finansijskog priliva i finansijskog odliva, koju sudija, tužilac, odnosno član Vijeća ne može objasniti;*

e) *prikrivanje aktivnosti koja je nespojiva s funkcijom sudije, tužioca odnosno člana Vijeća;*

f) *prikrivanje informacija koje ukazuju na mogućnost postojanja sukoba interesa sudije, tužioca odnosno člana Vijeća.*

Član 86d.

(Rezultat provjere)

(1) *Postupak provjere okončava se informacijom o provedenoj kontroli koja sadrži podatke o vrsti i obimu provjere, prikupljenim informacijama iz evidencija drugih pravnih lica i drugim izvorima informacija koji su korišteni tokom provjere, dostupnosti podataka za provođenje provjere, saradnji sudije, tužioca odnosno člana Vijeća u postupku provjere, ishodu provjere s obrazloženjem i druge podatke značajne za zaključivanje provjere.*

(2) *Sudija, tužilac odnosno član Vijeća obavještava se o rezultatu provedene provjere izvještaja, a informacija iz stava (1) ovog člana dostaviti će se sudiji, tužiocu odnosno članu Vijeća.*

(3) *Ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ili podaci institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije iz člana 86c. stav (4) ovog zakona ukazuje na sumnju u bilo koju od nepravilnosti iz člana 86c. ovog zakona, o tome se obavještava Ured disciplinskog tužioca kojem se dostavljaju sve informacije proizašle iz provjere, radi daljnjeg postupanja.*

(4) *Na osnovu informacije Odjela iz stava (3) ovog člana, Ured disciplinskog tužioca postupa u skladu sa svojom nadležnosti. Ako podaci koje Ured disciplinskog tužioca prikupi u toku postupka ispunjavaju standard dokazivanja disciplinskog prekršaja i podnese tužbu prema članu 67. ovog zakona, na osnovu člana 56. stav (1) tačka l), člana 57. stav (1) tačka l) i člana 57a. tačka l), izuzetno od pravila disciplinskog postupka propisanih ovim zakonom, na sudiji, tužiocu ili članu Vijeća protiv kojeg se vodi disciplinski postupak je da dokaže ili objasni suprotno.*

(5) *Teret dokazivanja iz stava (4) ovog člana odnosi se isključivo na disciplinske postupke koji su rezultat provjere izvještaja i ne može se koristiti ni u jednom drugom postupku, naročito ne u krivičnom postupku.*

(6) *Ako se u vrijeme provođenja postupka vrši prvo imenovanje ili napredovanje na poziciju u pravosuđu ili ako se iz drugih razloga ukaže potreba za dodatnu provjeru iz člana 86c. ovog zakona, odgađa se stupanje na dužnost imenovanog nosioca pravosudne funkcije do okončanja dodatne provjere s pozitivnim*

ishodom, a u slučaju negativnog ishoda, odluka o imenovanju se poništava u skladu s članom 44. ovog zakona.

(7) U postupku izbora člana Vijeća iz reda sudija i tužilaca, odnosno izbora predsjednika ili potpredsjednika Vijeća provodi se dodatna provjera iz člana 86c. ovog zakona, a stupanje na dužnost odgađa se do okončanja dodatne provjere s pozitivnim ishodom. U slučaju negativnog ishoda, Vijeće postupa u skladu s članom 8. stav (2) ovog zakona.

(8) Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona će informaciju o provedenoj kontroli, s podacima iz izvještaja i podacima do kojih je došao u postupku kontrole, proslijediti instituciji ili drugom pravnom licu čiji su podaci korišteni prilikom provjere izvještaja, kao i drugom nadležnom organu kada je to potrebno radi provođenja mjera iz nadležnosti tog organa.

Član 86e.

(Registar izvještaja)

(1) Vijeće uspostavlja evidenciju, odnosno registar izvještaja o imovini i interesima.

(2) Izvještaji sudije odnosno tužioca kojem je prestao mandat brišu se iz registra po proteku deset godina od prestanka mandata. Brisanje se neće vršiti za vrijeme dok Vijeće ili bilo koji drugi organ u službenom postupku koristi izvještaje i priloge uz izvještaje.

Član 86f.

(Odjel za provođenje postupka po izvještajima)

(1) Vijeće uspostavlja Odjel za provođenje postupka po izvještajima u okviru Sekretarijata Vijeća (u daljnjem tekstu: Odjel), koji je nezavisan u vršenju poslova i nadležan za provođenje odredbi ovog zakona kojima se uređuje postupak po izvještajima, bez primanja bilo kakvih uputstava i bez miješanja u rad u konkretnim predmetima.

(2) Odjelom samostalno rukovodi šef Odjela, koji organizira i osigurava zakonito i efikasno vršenje poslova, savjesno vršeci povjerenu funkciju.

(3) Za šefa Odjela može biti postavljeno lice koje pored općih uslova propisanih Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17) ispunjava i posebne uslove propisane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu.

(4) Šefu Odjela u radu pomažu zamjenik šefa, pravni savjetnici, stručni savjetnici i ostali zaposleni koji vrše poslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu.

(5) Odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine kojima su propisana prava, funkcije, disciplinska odgovornost i nespojivost s funkcijama državnog službenika shodno se primjenjuju i na zaposlene u Odjelu, a popunjavanje upražnjenih pozicija vrši se u skladu s članom 15. ovog zakona.

(6) Sigurnost i privatnost informacija, komunikacija i druge bitne infrastrukture Odjela, kao i lična zaštita zaposlenih u Odjelu su zagwarantirane. Zaposleni u Odjelu dužni su čuvati sigurnost i povjerljivost informacija i komunikacija u skladu s pravilnikom kojim se uređuje sigurnost tajnih podataka i sigurnost zaposlenih u Odjelu, koji na prijedlog direktora Sekretarijata donosi Vijeće, te osigurati zaštitu ličnih podataka.

(7) Radi sticanja uslova za pristupanje, korištenje, zaštitu i čuvanje tajnih podataka šef Odjela, zamjenik šefa, a po potrebi i drugi zaposleni u Odjelu će prije stupanja na dužnost biti predmetom sigurnosne provjere, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05 i 12/09). Za lica iz ovog stava Vijeće je dužno blagovremeno zatražiti pisanim zahtjevom provođenje sigurnosnih provjera.

(8) Disciplinski je odgovoran zaposleni u Odjelu koji je dao netačne ili nepotpune podat[aj]ke prilikom prijema na upražnjenu poziciju ili prilikom sigurnosne provjere, te koji je prekršio dužnost iz stava (6) ovog člana.

(9) Lica iz stava (4) ovog člana, za koja ne postoji potreba sigurnosne provjere, prilikom preuzimanja funkcije svojeručno će potpisati izjavu o upoznavanju i preuzimanju obaveze postupanja po Zakonu o zaštiti tajnih podataka i pravilniku kojim se uređuje sigurnost tajnih podataka u Odjelu.

Član 86g.

(Nadležnosti i transparentnost Odjela)

(1) Odjel je nadležan da:

a) provodi odredbe ovog zakona i drugih propisa o izvještajima, prikuplja izvještaje sudija, tužilaca i članova Vijeća, provjerava blagovremenost, tačnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka, analizira podatke iz izvještaja u svrhu utvrđivanja nespojivih funkcija ili sukoba interesa;

b) donosi i redovno revidira kriterije rizika na osnovu kojih se određuju prioritete za provođenje redovne provjere izvještaja, sačinjava raspored provjera, te provodi dodatnu provjeru;

c) objavljuje rezultate provjere izvještaja;

d) u skladu s članom 86d. stav (3) ovog zakona, dostavlja Uredu disciplinskog tužioca i organima iz člana 86d. stav (7) ovog zakona informacije koje su proizašle iz provjere.

(2) Rad Odjela zasniva se na principu transparentnosti. Odjel uspostavlja sistem podnošenja prigovora otvoren za javnost, te najmanje jednom godišnje objavljuje izvještaj o radu. Informacije o imovini i djelatnostima zaposlenih u Odjelu dostavljaju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine i objavljuju se uz poštovanje propisa o zaštiti ličnih podataka. Zaposleni u Odjelu dužni su jednom godišnje ažurirati objavljene informacije.

(3) Kršenje obaveza zaposlenih u Odjelu iz stava (2) ovog člana predstavlja osnov za disciplinsku odgovornost.

Član 86h.

(Vanjsko praćenje rada Odjela i disciplinskih postupaka)

(1) Vijeće će, u svrhu praćenja rada Odjela u vezi s prikupljanjem, provjerom i objavljivanjem izvještaja, kao i praćenja cjelokupnog funkcioniranja Odjela, te praćenja disciplinskih postupaka pokrenutih na osnovu rezultata provjere izvještaja, angažirati stručnjake koji imaju savjetodavnu ulogu. Stručnjaci se angažiraju na period od četiri godine, a Vijeće će, ako se ukaže potreba, donijeti odluku o periodu za nastavak angažmana.

(2) Stručnjaci iz stava (1) ovog člana imaju neposredan i nesmetan pristup svim informacijama, podacima o licima i njihovim izvještajima, kao i dokumentaciji kojom raspolaže Odjel, osim podataka koji su zaštićeni propisima o zaštiti ličnih podataka.

(3) Stručnjaci imaju pravo pratiti proces zaposlenja u Odjelu i u tom procesu komisiji za prijem davati pismene preporuke, koje mogu biti odbačene, uz pismeno obrazloženje razloga neprihvatanja, u roku od 15 dana od dana prijema pismene preporuke.

(4) U slučaju da Odjel, na osnovu člana 86d. stav (3) ovog zakona, dostavi Uredu disciplinskog tužioca informaciju o nepravilnostima utvrđenim provjerom, stručnjaci će pratiti disciplinski postupak i sačiniti izvještaj iz stava (9) ovog člana.

(5) Stručnjaci mogu predložiti pokretanje disciplinskog postupka protiv zaposlenih u Odjelu.

(6) Stručnjaci su dužni čuvati povjerljivost svih podataka koji su definirani kao tajni u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka.

(7) Stručnjaci dostavljaju pismene preporuke šefu Odjela u vezi s postupanjem u konkretnom predmetu provjere izvještaja i o

cjelokupnom djelovanju Odjela, s ciljem unapređenja efikasnosti i djelotvornosti njegovog rada.

(8) Preporuke stručnjaka iz ovog člana mogu se odbaciti, a u slučaju neprihvatanja preporuka, šef Odjela će pismeno obrazložiti razloge neprihvatanja, u roku od 15 dana od dana prijema pismene preporuke.

(9) Stručnjaci najmanje jednom godišnje sačinjavaju i javno objavljuju izvještaj o radu i funkcioniranju Odjela i provođenju postupaka u vezi s provjerom izvještaja, kao i o disciplinskim postupcima pokrenutim na osnovu rezultata provjere izvještaja.

Član 86i.

(Pravilnik u vezi sa izvještavanjem)

Vijeće posebnim pravilnikom regulira dodatne detalje u vezi s oblikom obrasca izvještaja, uključujući i priloge koji se uz njega podnose, rokovima i postupcima podnošenja izvještaja, izuzecima od pristupanja podacima, operativnim aspektima rada Odjela umutar Sekretarijata uključujući i savjetodavnu ulogu stručnjaka, uspostavljanjem i vođenjem evidencije odnosno registra izvještaja, postupkom i dinamikom provjere izvještaja, te postupkom sklapanja sporazuma o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima iz člana 86c. stav (6) ovog zakona.

[...]

Član 24.

(Donošenje podzakonskih akata)

U roku od 45 dana od dana početka primjene ovog zakona, Vijeće će donijeti ili uskladiti važeće propise iz čl. 6a, 10a, 85, 86b, 86f, 86g, i 86i. ovog zakona.

Član 25.

(Rok za podnošenje i provjeru prvog izvještaja)

Sudije i tužioc koji se zateknu na funkciji u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona dužni su podnijeti izvještaj o imovini i interesima, u skladu s ovim zakonom, u roku od 30 dana od dana donošenja propisa iz člana 86i. ovog zakona.

Član 26.

(Donošenje novog zakona)

U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine donijet će Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću koji će biti usklađen sa standardima EU, kako je predviđeno u Mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji.

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se istekom 90. dana od dana stupanja na snagu.

16. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 9/24 od 6. februara 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 4.

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23) u članu 27, na kraju teksta, interpunkcijski znak tačka zamjenjuje se interpunkcijskim znakom zarez i dodaju riječi: "izuzev čl. 86. do 86e. koji će se primjenjivati od 23. marta 2024. godine".

Iza stava (1) dodaje se stav (2) koji glasi:

[...]

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

17. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni

glasnik BiH" broj 50/24 od 23. jula 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

U Zakonu o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23 i 9/24) u članu 27. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23) riječi: "od 23. marta 2024. godine" zamjenjuju se riječima: "od 28. februara 2025. godine".

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

18. Jedinствена pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 – ispravka Aneksa I. Metodologije procjene utjecaja prilikom izrade propisa i 10/21) u relevantnom dijelu glasi:

Odjeljak C. Sadržaj završnog dijela propisa

Član 16.

(Završni dio)

U završnom dijelu pravnog propisa sadržana je informacija o vremenu kada propis stupa na snagu i početni period njegove primjene, i može uključiti:

a) prijelazne odredbe,

b) završne odredbe,

c) datiranje i potpisivanje.

Član 17.

(Prijelazne odredbe)

(1) Prijelazne odredbe su dio propisa koji se stavlja na početak završnog dijela propisa, a sadrži informacije i o posebnim okolnostima predviđenim za period početka primjene propisa.

(2) U prijelazne odredbe ugrađuju se odredbe o prelasku na novi sistem koji uređuje određeni odnos na različiti način.

Član 21. st. (1), (2) i (3)

(Završne odredbe)

(1) Završne odredbe dio su propisa koji se stavlja iza prijelazne odredbe, a sadrži informacije o tome kada propis stupa na snagu.

(2) Propis, u smislu ustavnih principa, stupa na snagu nakon isteka određenog roka nakon objavljivanja, i tako mora biti označeno. U slučaju zakona, to je period od osam dana, ali nikada prije jednog dana od dana objavljivanja.

(3) Postojanje vremenske distance između dana stupanja na snagu propisa i početka primjene pojedinih odredbi propisa moguće je riješiti formulacijom:

"Ovaj propis stupa na snagu ____ dana od dana objavljivanja, a primjenjivat će se od ____ godine."

V. Dopustivost

19. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) tačka a) Pravila Ustavnog suda.

20. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je ā, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

21. Član 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

a) Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;

[...]

22. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud BiH (sudija Davor Žilić), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-5/10* od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti više odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije odnosno člana 2. Aneksa II uz Ustav Bosne i Hercegovine. Analizirajući pitanje da li od valjanosti tih zakona zavisi odluka redovnih sudova u konkretnim postupcima, a imajući u vidu odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud će, s obzirom na činjenične okolnosti predmeta povodom kojeg je podnesen zahtjev, ispitati i da li je ispunjen drugi uvjet iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

23. Rješavajući o zahtjevima po članu VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je donio više odluka kojima je zahtjeve različitih sudova odbacivao zbog nenadležnosti. Tako je, naprimjer, u predmetu broj *U-8/20* Ustavni sud zaključio da nije nadležan da odlučuje o zahtjevu "jer nije ispunjen drugi uvjet iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine jer Odluka o javnim parkiralištima nije 'zakon' od čijeg važenja zavisi odluka podnosioca zahtjeva u predmetu povodom kojeg je podnesen zahtjev" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-8/20* od 26. novembra 2020. godine, tačka 21, dostupna na www.ustavnisud.ba). Dalje, u predmetu broj *U-1/19* Ustavni sud je zaključio da je u smislu člana VI/3.c) nadležan da ocjenjuje da li je spornom odredbom došlo do kršenja nekog ustavnog prava, a ne da tumači spornu odredbu na način kako bi ona trebala da se primjenjuje u praksi, niti da riješi sporno pravno pitanje koje je na rješavanju pred redovnim sudom (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-1/19* od 28. marta 2019. godine, tač. 19–22, dostupna na www.ustavnisud.ba).

24. Iz navedenog proizlazi da se ovlaštenje bilo kojeg suda da pokrene postupak po članu VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine odnosi na pitanja koja se pred taj sud postave u postupku iz njegove stvarne nadležnosti, odnosno u postupcima odlučivanja o pojedinačnim pravima u pamičnom, krivičnom ili upravnom postupku u kojem sud smatra da propis koji treba primijeniti radi pružanja tražene sudske zaštite nije u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, Evropskom konvencijom i njenim protokolima, sa zakonima Bosne i Hercegovine ili u pogledu postojanja ili dosega nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

25. Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju pred Sudom BiH vodi upravni spor u kojem tužioci traže da se utvrde nezakonitost i poništenje Pravilnika i Uputstva koji su doneseni na osnovu odredbi koje, prema navodima tužilaca, u vrijeme njihovog donošenja "pravno ne egzistiraju", te da, posljedično, ne postoji zakonski osnov za postupanje po takvim aktima. Tužioci su osnovanost tužbe zasnovali na odredbama člana 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), člana 4. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) te člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24). Dakle, riječ je o prijelaznim odredbama kojima je zakonodavac prolongirao primjenu odredbi čl. od 86. do 86e. do određenog datuma. Imajući to u vidu, Ustavni sud zapaža da se suština tužbenog zahtjeva svodi na postojanje zakonskog osnova za podnošenje i provjeru izvještaja o imovini i imovinskim interesima nosilaca pravosudnih funkcija po osnovu donesenih Pravilnika i Uputstva. Naime, odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o

VSTV-u, čija je primjena osporenim prijelaznim odredbama bila prolongirana, odnose se na obavezu podnošenja izvještaja o imovini i interesima nosilaca pravosudnih funkcija, zatim na sadržaj izvještaja, transparentnost, provjeru i analizu podataka, provođenje dodatnih provjera, rezultate provjera, uspostavljanje registra izvještaja (vidi Relevantne propise). Odredbe čl. od 86f. do 86i. Zakona o VSTV-u, čija primjena osporenim prijelaznim odredbama nije prolongirana, odnose se na uspostavu odjela, njegove nadležnosti, vanjsko praćenje rada odjela, disciplinske postupke i donošenje pravilnika u vezi s izvještavanjima. Međutim, iz sadržaja navedenih odredbi ne proizlazi da je njihova primjena bila odlučujuća za ishod upravnog spora o kojem je riječ jer se pitanje koje su tužioci postavili u tužbi odnosi na pravnu valjanost akata koje je donio VSTV u skladu s ovlaštenjem iz člana 86i. Zakona o VSTV-u u kontekstu prijelaznih odredbi zakonâ o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u.

26. Dalje, Ustavni sud zapaža da su tužioci uz tužbu podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine za ocjenu kompatibilnosti odredbi čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u odnosno čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23). U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav iz Odluke broj *U-20/22* u kojem je navedeno da "Ustavni sud mora skrenuti pažnju na još jedan problem koji proizlazi iz samog zahtjeva i načina njegovog podnošenja. Ustavni sud opet ukazuje da član VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine uspostavlja nadležnost Ustavnog suda za pitanja koja mu je 'prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini'. To podrazumijeva da sud koji rješava konkretan predmet mora imati problem, odnosno dilemu u vezi s usaglašnošću zakona koji treba primijeniti u konkretnom predmetu pred tim sudom s Ustavom Bosne i Hercegovine, Evropskom konvencijom, zakonima Bosne i Hercegovine ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda'. Dilema o pitanju kompatibilnosti zakona treba da postoji kod samog suda, a ne kod stranaka u postupku. Riječ 'prosljedio' u sadržaju odredbe člana VI/3.c) – u pitanjima koja mu je prosljedio – ima isto značenje kao riječi 'uputi' i 'podnese' (zavisno od toga koja se jezička varijanta Ustava Bosne i Hercegovine koristi). Ustavni sud naglašava da odredba člana VI/3.c) ne podrazumijeva da je sud samo 'transmitter' zahtjeva stranaka koje smatraju da treba pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom. [...] Svako drugačije postupanje i tumačenje člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine dovelo bi do toga da stranke u postupku pred redovnim sudovima postanu 'ovlašteni podnosioci zahtjeva' za ocjenu ustavnosti, odnosno da počnu podnositi zahtjeve i inicirati postupke na osnovu člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine koristeći postupak koji su pokrenuli pred redovnim sudovima. To bi bilo suprotno slovu Ustava Bosne i Hercegovine i suštini koja proizlazi iz tog osnova za nadležnosti Ustavnog suda" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj *U-20/22* od 22. septembra 2022. godine, tačka 12, dostupna na www.ustavnisud.ba).

27. U konkretnom slučaju tužioci su inicirali prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti odredbi čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) odnosno čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) iako od njihove suštinske primjene u sadržajnom smislu ne zavisi ishod upravnog spora. Naime, predmet spora pred Sudom BiH odnosi se na pitanje njihove proceduralne zakonitosti odnosno na pitanje važenja i primjene prijelaznih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u. Suprotno tome, podnosilac zahtjeva od Ustavnog suda traži da ispita materijalnu

kompatibilnost odredbi čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije. Takva ocjena, međutim, nije odlučujuća za rješavanje konkretnog upravnog spora jer odgovor na pitanje da li su osporene zakonske odredbe u skladu s Ustavom i Evropskom konvencijom ne utječe na ocjenu da li su podzakonski akti doneseni uz postojanje važećeg zakonskog osnova u relevantnom periodu. Slijedeći stavove iz ukazane prakse, bez obzira na to što je podnosilac u zahtjevu naveo određene razloge na kojima zasniva stav o nesaglasnosti navedenih odredbi s pravom na imovinu i pravom na privatni život, Ustavni sud zaključuje da nije nadležan da ispituje saglasnost navedenih odredbi s navedenim pravima jer njihova primjena nije odlučujuća za ishod upravnog spora. Stoga je u odnosu na dio zahtjeva koji se odnosi na odredbe čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u, odnosno odredbi čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23), odlučeno kao u izreci odluke.

28. S druge strane, u odnosu na navode podnosioca zahtjeva koji se tiču primjene osporenih odredbi člana 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23), člana 4. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 9/24) i člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/25), Ustavni sud smatra da od valjanosti tih odredbi zavisi odluka Suda BiH, iz čega slijedi da u tom dijelu postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da u tom dijelu ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga Ustavni sud smatra da u odnosu na osporene odredbe zahtjev za ocjenu kompatibilnosti ispunjava uvjete za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

29. Podnosilac zahtjeva navodi da sporno zakonsko reguliranje "pokreće pitanje valjanosti primjene načela vladavine prava, u smislu člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine kod činjenice da postoji mogućnost nepostojanja općih obilježja koja zakon mora imati da bi bio u skladu s pojmom vladavine prava". Stoga će Ustavni sud ispitati usklađenost osporenih odredbi sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

30. Ustavni sud napominje da je u svojoj praksi naveo da načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitet primjeren demokratskom sistemu i da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sistema (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *U-21/16* od 1. juna 2017. godine, tačka 19. i *U-6/06* od 29. marta 2008. godine, tačka 22). U vezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvaliteta zakona traži da zakonska odredba bude dostupna licima na koja se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidiva, tj. dovoljno jasna i precizna da ona mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze do stepena koji je razuman u datim okolnostima kako bi se prema njima mogla ponašati (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-15/18* od 29. novembra 2018. godine, tačka 26). Osim toga, zakonska odredba treba da bude u skladu s javnim interesom i njome se pojedincu ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora da bude proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-4/19* od 5. jula 2019. godine, tačka 27).

31. Osporene odredbe odnose se na prijelazne odredbe zakonâ o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u kojima je primjena odredbi čl. od 86. do 86e. prolongirana za određeni

period. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) izmijenjen član 86. Zakona o VSTV-u kojim je definirana obaveza podnošenja finansijskog izvještaja, tj. izvještaja o imovini i interesima nosilaca pravosudnih funkcija. Spomenutim izmjenama dodati su novi čl. od 86a. do 86i. Zakona o VSTV-u, koji detaljno propisuju postupanje u vezi s izvještajima o imovini i interesima sudija, tužilaca i članova VSTV-a (vidi Relevantne propise). Tim izmjenama je u osporenom članu 27. propisano da taj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja, a da će se primjenjivati istekom 90 dana od dana stupanja na snagu. Dalje, članom 4. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) izmijenjen je član 27. tako da primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u počinje od 23. marta 2024. godine. Konačno, osporenim članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24) ponovo je izmijenjen član 27. tako što je propisano da primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u počinje od 28. februara 2025. godine. Sve navedene izmjene i dopune Zakona o VSTV-u su objavljene u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i stupile su na pravnu snagu. Imajući u vidu posljednju izmjenu člana 27, proizlazi da se odredbe čl. od 86. do 86e. trenutno primjenjuju, što je u odgovoru potvrdio VSTV, te da su navedene odredbe bile u primjeni i u vrijeme podnošenja zahtjeva (zahtjev je podnesen 13. augusta 2025. godine).

32. Ustavni sud zapaža da vremensko važenje zakona označava period u kojem se neki zakon primjenjuje. Zakon koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine počinje važiti kada se ispune dva uvjeta: kada bude objavljen u službenom glasniku i kada protekne određeni period nakon njegove objave (*vacatio legis*), ako nije drugačije navedeno. Stupanjem na snagu, zakon postaje dio pravnog sistema. Međutim, zakonodavac u određenim okolnostima može propisati da se primjena zakona ili nekih njegovih odredbi koje su stupile na pravnu snagu odgađa za određeni period. Takvu mogućnost propisuje odredba člana 21. stav (3) Jedinstvenih pravila (vidi Relevantne propise). Razlozi za takav izuzetak mogu biti različiti. Ustavni sud podsjeća da se tim pitanjem bavio u predmetu broj *U-2/20* razmatrajući ustavnost prijelazne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti dobrobiti životinja kojom je primjena određene zakonske norme prolongirana. U tom predmetu Ustavni sud je naveo "da ovakav način reguliranja pitanja iz domena zaštite i dobrobiti životinja spada u domen diskrecionog prava i obaveza zakonodavca, dodijeljenog Ustavom Bosne i Hercegovine. S druge strane, Ustavni sud smatra da je odredba člana 2. Osporenog zakona u dovoljnoj mjeri predvidiva i precizna jer je stupanje na snagu jedne od zakonskih posljedica uspostavljene Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja iz 2009. godine prolongirano za tačno određeni period (umjesto 2018. godine, zabrana će stupiti na snagu 2028. godine). Stoga se ne može zaključiti da je odredba člana 2. osporenog zakona neprecizna, nejasna niti da stvara mogućnost njenog različitog tumačenja i primjene, a što bi, u suprotnom, moglo dovesti u pitanje princip vladavine prava iz člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-2/20* od 26. novembra 2020. godine, tačka 19, dostupna na www.ustavnisud.ba).

33. U konkretnom slučaju Ustavni sud podsjeća da je zakonodavac čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službene novine BiH" 63/23) regulirao sistem podnošenja i provjere izvještaja o imovini i interesima nosilaca pravosudnih funkcija koji predstavlja dio procesa imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija i izbora članova VSTV-a. Uvođenje takvog sistema zahtijevalo je niz pripremljenih

aktivnosti i osiguranje preduvjeta organizacione i finansijske prirode za njegovo provođenje. Dakle, uvođenje sistema podnošenja i provjere imovine i interesa nosilaca pravosudnih funkcija od nadležnog tijela zahtijevalo je uspostavljanje odjela (član 86f. Zakona o VSTV-u), donošenje provedbenih akata (član 86i. Zakona o VSTV-u) i drugih zakonom propisanih aktivnosti, o čemu su se VSTV i Ministarstvo pravde u odgovorima izjasnili. Štaviše, iz odgovora proizlazi da je VSTV u toku 2023. i 2024. godine nadležnim tijelima uputio inicijativu za prolongiranje primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u, sve do ostvarivanja preduvjeta za njihovu primjenu, što je uključivalo i usvajanje budžeta institucija Bosne i Hercegovine. U relevantnim okolnostima konkretnog slučaja Ustavni sud smatra da su postojali opravdani razlozi u javnom interesu za osporeno zakonsko normiranje. Također, Ustavni sud smatra da je prolongiranje primjene odredbi čl. od 86. do 86e. bilo dostupno jer je bilo objavljeno u službenim glasilcima Bosne i Hercegovine. Ustavni sud smatra da su osporene norme dovoljno precizne jer je prolongiranje određeno datumima od kojih počinje primjena zakonskih normi, što upućuje na zaključak da se radilo o jasnom normiranju koje nije bilo podložno različitom tumačenju. Ustavni sud smatra da su adresati osporenim zakonskim normiranjem mogli znati svoja prava i obaveze, te prilagoditi svoje ponašanje do stepena koji je razuman u datim okolnostima. U okolnostima konkretnog slučaja Ustavni sud ne može izvesti zaključak da je sporno zakonsko normiranje moglo staviti pretjeran i neproporcionalan teret za adresate. Prema tome, sama činjenica prolongiranja primjene zakonskih normi kao takva ne dovodi u pitanje njihov kvalitet u smislu zahtjeva koji proizlaze iz načela vladavine prava. Stoga Ustavni sud smatra da je osporeno zakonsko normiranje kojim je primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u prolongirana do uspostavljanja adekvatnih preduvjeta za njihovu primjenu u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

34. Konačno, Ustavni sud podsjeća da je u okolnostima konkretnog slučaja ispitao da li je konkretno zakonsko normiranje kojim se prolongira primjena zakonskih normi *per se* u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da u okviru nadležnosti iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine ne može rješavati dileme suda u odnosu na pitanja kako riješiti predmet povodom kojeg je podnesen zahtjev za ocjenu kompatibilnosti, odnosno hoće li primijeniti raniji propis ili propis koji je na snazi u vrijeme donošenja odluke tog suda. Stoga sud koji vodi postupak treba sam riješiti sporna pitanja prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu kako su ga tužioci postavili u konkretnom slučaju (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *U-11/24* od 14. novembra 2024. godine, tačka 25, dostupna na www.ustavisud.ba).

Ostali navodi

35. Ustavni sud zapaža da podnositelj zahtjeva navodi da osporene odredbe kojima se prolongira primjena odredbi čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u nisu u skladu sa članom 2. Aneksa II uz Ustav Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se član IX – Prijelazne odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, dovodi u vezu s javnim funkcijama, važenjem zakona i drugim pitanjima koja su izložena u Aneksu II Ustava Bosne i Hercegovine. Član 2. Aneksa II propisuje da svi zakoni, propisi i sudski poslovници koji su na snazi na teritoriji Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupi na snagu, ostat će na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti s Ustavom, dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva, osim pozivanja na navedenu odredbu, nije obrazložio u čemu se ogleda nesaglasnost osporenih odredbi sa članom 2. Aneksa II, koji govori o kontinuitetu zakonskih i drugih propisa, niti Ustavni sud sporno pitanje koje se odnosi na privremeno

prolongiranje primjene zakonskih normi može dovesti u vezu sa sadržajem navedene odredbe.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da su član 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), član 4. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i član 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24), kojima je primjena odredbi čl. od 86. do 86e. bila prolongirana i trenutno se primjenjuju u punom obimu, u skladu sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

37. Na osnovu člana 19. stav (1) tačka a), člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U-25/25**, rješavajući zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sudac Davor Žilić)**, na temelju članka VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 19. stavak (1) tačka a), članka 57. stavak (2) tačka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac
Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 14. svibnja 2026. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Suda Bosne i Hercegovine (sudac Davor Žilić)** za ocjenu kompatibilnosti odredaba članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24),

utvrđuje se da su odredbe članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24) u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopušten zahtjev **Suda Bosne i Hercegovine (sudac Davor Žilić)** u dijelu zahtjeva za ocjenu kompatibilnosti odredaba čl. od 86. do 86i. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08,

63/23, 9/24 i 50/24) zbog nenadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Sud Bosne i Hercegovine (sudac Davor Žilić; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 13. kolovoza 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu kompatibilnosti odredbe članka od 86. do 86i, odredbe članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), odredbe članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i odredbe članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24) sa člankom 2. Aneksa II. Ustava Bosne i Hercegovine koji reguliraju pitanje izvještavanja o imovini i interesima sudaca, tužitelja i članova Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: VSTV).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, od Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom), Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i VSTV-a zatraženo je 9. rujna 2024. godine da u roku od 30 dana od prijema dopisa dostave odgovore na zahtjev.

3. Svi pozvani su odgovore dostavili u periodu od 12. rujna do 3. studenoga 2025. godine.

III. Zahtjev

a) Predmet povodom kojeg je zahtjev pokrenut

4. Vijeću za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) dostavljena je tužba Udruženja sudaca u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Udruženje sudaca u BiH) i drugih za ocjenu zakonitosti općih upravnih akata koje je donio VSTV. Tužbom se traži da se utvrde nezakonitost i poništenje Pravilnika VSTV-a u svezi s izvještavanjem o imovini i interesima (u daljnjem tekstu: Pravilnik) koji je izmijenjen i dopunjen Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika od 17. srpnja 2024. godine i Upute za popunjavanje obrasca izvješća o imovini i interesima sudaca, tužitelja i članova Vijeća (u daljnjem tekstu: Uputa). U tužbi je navedeno da odredbe na temelju kojih se od sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini zahtijeva dostavljanje osobnih podataka u svezi s njihovom imovinom pravno ne egzistiraju, te da VSTV nije imao pravnu osnovu za zakonito prikupljanje osobnih podataka od sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini. U navodima tužbe je istaknuto da je Parlamentarna skupština 2023. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) kojim je propisano da nositelji pravosudnih dužnosti (suci i tužitelji) dostavljaju početno i godišnje izvješće o imovini. Odredbom članka 27. navedenog Zakona propisano je da Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave, a da će se primjenjivati istekom 90 dana od dana stupanja na snagu. Člankom 25. navedenog zakona propisan je rok za podnošenje izvješća u roku od 30 dana od dana donošenja propisa iz članka 86i. ovog Zakona. Nakon toga, Parlamentarna skupština je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u

("Službeni glasnik BiH" broj 9/24), u kojem je odredbom članka 4. stavak 1. izmijenjen članak 27. tako što je propisano da će se odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u primjenjivati od 28. veljače 2025. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24 od 23. srpnja 2024. godine) stupio je na pravnu snagu osmog dana od dana objave, odnosno 31. srpnja 2024. godine. Shodno tome, odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u na snazi su od 31. srpnja 2024. godine, ali se ne primjenjuju. Navedeno je da se članak 86. Zakona o VSTV-u odnosi na prikupljanje informacija o imovini sudaca i tužitelja u BiH na sveobuhvatan način. Te norme inkorporiraju materijalnopravnu osnovu obveze sudaca i tužitelja da podnose izvješće o svom imovinskom stanju, ali i neke druge bitne segmente tog instituta, kao što su institucionalni okvir, sistem provjere, transparentnost, procedure, rokovi itd. VSTV je na temelju članka 86i. u svezi sa člankom 16. Zakona o VSTV-u 28. veljače 2024. godine usvojio Pravilnik, koji je stupio na snagu 15. dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH" broj 20/24 od 22. ožujka 2024. godine, iz čega slijedi da se Pravilnik primjenjuje od 6. travnja 2024. godine. VSTV je 17. srpnja 2024. godine usvojio Uputu koja je stupila na snagu 1. listopada 2024. godine. Pravilnik i Uputa doneseni su na temelju članka 86. Zakona o VSTV-u koji nije bio u primjeni od 31. srpnja 2024. godine. Tužitelji su tužbom postavili pravno pitanje može li opći upravni akt biti na pravnoj snazi ako se donosi na pravnoj osnovi norme koja u međuvremenu, nakon usvajanja, prestane postojati. Također, postavili su pitanje može li Uputa kao opći pravni akt biti zakonit akt u primjeni nakon 31. srpnja 2024. godine ako je donesen na temelju članka 86. Zakona o VSTV-u, koji je u trenutku usvajanja 17. srpnja 2024. godine bio na snazi, ali se prestao primjenjivati 31. srpnja 2024. godine. Osim toga, tužitelji su postavili pitanje može li se Pravilnik nastaviti primjenjivati ako se poziva na odredbe koje se ne primjenjuju. Uz to je naglašeno da je primjena odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u prolongirana do 28. veljače 2025. godine. Sukladno tome, tužitelji smatraju da VSTV trenutno nema bilo kakav zakonski osnov za prikupljanje i obradu podataka o imovini sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini jer su Pravilnik i Uputstvo nezakoniti, zbog čega se traži njihovo poništenje.

5. Tužitelji su uz tužbeni zahtjev podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredaba čl. od 86. do 86i. iz Zakona o VSTV-u.

b) Navodi iz zahtjeva

6. Podnositelj zahtjeva smatra da su odredbe čl. od 86. do 86i. te članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), zatim odredbe članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i odredbe članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24) nesuglasne sa člankom 2. Aneksa II. Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, podnositelj zahtjeva je naveo da je Vijeću za upravne sporove Suda BiH dostavljena tužba Udruženja sudaca u Bosni i Hercegovini i drugih za ocjenu zakonitosti općih upravnih akata koje je donio VSTV (Pravilnik i Uputa). Podnositelj zahtjeva je također naveo da su tužitelji u postupku podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva za ocjenu ustavnosti Ustavnom sudu na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine odredaba iz točke 1. ove odluke.

7. Podnositelj zahtjeva navodi da je Parlamentarna skupština 2023. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u kojim je propisano da suci i tužitelji dostavljaju VSTV-u početni i godišnji izvještaj o imovini. Navedenim izmjenama i dopunama privremeno su stavljene izvan primjene, ali su

ostavljene na snazi odredbe kojima se reguliraju pitanja financijskog izvještavanja nositelja pravosudne funkcije. Takvo zakonsko reguliranje, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, pokreće pitanje valjanosti primjene načela vladavine prava u smislu članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine kod činjenice da postoji mogućnost "nepostojanja općih obilježja koje zakon mora imati da bi bio u skladu s pojmom vladavine prava".

8. Navedeno je da Udruženje sudaca u BiH i drugi sudionici u postupku na strani tužitelja smatraju da im je povrijeđeno ustavno pravo na privatnost i imovinu iz članka II/3.(f) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, ali i pravo na pravnu sigurnost iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva stoga smatra da bi Ustavni sud trebao razmotriti i pitanje primjene članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Podnositelj zahtjeva smatra nespornim da je opći interes za objavljivanje financijskih podataka nositelja pravosudne funkcije opravdan s aspekta miješanja u pravo na imovinu. Međutim, kako podnositelj zahtjeva ističe, opseg i domašaj zakonskih odredaba može ovisiti o pitanju povrede prava na privatni život iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije. Podnositelj zahtjeva smatra da se prikupljanje osobnih podataka od strane VSTV-a tiče privatnog života jer se podaci o financijama i osobnim izdacima smatraju intimnim detaljima privatnog života s obzirom na to da se traženje financijskih informacija ne odnosi samo na nositelje pravosudnih funkcija nego i na članove domaćinstva. Pri tome, kako je podnositelj zahtjeva naveo, trebalo bi uzeti u obzir da se od podnosioca financijskih izvještaja traže osobni podaci kao što su JMBG, opis i struktura imovine, procjena vrijednosti pokretnih stvari i nekretnina, primanja poklona vrijednosti veće od 25,00 KM i sl., pri čemu se zanemaruje da članovi domaćinstva rade u drugim sektorima gdje su ti podaci tajni, što može utjecati na konačni financijski i imovinski položaj tih osoba. Stoga, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, treba razmotriti i pitanje proporcionalnosti, odnosno da li se miješanjem u privatnost postiže pravična ravnoteža između zahtjeva za opći interes i zahtjeva za zaštitu osnovnih prava pojedinaca. Podnositelj zahtjeva smatra da su se stekli uvjeti za podnošenje zahtjeva iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, te je predložio da Ustavni sud ocijeni kompatibilnost odredaba iz Zakona o VSTV-u, odnosno njegovim izmjenama i dopunama na koje se pozvao, sa člankom 2. Aneksa II. Ustava Bosne i Hercegovine.

c) Odgovori na zahtjev

9. Dom naroda je naveo da je Ustavnopravno povjerenstvo razmotrilo zahtjev i jednoglasno odlučilo odluku o zahtjevu prepustiti Ustavnom sudu.

10. Zastupnički dom je naveo da je Ustavnopravno povjerenstvo razmotrilo zahtjev i konstatalo da su zakoni o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u doneseni u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, a da će odluku o kompatibilnosti spornih odredaba navedenih zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine donijeti Ustavni sud.

11. Ministarstvo pravde je, između ostalog, navelo da se zahtjevom ugrožava europski put Bosne i Hercegovine koja već godinama pokušava implementirati preporuku GRECO-a i stavove Venecijanske komisije, a koji se odnose na reforme VSTV-a, transparentnost imovine sudaca i tužitelja, etičke kodekse i sprečavanje sukoba interesa, kao i efikasne stegovne postupke. Za otvaranje pristupnih pregovora između Bosne i Hercegovine i EU izmjene i dopune Zakona o VSTV-u koje se tiču integriteta nositelja pravosudnih funkcija bile su ključne. Naglašeno je da podnosioci zahtjeva nisu isticali nikakve primjedbe dok su izmjene i dopune bile u fazi nacrt, niti Parlamentarnoj skupštini nakon što su izmjene i dopune ušle u

proceduru parlamentarne rasprave i izglasavanje. Ministarstvo pravde se pozvalo na praksu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) iz predmeta *Xhoxhaj protiv Albanije i Wypych protiv Poljske* u kojima je izražen jasan stav u svezi sa člankom 8. Europske konvencije da objava imovinskih podataka nositelja pravosudne funkcije ima legitiman cilj u borbi protiv korupcije i jačanju povjerenja javnosti u pravosudni sustav te da nema kršenja prava iz članka 8. Europske konvencije. U odnosu na tvrdnje da je stupanje na snagu zakona s odgodom primjene određenih odredaba protivno vladavini prava, navedeno je da su ti navodi neutemeljeni. U svezi s tim, navedeno je da ne bi došlo do zastoja u radu pravosuđa, poštujući činjenicu da Odjel za provedbu postupka po izvješćima o imovini i interesima (u daljnjem tekstu: Odjel) iz članka 86f. nije bio formiran u zakonskom roku, taj rok je prolongiran kako bi pravosuđe moglo nesmetano funkcionirati. Pri tome je naglašeno da bi osnivanje odjela bilo nemoguće bez zakonskog utemeljenja, ali je isto tako bio potreban rok u kojem je trebalo formirati odjel. Još je naglašeno da je u skladu s Jedinstvenim pravilima za izradbu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Jedinstvena pravila) odredbom članka 16. propisana situacija kada propis stupa na snagu, ali i mogućnost propisivanja razdoblja njegove primjene.

12. Ministarstvo pravde je naknadno dostavilo prijedlog kojim traži da Ustavni sud zatraži stručno mišljenje Europske komisije za demokraciju putem prava u svojstvu *amicus curiae* te održavanje javne rasprave u predmetu, u skladu s Pravilima Ustavnog suda.

13. VSTV je, između ostalog, naveo da je zakonodavac prijelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u prolongirao primjenu odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u do 28. veljače 2025. godine. U svezi s tim, VSTV je naveo da ne osporava da takvo postupanje zakonodavca predstavlja izuzetak, ali da se ne radi o izoliranom slučaju od uobičajenog standarda normiranja s obzirom na to da u pravnom poretku Bosne i Hercegovine u pravilu koincidiraju datum stupanja na snagu zakona i početak primjene zakona. VSTV je pojasnio da je odredbama čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u detaljno propisan sustav podnošenja i provjere izvješća o imovini i interesima koji je neodvojiv dio procesa imenovanja nositelja pravosudnih funkcija i izbora članova VSTV-a. Sve to je zahtijevalo niz pripremnih aktivnosti i osiguranje preduvjeta organizacijske prirode uspostavljanjem odjela. U svezi s tim je navedeno da se radilo o složenom normativnom okviru čija je primjena zahtijevala prethodnu pripremu, pa je pravilno reguliranje početka primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u, koji su stupili na pravnu snagu u rujnu 2023. godine, bilo značajno za učinkovitu primjenu novouspostavljenog sustava prijavljivanja imovine i pravilno i efikasno funkcioniranje pravosudnih institucija. VSTV je posebno naglasio da bi potencijalni propust zakonodavca da pri donošenju osporenih izmjena i dopuna propiše odgovarajući vakacijski rok neminovno uvjetovao derogaciju načela vladavine prava i pravne sigurnosti. Normativno pravno stanje koje je uspostavljeno zakonom koji je stupio na pravnu snagu u rujnu 2023. godine ne bi bilo u punom opsegu ostvarivo u realnom kontekstu zbog kojeg je zakon donesen. Sukladno tome, VSTV je naveo da je u tijeku 2023. i 2024. godine uputio nadležnim organima više inicijativa za prolongiranje primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u sve do ostvarivanja neophodnih uvjeta za realizaciju zakonskih pravila o izvješćima o imovini i imovinskim interesima sudaca, tužitelja i članova VSTV-a. U svezi s tim je navedeno da se jedna od temeljnih pretpostavki za realizaciju pravila o financijskim izvješćima i interesima nositelja pravosudnih funkcija odnosila na usvajanje proračuna institucija Bosne i Hercegovine za 2024. godine kako bi se osigurala

financijska sredstva za provedbu zakona. Zbog svega navedenog, VSTV smatra da sadržaj prijelaznih i završnih odredaba u svezi s izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u iz rujna 2023. godine nije proizveo takve efekte koji bi bili suprotni zahtjevima pravne sigurnosti i vladavine prava. VSTV je posebno naglasio da je u trenutku podnošenja zahtjeva Ustavnom sudu primjena odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u počela u punom opsegu. Odjel je uspostavljen u lipnju 2025. godine, te je iniciran postupak dostave početnog izvješća za 2024. godinu navodeći i da je 99 % sudaca i tužitelja dostavilo Odjelu svoja izvješća u utvrđenom roku, odnosno do 9. rujna 2025. godine, a isto su učinili i svi članovi VSTV-a. VSTV se iscrpno osvrnuo i na dio zahtjeva koji se odnosi na ispitivanje odredaba čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u ukazujući da su navodi iz zahtjeva u svezi s tim neutemeljeni.

IV. Relevantni propisi

14. Ustav Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Članak I

2. Demokratska načela

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcionira sukladno zakonu i temeljem slobodnih i demokratskih izbora.

Aneks II

Prijelazne odredbe

2. Kontinuitet pravnih propisa

Svi zakoni, propisi i sudski poslovници koji budu na snazi na teritoriju Bosne i Hercegovine kad Ustav stupi na snagu, ostaju na snazi u onoj mjeri u kojoj se ne kose s Ustavom, sve dok nadležno vladino tijelo Bosne i Hercegovine ne odredi drugačije.

15. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23 od 15. rujna 2023. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 21.

Članak 86. mijenja se i glasi:

"Članak 86.

(Izvjешće o imovini i interesima)

(1) Suci i tužitelji dužni su dostavljati Vijeću svoje početno i godišnje izvješće o imovini i interesima, uključujući način i vrijeme stjecanja i nabavnu vrijednost, o prihodima, interesima, obvezama, troškovima i jamstvima za sebe, bračnog i izvanbračnog partnera, roditelje i djecu i druge osobe s kojima žive u zajedničkom kućanstvu (u daljnjem tekstu: izvješće).

(2) Izvjешće iz stavka (1) ovog članka sadrži sljedeće podatke:

a) ime i prezime, datum rođenja, mjesto i adresu prebivališta/boravišta, bračni status/srodstvo s podnosiocem izvješća, radni status, dužnost i mjesto rada;

b) podatke o svim prihodima za suca, tužitelja, bračnog i izvanbračnog partnera, roditelje, djecu i druge osobe iz stavka (1) ovog članka s kojima živi u zajedničkom kućanstvu;

c) podatke o prihodima od drugih plaćenih aktivnosti;

d) podatke o pravu vlasništva nad nekretninama, uključujući način i vrijeme stjecanja, te nabavnu vrijednost;

e) podatke o pravu vlasništva nad vozilom, uključujući način i vrijeme stjecanja, te vrijednost prilikom stjecanja;

f) podatke o pravu vlasništva nad drugim pokretnostima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM, uključujući način i vrijeme stjecanja;

g) podatke o finansijskim sredstvima u banci ili drugim finansijskim institucijama, uključujući elektroničke valute, te u gotovini u vrijednosti preko 5.000 KM;

h) podatke o polici životnog osiguranja;

i) podatke o poklonima i donacijama primljenim u vezi s obavljanjem dužnosti u vrijednosti preko 25 KM;

j) podatke o poklonima i donacijama primljenim u privatnom svojstvu ako njihova pojedinačna vrijednost prelazi 500 KM ili 1.000 KM ukupno na godišnjoj razini;

k) podatke o ulaganjima, uključujući dionice i druge vrijednosne papire;

l) podatke o drugim rashodima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM;

m) podatke o obvezama.

(3) Izvjешće iz stavka (1) ovog članka sadrži i podatke iz članka 86a. stavka (2) ovog zakona koji nisu dostupni javnosti.

(4) U izvješću sudac ili tužitelj navodi detaljne podatke i o dodatnim aktivnostima koje su neplaćene, ali su po drugoj osnovi od značaja za obavljanje njegove dužnosti.

(5) U izvješću sudac odnosno tužitelj navodi: ime i prezime, vrstu srodstva, dužnost odnosno djelatnost njegovih srodnika koji rade u pravosuđu, odvjetništvu, pravobraniteljstvu ili notarijatu. Srodnici uključuju: srodnike po pravoj liniji, po pobočnoj liniji do trećeg stupnja srodstva, srodnike po tazbini do drugog stupnja i dijete bračnog partnera, bračne odnosno izvanbračne partnere, posvojitelje i posvojenu djecu.

(6) Izvjешće za prethodnu godinu dostavlja se na obrascu čiji oblik utvrđuje Vijeće. Za podnošenje godišnjeg izvješća Vijeće utvrđuje rok, koji nije kasniji od 30. travnja tekuće godine. Uz izvješće, nositelj pravosudne dužnosti prilaže kopiju godišnje prijave poreza na dohodak, kao i druge porezne prijave i dokumente koji se odnose na podatke navedene u izvješću.

(7) U godišnjem izvješću navode se sve promjene nastale u razdoblju izvješćivanja i koje nisu navedene u prethodno podnesenom izvješću, čija kopija se dostavlja kao prilog izvješću.

(8) Sudac ili tužitelj koji je prvi put imenovan na dužnost u pravosuđu, dostavlja početno izvješće u roku od 30 dana od dana preuzimanja dužnosti.

(9) Sudac ili tužitelj kojem je prestao mandat dužan je za prvu sljedeću godinu nakon prestanka mandata dostaviti izvješće u skladu s odredbama ovog zakona.

(10) Ukoliko osobe iz stavka (1) ovog članka odbiju dati sucu odnosno tužitelju podatke potrebne za podnošenje izvješća, sudac odnosno tužitelj to će navesti u izvješću, te uz izvješće dostaviti izjavu ovjerenu kod nadležnog tijela uprave da je osoba, s podacima iz stavka (2) točke a) ovog članka, odbila dati podatke potrebne za podnošenje izvješća.

(11) Ukoliko sudac odnosno tužitelj u svojem početnom izvješću, odnosno prvom godišnjem izvješću nakon početka primjene ovog zakona, prijavi gotovinu u iznosu većem od 5.000 KM izvan banaka, sudac odnosno tužitelj ne može tim iznosom pravdati financiranje svojih troškova."

Članak 22.

Iza članka 86. dodaju se čl. 86a. do 86k. koji glase:

"Članak 86a.

(Transparentnost)

(1) Izvjешće iz članka 86. ovog zakona objavljuje se na internetskoj stranici Vijeća u cilju jačanja integriteta, transparentnosti i povjerenja javnosti u rad pravosuđa, te radi sprječavanja sukoba interesa i drugih nedopuštenih utjecaja u obavljanju dužnosti u pravosuđu.

(2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, javnosti nisu dostupni podaci iz izvješća koji se odnose na:

a) imena maloljetnih osoba koje se navode u izvješću, izuzev prvog slova njihova imena;

b) jedinstveni matični broj i adresu stanovanja suca ili tužitelja te drugih osoba koje se navode u izvješću;

c) ulicu i broj gdje se nalazi imovina koja se navodi u izvješću;

d) brojeve bankovnog računa i druge finansijske identifikacijske brojeve;

e) pojedinačni iznos gotovog novca koji posjeduje sudac ili tužitelj i pojedinačni iznos novca drugih članova kućanstva;

f) registracijske oznake vozila.

(3) Godišnja prijava poreza na dohodak, kao i drugi prilozi koje sudac ili tužitelj dostavi iz izvješće, nisu dostupni javnosti.

(4) Javnosti će biti dostupan ukupan iznos štednje koji predstavlja zbroj stanja na svim bankovnim računima i rezerve gotovog novca suca ili tužitelja i drugih članova kućanstva.

(5) Na internetskoj stranici Vijeća objavit će se imena i prezimena srodnika suca odnosno tužitelja iz članka 86. stavka (5) ovog zakona.

(6) Po isteku razdoblja od tri godine nakon dana prestanka mandata suca ili tužitelja, podaci iz izvješća nisu dostupni javnosti.

Članak 86b.

(Provjera i analiza podataka)

(1) Poštujući zakonima utvrđene nadležnosti tijela, institucija i drugih pravnih osoba koje vode evidencije iz članka 86c. stavka (4) ovog zakona, Odjel za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovog zakona redovito provjerava točnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka i analizira podatke iz izvješća o imovini i interesima u svrhu utvrđivanja nespojivih aktivnosti i potencijalnog sukoba interesa.

(2) Provjera pravovremenosti podnošenja izvješća te potpunosti i točnosti podataka iz izvješća obavlja se:

a) formalnom provjerom, kojom se provjerava je li izvješće pravovremeno dostavljeno i u cijelosti popunjeno;

b) redovitom provjerom, kojom se usporedbom dostavljenih podataka provjerava postojanje srazmjernosti podataka finansijskih priljeva i odljeva koji su navedeni u izvješću suca odnosno tužitelja;

c) dodatnom provjerom, kojom se na osnovi podataka pribavljenih po osnovi članka 86c. stavak (6) ovog zakona provjerava točnost podataka navedenih u izvješću njihovom uporedbom s naknadno prikupljenim podacima u skladu s ovim zakonom.

(3) Pod finansijskim priljevom podrazumijevaju se svi prihodi kojima se uvećavaju finansijska sredstva suca odnosno tužitelja u razdoblju izvješćivanja, a uključuju saldo bankovne i druge štednje na kraju prethodnog razdoblja izvješćivanja, primanja od osnovne i dodatne aktivnosti i djelatnosti, novčane poklone, zajmove i donacije, naplaćene kredite i ostale prihode, poput prihoda od nekretnina, autorskih prava ili ulaganja i sličnih prihoda.

(4) Finansijski odljevi su svi rashodi kojima se umanjuju finansijska sredstva suca odnosno tužitelja u razdoblju izvješćivanja, a predstavljaju izdvajanja za nekretnine, vozila, pokretnu imovinu, otplatu kredita, davanje zajma, ulaganja, troškove osiguranja, troškove života, štednju i ostale rashode poput troškova alimentacije, obrazovanja, liječenja i sličnih troškova.

(5) U svrhu provjere izvješća, Vijeće posredstvom Odjela za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovog zakona donosi i redovito revidira kriterije rizika koji su povjerljive prirode. Kriteriji rizika predstavljaju okolnost ili skup okolnosti na temelju kojih se određuju prioritete za provođenje redovite provjere izvješća o imovini i interesima, sastavlja raspored provjera te provodi dodatna provjera. Prvo imenovanje i napredovanje predstavljaju kriterij rizika po osnovi kojeg je potrebno obaviti dodatne provjere po službenoj dužnosti u skladu s člankom 86c. st. (4) do (8) ovog zakona.

(6) Odjel za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. zatražit će od suca odnosno tužitelja dodatne informacije i očitovanja u vezi s podacima iz njegova izvješća kada je to potrebno radi utvrđivanja njihove točnosti i potpunosti.

(7) Postupak provjere izvješća zatvoren je za javnost, a kriteriji i rezultati provjere se objavljuju.

Članak 86c.

(Provođenje dodatne provjere)

(1) Dodatna provjera, kojom može biti obuhvaćeno cijelo izvješće ili pojedini navodi iz izvješća, provodi se:

a) ako usporedba dostavljenih podataka u redovitoj provjeri izvješća ukazuje na nesrazmjer podataka između finansijskog priljeva i finansijskog odljeva;

b) kada to nalažu kriteriji rizika;

c) kada je izvješće o imovini i interesima nasumice odabrano putem softverske aplikacije;

d) u drugim zakonom predviđenim slučajevima;

e) ako izvješće ne sadrži sve podatke o osobama iz članka 86. stavka (1) ovog zakona.

(2) Dodatna provjera izvješća može se provesti i na temelju obrazložene prijave fizičke ili pravne osobe o netočnosti navoda u izvješću.

(3) Dodatna provjera iz stavka (1) točke c) ovog članka provodi se na najmanje 10 % podnesenih izvješća u kalendarskoj godini.

(4) Prilikom dodatne provjere, mogu se prikupiti informacije iz:

a) javnih evidencija: matične knjige, porezne evidencije, sudske evidencije, zemljišne knjige, katastarske, registara poslovnih subjekata, udruga i zaklada, registara vrijednosnih papira, registara prava intelektualnog vlasništva, registara motornih vozila, civilnih zrakoplova, čamaca i drugih plovila i sl.;

b) drugih evidencija, kao što su evidencije o dugovanjima tvrtki, evidencije o vrijednosti nekretnina ili automobila, bankovne evidencije i sl.

(5) Kada pristup podacima iz stavka (4) ovog članka nije moguće ostvariti izravnim pretraživanjem elektroničkih evidencija ili kada je potrebno prikupiti informacije od fizičkih osoba, Odjel za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovoga zakona upućuje pisani zahtjev za dostavu podataka pravnoj ili fizičkoj osobi institucijama nadležnim za provjere, bilježenje ili čuvanje tih podataka, odnosno institucijama koje posjeduju iste podatke. Nadležne institucije i ostale pravne i fizičke osobe dostavit će tražene podatke u skladu s ovim zakonom i ostalim pozitivnim propisima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta poštujući zakonske rokove ili rokove određene od Odjela za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovoga zakona za dostavu podataka.

(6) Odjel za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovog zakona će sporazumom o suradnji s tijelima, institucijama i drugim pravnim osobama koje vode evidencije iz stavka (4) ovog članka preciznije utvrditi način pristupa ili drugi način pribavljanja podataka. Za pristup evidencijama komercijalne prirode osiguravaju se potrebna sredstva u proračunu Vijeća.

(7) Na zahtjev Odjela za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovog zakona, a u skladu sa stavkom (5) ovog članka, institucije čiji je rad uređen zakonima o bankama potvrdit će odgovara li stanje računa koje je navedeno za određeni datum stvarnom stanju računa na taj datum, te imaju li osobe obuhvaćene izjavom neprijavljeni račun ili drugi finansijski proizvod u toj instituciji.

(8) Postupkom dodatne provjere izvješća mogu se utvrditi sljedeće nepravilnosti:

a) nedostatak podataka u izvješću;

b) navođenje netočnih podataka u izvješću;

c) prikrivanje imovine, obveza, prihoda ili rashoda;

d) nesrazmjer između podataka finansijskog priljeva i finansijskog odljeva koji sudac, tužitelj odnosno član Vijeća ne može objasniti;

e) prikrivanje aktivnosti koja je nespojiva s dužnosti suca, tužitelja odnosno člana Vijeća;

f) prikrivanje informacija koje ukazuju na mogućnost postojanja sukoba interesa suca, tužitelja odnosno člana Vijeća.

Članak 86d.

(Rezultat provjere)

(1) Postupak provjere okončava se informacijom o provedenoj kontroli, koja sadrži podatke o vrsti i opsegu provjere, prikupljenim informacijama iz evidencija drugih pravnih osoba i drugim izvorima informacija koji su korišteni tijekom provjere, dostupnosti podataka za provođenje provjere, suradnji suca, tužitelja odnosno člana Vijeća u postupku provjere, ishodu provjere s obrazloženjem i druge podatke od važnosti za zaključenje provjere.

(2) Sudac, tužitelj odnosno član Vijeća obavještava se o ishodu provedene provjere izvješća, a informacija iz stavka (1) ovog članka dostavit će se sucu, tužitelju odnosno članu Vijeća.

(3) Ako usporedba dostavljenih podataka u redovitoj provjeri izvješća ili podaci institucija i drugih pravnih osoba koje vode evidencije iz članka 86c. stavka (4) ovog zakona ukazuje na sumnju na bilo koju nepravilnost iz članka 86c. ovog zakona, o tome se obavještava Ured stegovnog tužitelja, kojem se dostavljaju sve informacije koje su proizašle iz provjere radi daljnjeg postupanja.

(4) Na temelju informacije Odjela iz stavka (3) ovog članka, Ured stegovnog tužitelja postupa u skladu sa svojom nadležnošću. Ako podaci koje Ured stegovnog tužitelja prikupi tijekom postupka ispunjavaju standard dokazivanja stegovnog prekršaja te podnese tužbu prema članku 67. ovog zakona na temelju članka 56. stavka (1) točke l), članka 57. stavka (1) točke l) i članka 57a. točke l) iznimno od pravila stegovnog postupka propisanih ovim zakonom, na sucu, tužitelju ili članu Vijeća protiv kojeg se vodi stegovni postupak jest da dokaže ili objasni suprotno.

(5) Teret dokazivanja iz stavka (4) ovog članka odnosi se isključivo na stegovne postupke koji su rezultat provjere izvješća i ne može se koristiti ni u jednom drugom postupku, osobito ne u kaznenom postupku.

(6) Ako se u vrijeme provođenja postupka obavlja prvo imenovanje ili napredovanje na poziciju u pravosuđu ili ako se iz drugih razloga ukaže potreba za dodatnom provjerom iz članka 86c. ovog zakona, odgađa se stupanje na dužnost imenovanog nositelja pravosudne dužnosti do okončanja dodatne provjere s pozitivnim ishodom, a u slučaju negativnog ishoda odluka o imenovanju se poništava u skladu s člankom 44. ovog zakona.

(7) U postupku izbora člana Vijeća između sudaca i tužitelja, odnosno izbora predsjednika ili potpredsjednika Vijeća, provodi se dodatna provjera iz članka 86c. ovog zakona, a stupanje na dužnost odgađa se do okončanja dodatne provjere s pozitivnim ishodom. U slučaju negativnog ishoda, Vijeće postupa u skladu s člankom 8. stavak (2) ovog zakona.

(8) Odjel za provođenje postupka povodom izvješća iz članka 86f. ovog zakona prosljedit će informaciju o provedenoj kontroli, s podacima iz izvješća i podacima do kojih je došao u postupku kontrole, instituciji ili drugoj pravnoj osobi čiji su podaci korišteni pri provjeri izvješća, kao i drugom nadležnom tijelu kada je to potrebno radi provođenja mjera iz nadležnosti tog tijela.

Članak 86e.

(Registar izvješća)

(1) Vijeće uspostavlja evidenciju, odnosno registar izvješća o imovini i interesima.

(2) Izvješća suca odnosno tužitelja kojem je prestao mandat brišu se iz registra po isteku deset godina od prestanka mandata. Brisanje se neće obavljati za vrijeme dok Vijeće ili bilo koje drugo tijelo u službenom postupku koristi izvješća i priloge uz izvješća.

Članak 86f.

(Odjel za provođenje postupka povodom izvješća)

(1) Vijeće uspostavlja Odjel za provođenje postupka povodom izvješća unutar Tajništva Vijeća (u daljnjem tekstu: Odjel), koji je neovisan u obavljanju poslova i nadležan za provođenje odredaba ovog zakona kojima se uređuju postupak povodom izvješća, bez primanja bilo kakvih naputaka i bez miješanja u rad u konkretnim predmetima.

(2) Odjelom samostalno rukovodi voditelj Odjela, koji organizira i osigurava zakonito i učinkovito obavljanje poslova, savjesno obavljajući povjerenu mu dužnost.

(3) Za voditelja Odjela može biti postavljena osoba koja, osim općih uvjeta propisanih Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17), ispunjava i posebne uvjete propisane Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u Tajništvu.

(4) Voditelju Odjela u radu pomažu zamjenik voditelja, pravni savjetnici, stručni savjetnici i ostali zaposleni koji obavljaju poslove utvrđene Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u Tajništvu.

(5) Odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine kojima su propisana prava, dužnosti, stegovna odgovornost i nespojivost s dužnostima državnog službenika sukladno se primjenjuju i na zaposlene u Odjelu, a upražnjene pozicije popunjavaju se u skladu s člankom 15. ovog zakona.

(6) Sigurnost i privatnost informacija, komunikacija i druge bitne infrastrukture Odjela, kao i osobna zaštita zaposlenih u Odjelu, su zajamčeni. Zaposleni u Odjelu dužni su čuvati sigurnost i povjerljivost informacija i komunikacija u skladu s pravilnikom kojim se uređuje sigurnost tajnih podataka i sigurnost zaposlenih u Odjelu, koji na prijedlog direktora Tajništva donosi Vijeće, te osigurati zaštitu osobnih podataka.

(7) Radi stjecanja uvjeta za pristupanje, korištenje, zaštitu i čuvanje tajnih podataka, voditelj Odjela, zamjenik voditelja, a po potrebi i drugi zaposleni u Odjelu će, prije stupanja na dužnost, biti predmetom sigurnosne provjere u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05 i 12/09). Za osobe iz ovog stavka Vijeće je dužno pisanim zahtjevom pravodobno zatražiti provođenje sigurnosnih provjera.

(8) Stegovno je odgovoran zaposleni u Odjelu koji je dao netočne ili nepotpune podat[a]ke prilikom prijma na upražnjenu poziciju ili prilikom sigurnosne provjere, te koji je prekršio dužnost iz stavka (6) ovog članka.

(9) Osobe iz stavka (4) ovog članka za koje ne postoji potreba sigurnosne provjere će, prilikom preuzimanja dužnosti, vlastoručno potpisati izjavu o upoznavanju i preuzimanju obveze postupanja prema Zakonu o zaštiti tajnih podataka i pravilniku kojim se uređuje sigurnost tajnih podataka u Odjelu.

Članak 86g.

(Nadležnosti i transparentnost Odjela)

(1) Odjel je nadležan:

a) provoditi odredbe ovog zakona i drugih propisa o izvješćima, prikupljati izvješća sudaca, tužitelja i članova Vijeća, provjeravati pravovremenost, točnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka te analizirati podatke iz izvješća u svrhu utvrđivanja nespojivih dužnosti ili sukoba interesa;

b) donositi i redovito revidirati kriterije rizika na temelju kojih se određuju prioriteta za provođenje redovite provjere

izvješća, sastavljati raspored provjera te provoditi dodatnu provjeru;

c) objavljivati rezultate provjere izvješća;

d) u skladu s člankom 86d. stavak (3) ovog zakona, dostavljati Uredu stegovnog tužitelja i tijelima iz članka 86d. stavak (7) ovog zakona informacije koje su proizašle iz provjere.

(2) Rad Odjela temelji se na načelu transparentnosti. Odjel uspostavlja sustav podnošenja prigovora otvoren za javnost i najmanje jednom godišnje objavljuje izvješće o radu. Informacije o imovini i djelatnostima zaposlenih u Odjelu dostavljaju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine i objavljuju se uz poštivanje propisa o zaštiti osobnih podataka. Zaposleni u Odjelu dužni su jednom godišnje ažurirati objavljene informacije.

(3) Kršenje obveza zaposlenih u Odjelu iz stavka (2) ovog članka predstavlja osnovu za stegovnu odgovornost.

Članak 86h.

(Vanjsko praćenje rada Odjela i stegovnih postupaka)

(1) Vijeće će, u svrhu praćenja rada Odjela u pogledu prikupljanja, provjere i objavljivanja izvješća, kao i praćenja cjelokupnog funkcioniranja Odjela, te praćenja stegovnih postupaka pokrenutih na temelju rezultata provjere izvješća, angažirati stručnjake koji imaju savjetodavnu ulogu. Stručnjaci se angažiraju na razdoblje od četiri godine, a Vijeće će, ako se ukaže potreba, donijeti odluku o razdoblju za nastavak angažmana.

(2) Stručnjaci iz stavka (1) ovog članka imaju neposredan i nesmetan pristup svim informacijama, podacima o osobama i njihovim izvješćima, kao i dokumentaciji kojom raspolaže Odjel, osim podataka koji su zaštićeni propisima o zaštiti osobnih podataka.

(3) Stručnjaci imaju pravo pratiti proces zapošljavanja u Odjelu i u tom procesu povjerenstvu za prijem davati pismene preporuke, koje mogu biti odbačene, uz pismeno obrazloženje razloga o neprihvatanju, u roku od 15 dana od dana primitka pismene preporuke.

(4) U slučaju da Odjel, na temelju članka 86d. stavka (3) ovog zakona, dostavi Uredu stegovnog tužitelja informaciju o nepravilnostima utvrđenim provjerom, stručnjaci će pratiti stegovni postupak i sastaviti izvješće iz stavka (9) ovog članka.

(5) Stručnjaci mogu predložiti pokretanje stegovnog postupka protiv zaposlenih u Odjelu.

(6) Stručnjaci su dužni čuvati povjerljivost svih podataka koji su definirani tajnima u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka.

(7) Stručnjaci dostavljaju pismene preporuke voditelju Odjela vezane uz postupanje u konkretnom predmetu provjere izvješća i o cjelokupnom djelovanju Odjela, u cilju unaprjeđenja efektivnosti i djelatnosti njegova rada.

(8) Preporuke stručnjaka iz ovog članka mogu se odbaciti, a u slučaju neprihvatanja preporuka voditelj Odjela će pismeno obrazložiti razloge neprihvatanja u roku od 15 dana od dana primitka pismene preporuke.

(9) Stručnjaci najmanje jednom godišnje izrađuju i javno objavljuju izvješće o radu i funkcioniranju Odjela i provođenju postupaka u vezi s provjerom izvješća, kao i o stegovnim postupcima pokrenutim na temelju rezultata provjere izvješća.

Članak 86i.

(Pravilnik u vezi s izvješćivanjem)

Vijeće posebnim pravilnikom uređuje dodatne pojedinosti vezane uz oblik obrasca izvješća, uključujući i priloge koji se uz njega podnose, rokove i postupak podnošenja izvješća, iznimke od pristupanja podacima, operativne aspekte rada Odjela unutar Tajništva, uključujući i savjetodavnu ulogu stručnjaka, uspostavljanje i vođenje evidencije odnosno registra izvješća, postupak i dinamiku provjere izvješća te postupak sklapanja

sporazuma o suradnji s tijelima, institucijama i drugim pravnim osobama iz članka 86c. stavka (6) ovog zakona.

[...]

Članak 24.

(Donošenje podzakonskih akata)

U roku od 45 dana od dana početka primjene ovog zakona, Vijeće će donijeti ili uskladiti važeće propise iz čl. 6a, 10a, 85, 86b, 86f, 86g. i 86i. ovog zakona.

Članak 25.

(Rok za podnošenje i provjeru prvog izvješća)

Suci i tužitelji koji se zateknu na dužnosti u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona dužni su podnijeti izvješće o imovini i interesima, u skladu s ovim zakonom, u roku od 30 dana od dana donošenja propisa iz članka 86i. ovog zakona.

Članak 26.

(Donošenje novog zakona)

U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine donijet će Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću koji će biti usklađen sa standardima EU, kako je to predviđeno u Mišljenju Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji.

Članak 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se istekom 90. dana od dana stupanja na snagu.

16. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 9/24 od 6. veljače 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 4.

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 63/23) u članku 27., na kraju teksta, interpunkcijski znak točka zamjenjuje se interpunkcijskim znakom zarez i dodaju se riječi: "izuzev čl. 86. - 86e. koji će se primjenjivati od 23. ožujka 2024. godine".

Iza stavka (1) dodaje se stavak (2) koji glasi:

[...]

Članak 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

17. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24 od 23. srpnja 2024. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

U Zakonu o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23 i 9/24), u članku 27. u stavku (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 63/23) riječi: "od 23. ožujka 2024. godine" zamjenjuju se riječima: "od 28. veljače 2025. godine".

Članak 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

18. Jedinstvena pravila za izradbu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 – ispravak Aneksa I. Metodologije procjene utjecaja prilikom izradbe propisa i 10/21) u relevantnom dijelu glasi:

Odjeljak C. Sadržaj završnoga dijela propisa

Članak 16.
(Završni dio)

U završnom dijelu pravnoga propisa sadržana je informacija o vremenu kada propis stupa na snagu te početno razdoblje njegove primjene, i može uključiti:

- a) prijelazne odredbe,
- b) završne odredbe,
- c) datiranje i potpisivanje.

Članak 17.
(Prijelazne odredbe)

(1) *Prijelazne odredbe dio su propisa koji se stavlja na početak završnoga dijela propisa, a sadrži informacije i o posebnim okolnostima predviđenim za razdoblje početka primjene propisa.*

(2) *U prijelaze se odredbe ugrađuju odredbe o prelasku na novi sustav koji uređuje određeni odnos na različiti način.*

Članak 21. st. (1), (2) i (3)
(Završne odredbe)

(1) *Završne odredbe dio su propisa koji se stavlja iza prijelazne odredbe, a sadrži informacije o tome kada propis stupa na snagu.*

(2) *Propis, u smislu ustavnih načela, u pravilu stupa na snagu poslije isteka određenoga roka poslije objave, i tako mora biti označeno. U slučaju zakona, to je razdoblje od osam dana, ali nikada prije jednoga dana od dana objave.*

(3) *Postojanje vremenske distance između dana stupanja na snagu propisa i početka primjene pojedinih odredaba propisa moguće je riješiti formulacijom:*

"Ovaj propis stupa na snagu _____ dana od dana objave, a primjenjivat će se od _____ godine."

V. Dopustivost

19. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 19. stavak (1) točka a) Pravila Ustavnog suda.

20. Članak VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c)Ustavni sud će imati nadležnost za pitanja koja mu podnese bilo koji sud u Bosni i Hercegovini, a koja se tiču toga je li neki zakon o čijoj valjanosti ovisi njegova odluka sukladno ovom Ustavu, s Europskom konvencijom za ljudska prava i temeljne slobode i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili koja se tiču postojanja ili djelokruga nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

21. Članak 19. Pravila Ustavnog suda u relevantnom dijelu glasi:

Zahtjev nije dopustiv ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

- a) *Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;*

[...]

22. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Sud BiH (sudac Davor Žilić), što znači da je zahtjev podnijelo ovlaštena osoba iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. studenog 2010. godine, toč. 7–14., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Također, Ustavni sud zapaža da se zahtjevom traži ocjena kompatibilnosti više odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije odnosno članka 2. Aneksa II. uz Ustav Bosne i Hercegovine. Analizirajući pitanje da li o valjanosti tih zakona ovisi odluka redovnih sudova u konkretnim postupcima, a imajući u vidu odredbe članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud će, s obzirom na činjenične okolnosti predmeta povodom kojeg je podnesen zahtjev, ispitati i da li je ispunjen drugi uvjet iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine.

23. Rješavajući o zahtjevima po članku VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud je donio više odluka kojima je zahtjeve različitih sudova odbacivao zbog nenadležnosti. Tako je, naprimjer, u predmetu broj U-8/20 Ustavni sud zaključio da nije nadležan odlučivati o zahtjevu "jer nije ispunjen drugi uvjet iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine jer Odluka o javnim parkiralištima nije 'zakon' o čijem važenju ovisi odluka podnositelja zahtjeva u predmetu povodom kojeg je podnesen zahtjev" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-8/20 od 26. studenog 2020. godine, točka 21., dostupna na www.ustavnisud.ba). Dalje, u predmetu broj U-1/19 Ustavni sud je zaključio da je u smislu članka VI/3.(c) nadležan da ocjenjuje je li spomom odredbom došlo do kršenja nekog ustavnog prava, a ne da tumači spornu odredbu na način kako bi se ona trebala primjenjivati u praksi, niti da riješi sporno pravno pitanje koje je na rješavanje pred redovnim sudom (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-1/19 od 28. ožujka 2019. godine, toč. 19–22., dostupna na www.ustavnisud.ba).

24. Iz navedenog proizlazi da se ovlaštenje bilo kojeg suda da pokrene postupak po članku VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine odnosi na pitanja koja se pred taj sud postavice u postupku iz njegove stvarne nadležnosti, odnosno u postupcima odlučivanja o pojedinačnim pravima u parničnom, kaznenom ili upravnom postupku u kojem sud smatra da propis koji treba primijeniti radi pružanja tražene sudske zaštite nije u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, Europskom konvencijom i njezinim protokolima, sa zakonima Bosne i Hercegovine ili u pogledu postojanja ili dosega nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

25. Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju pred Sudom BiH vodi upravni spor u kojem tužitelji traže da se utvrde nezakonitost i poništenje Pravilnika i Upute koji su doneseni na temelju odredaba koje, prema navodima tužitelja, u vrijeme njihovog donošenja "pravno ne egzistiraju", te da, posljedično, ne postoji zakonska osnova za postupanje po takvim aktima. Tužitelji su utemeljenost tužbe utemeljili na odredbama članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) te članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24). Dakle, riječ je o prijelaznim odredbama kojima je zakonodavac prolongirao primjenu odredaba čl. od 86. do 86e. do određenog datuma. Imajući to u vidu, Ustavni sud zapaža da se bit tužbenog zahtjeva svodi na postojanje zakonske osnove za podnošenje i provjeru izvješća o imovini i imovinskim interesima nositelja pravosudnih funkcija po osnovi donesenih Pravilnika i Upute. Naime, odredbe čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u, čija je primjena osporenim prijelaznim odredbama bila prolongirana, odnose se na obvezu podnošenja izvješća o imovini i interesima nositelja pravosudnih funkcija, zatim na sadržaj izvješća, transparentnost, provjeru i analizu podataka, provedbu dodatnih provjera, rezultate provjera, uspostavljanje registra izvješća (vidi Relevantne propise). Odredbe čl. od 86f. do 86i. Zakona o VSTV-u, čija primjena osporenim prijelaznim odredbama nije prolongirana, odnose se na uspostavu odjela, njegove nadležnosti, izvanjsko praćenje rada odjela, stegovne postupke i donošenje pravilnika u svezi s izvješćivanjem. Međutim, iz sadržaja navedenih odredaba ne proizlazi da je njihova primjena bila odlučujuća za ishod upravnog spora o kojem je riječ jer se pitanje koje su tužitelji postavili u tužbi odnosi na pravnu valjanost akata koje je donio VSTV u skladu s ovlaštenjem iz članka 86i. Zakona o VSTV-u u kontekstu prijelaznih odredaba zakonâ o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u.

26. Dalje, Ustavni sud zapaža da su tužitelji uz tužbu podnijeli inicijativu za prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine za ocjenu kompatibilnosti odredaba čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u odnosno čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23). U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje na stav iz Odluke broj U-20/22 u kojem je navedeno da "Ustavni sud mora skrenuti pažnju na još jedan problem koji proizlazi iz samog zahtjeva i načina njegovog podnošenja. Ustavni sud opet ukazuje da članak VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine uspostavlja nadležnost Ustavnog suda za pitanja koja mu je 'prosljedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini'. To podrazumijeva da sud koji rješava konkretan predmet mora imati problem, odnosno dilemu u svezi s usuglašenošću zakona koji treba primijeniti u konkretnom predmetu pred tim sudom s Ustavom Bosne i Hercegovine, Europskom konvencijom, zakonima Bosne i Hercegovine ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda'. Dilema o pitanju kompatibilnosti zakona treba postojati kod samog suda, a ne kod stranaka u postupku. Riječ 'prosljedio' u sadržaju odredbe članka VI/3.(c) – u pitanjima koja mu je prosljedio – ima isto značenje kao riječi 'uputi' i 'podnese' (ovisno o tome koja se jezična varijanta Ustava Bosne i Hercegovine koristi). Ustavni sud naglašava da odredba članka VI/3.(c) ne podrazumijeva da je sud samo 'transmitter' zahtjeva stranaka koje smatraju da treba pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom. [...] Svako drugačije postupanje i tumačenje članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine dovelo bi do toga da stranke u postupku pred redovnim sudovima postanu 'ovlašteni podnositelji zahtjeva' za ocjenu ustavnosti, odnosno da počnu podnositi zahtjeve i inicirati postupke na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine koristeći postupak koji su pokrenuli pred redovnim sudovima. To bi bilo suprotno slovu Ustava Bosne i Hercegovine i biti koja proizlazi iz te osnove za nadležnosti Ustavnog suda" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-20/22 od 22. rujna 2022. godine, točka 12., dostupna na www.ustavnisud.ba).

27. U konkretnom slučaju tužitelji su inicirali prosljeđivanje zahtjeva Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti odredaba čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) odnosno čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) iako o njihovoj suštinskoj primjeni u sadržajnom smislu ne ovisi ishod upravnog spora. Naime, predmet spora pred Sudom BiH odnosi se na pitanje njihove proceduralne zakonitosti odnosno na pitanje važenja i primjene prijelaznih odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u. Suprotno tome, podnositelj zahtjeva od Ustavnog suda traži da ispita materijalnu kompatibilnost odredaba čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije. Takva ocjena, međutim, nije odlučujuća za rješavanje konkretnog upravnog spora jer odgovor na pitanje jesu li osporene zakonske odredbe u skladu s Ustavom i Europskom konvencijom ne utječe na ocjenu toga jesu li podzakonski akti doneseni uz postojanje važeće zakonske osnove u relevantnom razdoblju. Slijedeći stavove iz ukazane prakse, bez obzira na to što je podnositelj u zahtjevu naveo određene razloge na kojima temelji stav o nesuglasnosti navedenih odredaba s pravom na imovinu i pravom na privatni život, Ustavni sud zaključuje da nije nadležan ispitivati suglasnost navedenih odredaba s navedenim pravima jer njihova primjena nije odlučujuća za ishod upravnog spora. Stoga je u odnosu na dio zahtjeva koji se odnosi na odredbe čl. od 86. do 86i. Zakona o VSTV-u, odnosno odredaba čl. 21. i 22. Zakona o

izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23), odlučeno kao u izreci odluke.

28. S druge strane, u odnosu na navode podnositelja zahtjeva koji se tiču primjene osporenih odredaba članka 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 63/23), članka 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 9/24) i članka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/25), Ustavni sud smatra da o valjanosti tih odredaba ovisi odluka Suda BiH, iz čega slijedi da u tom dijelu postoji nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine. Osim toga, Ustavni sud smatra da u tom dijelu ne postoje drugi razlozi nedopustivosti iz članka 19. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga Ustavni sud smatra da u odnosu na osporene odredbe zahtjev za ocjenu kompatibilnosti ispunjava uvjete za razmatranje merituma predmeta.

VI. Meritum

29. Podnositelj zahtjeva navodi da sporno zakonsko reguliranje "pokreće pitanje valjanosti primjene načela vladavine prava, u smislu članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine kod činjenice da postoji mogućnost nepostojanja općih obilježja koja zakon mora imati da bi bio u skladu s pojmom vladavine prava". Stoga će Ustavni sud ispitati usklađenost osporenih odredaba sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

30. Ustavni sud napominje da je u svojoj praksi naveo da načelo vladavine prava nije ograničeno samo na formalno poštovanje ustavnosti i zakonitosti, već zahtijeva da svi pravni akti (zakoni, propisi i sl.) imaju određen sadržaj, odnosno kvalitetu primjerenu demokratskom sustavu i da služe zaštiti ljudskih prava i sloboda u odnosima građana i tijela javne vlasti u okviru demokratskog političkog sustava (vidi, između ostalih, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. U-21/16 od 1. lipnja 2017. godine, točka 19. i U-6/06 od 29. ožujka 2008. godine, točka 22.). Z svezi s tim, Ustavni sud je naglasio da standard kvalitete zakona traži da zakonska odredba bude dostupna osobama na koje se primjenjuje (transparentnost) i da bude za njih predvidiva, tj. dovoljno jasna i precizna da one mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obveze do stupnja koji je razuman u danim okolnostima kako bi se prema njima mogle ponašati (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-15/18 od 29. studenog 2018. godine, točka 26.). Osim toga, zakonska odredba treba biti u skladu s javnim interesom i njome se pojedincu ne može nametati pretjeran teret, odnosno zakonska odredba mora biti proporcionalna u odnosu na sve relevantne strane (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-4/19 od 5. srpnja 2019. godine, točka 27.).

31. Osporene odredbe odnose se na prijelazne odredbe zakonâ o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u kojima je primjena odredaba čl. od 86. do 86e. prolongirana za određeno razdoblje. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23) izmijenjen članak 86. Zakona o VSTV-u kojim je definirana obveza podnošenja finansijskog izvješća, tj. izvješća o imovini i interesima nositelja pravosudnih funkcija. Spomenutim izmjenama dodani su novi čl. od 86a. do 86i. Zakona o VSTV-u, koji detaljno propisuju postupanje u svezi s izvješćima o imovini i interesima sudaca, tužitelja i članova VSTV-a (vidi Relevantne propise). Tim izmjenama je u osporenom članku 27. propisano da taj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave, a da će se primjenjivati istekom 90 dana od dana stupanja na snagu. Dalje, člankom 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) izmijenjen je članak 27. tako da primjena odredaba čl. od 86. do

86e. Zakona o VSTV-u počinje od 23. ožujka 2024. godine. Konačno, osporenim člankom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik BiH" broj 50/24) ponovno je izmijenjen članak 27. tako što je propisano da primjena odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u počinje od 28. veljače 2025. godine. Sve navedene izmjene i dopune Zakona o VSTV-u su objavljene u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine i stupile su na pravnu snagu. Imajući u vidu posljednju izmjenu članka 27., proizlazi da se odredbe čl. od 86. do 86e. trenutno primjenjuju, što je u odgovoru potvrdio VSTV, te da su navedene odredbe bile u primjeni i u vrijeme podnošenja zahtjeva (zahtjev je podnesen 13. kolovoza 2025. godine).

32. Ustavni sud zapaža da vremensko važenje zakona označava razdoblje u kojem se neki zakon primjenjuje. Zakon koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine počinje važiti kada se ispune dva uvjeta: kada bude objavljen u službenom glasniku i kada protekne određeno razdoblje nakon njegove objave (*vacatio legis*), ako nije drugačije navedeno. Stupanjem na snagu, zakon postaje dio pravnog sustava. Međutim, zakonodavac u određenim okolnostima može propisati da se primjena zakona ili nekih njegovih odredaba koje su stupile na pravnu snagu odgađa za određeno razdoblje. Takvu mogućnost propisuje odredba članka 21. stavak (3) Jedinostvenih pravila (vidi Relevantne propise). Razlozi za takvu iznimku mogu biti različiti. Ustavni sud podsjeća da se tim pitanjem bavio u predmetu broj U-2/20 razmatrajući ustavnost prijelazne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti dobrobiti životinja kojom je primjena određene zakonske norme prolongirana. U tom predmetu Ustavni sud je naveo "da ovakav način reguliranja pitanja iz domena zaštite i dobrobiti životinja spada u domen diskrecijskog prava i obveza zakonodavca, dodijeljenog Ustavom Bosne i Hercegovine. S druge strane, Ustavni sud smatra da je odredba članka 2. Osporenog zakona u dovoljnoj mjeri predvidiva i precizna jer je stupanje na snagu jedne od zakonskih posljedica uspostavljene Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja iz 2009. godine prolongirano za točno određeno razdoblje (umjesto 2018. godine, zabrana će stupiti na snagu 2028. godine). Stoga se ne može zaključiti da je odredba članka 2. osporenog Zakona neprecizna, nejasna niti da stvara mogućnost njezina različitog tumačenja i primjene, a što bi, u suprotnom, moglo dovesti u pitanje načelo vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-2/20 od 26. studenog 2020. godine, točka 19., dostupna na www.ustavnisud.ba).

33. U konkretnom slučaju Ustavni sud podsjeća da je zakonodavac čl. 21. i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službene novine BiH" 63/23) regulirao sustav podnošenja i provjere izvješća o imovini i interesima nositelja pravosudnih funkcija koji predstavlja dio procesa imenovanja nositelja pravosudnih funkcija i izbora članova VSTV-a. Uvođenje takvog sustava zahtijevalo je niz pripremnih aktivnosti i osiguranje preduvjeta organizacijske i financijske prirode za njegovu provedbu. Dakle, uvođenje sustava podnošenja i provjere imovine i interesa nositelja pravosudnih funkcija od nadležnog tijela zahtijevalo je uspostavljanje odjela (članak 86f. Zakona o VSTV-u), donošenje provedbenih akata (članak 86i. Zakona o VSTV-u) i drugih zakonom propisanih aktivnosti, o čemu su se VSTV i Ministarstvo pravde u odgovorima izjasnili. Štaviše, iz odgovora proizlazi da je VSTV u tijeku 2023. i 2024. godine nadležnim tijelima uputio inicijativu za prolongiranje primjene čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u, sve do ostvarenja preduvjeta za njihovu primjenu, što je uključivalo i usvajanje proračuna institucija Bosne i Hercegovine. U relevantnim okolnostima konkretnog slučaja Ustavni sud smatra da su postojali opravdani razlozi u javnom interesu za osporeno zakonsko

normiranje. Također, Ustavni sud smatra da je prolongiranje primjene odredaba čl. od 86. do 86e. bilo dostupno jer je bilo objavljeno u službenim glasnicima Bosne i Hercegovine. Ustavni sud smatra da su osporene norme dovoljno precizne jer je prolongiranje određeno datumima od kojih počinje primjena zakonskih normi, što upućuje na zaključak da se radilo o jasnom normiranju koje nije bilo podložno različitom tumačenju. Ustavni sud smatra da su adresati osporenim zakonskim normiranjem mogli znati svoja prava i obveze, te prilagoditi svoje ponašanje do stupnja koji je razuman u danim okolnostima. U okolnostima konkretnog slučaja Ustavni sud ne može izvesti zaključak da je sporno zakonsko normiranje moglo staviti pretjeran i neproporcionalan teret za adresate. Prema tome, sama činjenica prolongiranja primjene zakonskih normi kao takva ne dovodi u pitanje njihovu kvalitetu u smislu zahtjeva koji proizlaze iz načela vladavine prava. Stoga Ustavni sud smatra da je osporeno zakonsko normiranje kojim je primjena odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u prolongirana do uspostave adekvatnih preduvjeta za njihovu primjenu u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

34. Konačno, Ustavni sud podsjeća da je u okolnostima konkretnog slučaja ispitao je li konkretno zakonsko normiranje kojim se prolongira primjena zakonskih normi *per se* u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da u okviru nadležnosti iz članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine ne može rješavati dileme suda u odnosu na pitanja kako riješiti predmet povodom kojeg je podnesen zahtjev za ocjenu kompatibilnosti, odnosno hoće li primijeniti raniji propis ili propis koji je na snazi u vrijeme donošenja odluke tog suda. Stoga sud koji vodi postupak treba sam riješiti sporna pitanja prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu kako su ga tužitelji postavili u konkretnom slučaju (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-11/24 od 14. studenog 2024. godine, točka 25., dostupna na www.ustavnisud.ba).

Ostali navodi

35. Ustavni sud zapaža da podnositelj zahtjeva navodi da osporene odredbe kojima se prolongira primjena odredaba čl. od 86. do 86e. Zakona o VSTV-u nisu u skladu sa člankom 2. Aneksa II. uz Ustav Bosne i Hercegovine. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se članak IX. – Prijelazne odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, dovodi u svezu s javnim funkcijama, važenjem zakona i drugim pitanjima koja su izložena u Aneksu II. Ustava Bosne i Hercegovine. Članak 2. Aneksa II. propisuje da svi zakoni, propisi i sudski poslovnici koji su na snazi na teritoriju Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupi na snagu, ostat će na snazi u ovoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti s Ustavom, dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva, osim pozivanja na navedenu odredbu, nije obrazložio u čemu se ogleda nesuglasnost osporenih odredaba sa člankom 2. Aneksa II., koji govori o kontinuitetu zakonskih i drugih propisa, niti Ustavni sud sporno pitanje koje se odnosi na privremeno prolongiranje primjene zakonskih normi može dovesti u svezu sa sadržajem navedene odredbe.

VII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da su članak 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 63/23), članak 4. stavak (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 9/24) i članak 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 50/24), kojima je primjena odredaba čl. od 86. do 86e. bila prolongirana i trenutno se primjenjuju u punom opsegu, u skladu sa člankom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

37. Na temelju članka 19. stavak (1) točka a), članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У-25/25, рјешавајући захтјев **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Жилић)**, на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Устavnог суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Валерија Галић, потпредједница
Angelika Nußberger, потпредједница
Helen Keller, судија
Ledi Bianku, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 14. маја 2026. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Жилић)** за оцјену компатибилности одредби члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24),

утврђује се да су одредбе члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24) у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

Одбацује се као недопуштен захтјев **Суда Босне и Херцеговине (судија Давор Жилић)** у дијелу захтјева за оцјену компатибилности одредби чл. од 86. до 86и. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) због ненадлежности Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Суд Босне и Херцеговине (судија Давор Жилић; у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је 13. августа

2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену компатибилности одредбе члана од 86. до 86и, одредбе члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), одредбе члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и одредбе члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 50/24) са чланом 2. Анекса II Устава Босне и Херцеговине који регулишу питање извјештавања о имовини и интересима судија, тужилаца и чланова Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ВСТС).

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. став (2) Правила Уставног суда, од Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа), Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом), Министарства правде Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) и ВСТС-а затражено је 9. септембра 2024. године да у року од 30 дана од пријема дописа доставе одговоре на захтјев.

3. Сви позвани су одговоре доставили у периоду од 12. септембра до 3. новембра 2025. године.

III. Захтјев

а) Предмет поводом којег је захтјев покренут

4. Вијећу за управне спорове Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Суд БиХ) достављена је тужба Удружења судија у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Удружење судија у БиХ) и других за оцјену законитости општих управних аката које је донио ВСТС. Тужбом се тражи да се утврде незаконитост и поништење Правилника ВСТС-а у вези с извјештавањем о имовини и интересима (у даљњем тексту: Правилник) који је измијењен и допунама Правилником о измјенама и допунама Правилника од 17. јула 2024. године и Упутства за попуњавање обрасца извјештаја о имовини и интересима судија, тужилаца и чланова Вијећа (у даљњем тексту: Упутство). У тужби је наведено да одредбе на основу којих се од судија и тужилаца у Босни и Херцеговини захтијева достављање личних података у вези с њиховом имовином правно не егзистирају, те да ВСТС није имао правни основ за законито прикупљање личних података од судија и тужилаца у Босни и Херцеговини. У наводима тужбе је истакнуто да је Парламентарна скупштина 2023. године усвојила Закон о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23) којим је прописано да носиоци правосудних дужности (судије и тужиоци) достављају почетни и годишњи извјештај о имовини. Одредбом члана 27. наведеног закона прописано је да Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а да ће се примјењивати истеком 90 дана од дана ступања на снагу. Чланом 25. наведеног закона прописан је рок за подношење извјештаја у року од 30 дана од дана доношења прописа из члана 86и. овог закона. Након тога, Парламентарна скупштина је усвојила Закон о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 9/24), у којем је одредбом члана 4. став 1. измијењен члан 27. тако што је прописано да ће се одредбе чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у примјењивати од 28. фебруара 2025. године. Закон о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 50/24 од 23. јула 2024. године) ступио је на

правну снагу осмог дана од дана објављивања, односно 31. јула 2024. године. Сходно томе, одредбе чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у на снази су од 31. јула 2024. године, али се не примјењују. Наведено је да се члан 86. Закона о ВСТС-у односи на прикупљање информација о имовини судија и тужилаца у БиХ на свеобухватан начин. Те норме инкорпоришу материјалноправни основ обавезе судија и тужилаца да подносе извјештај о свом имовинском стању, али и неке друге битне сегменте тог института, као што су институционални оквир, систем провјере, транспарентност, процедуре, рокови итд. ВСТС је на основу члана 86и. у вези са чланом 16. Закона о ВСТС-у 28. фебруара 2024. године усвојио Правилник, који је ступио на снагу 15. дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ" број 20/24 од 22. марта 2024. године, из чега слиједи да се Правилник примјењује од 6. априла 2024. године. ВСТС је 17. јула 2024. године усвојио Упутство које је ступило на снагу 1. октобра 2024. године. Правилник и Упутство донесени су на основу члана 86. Закона о ВСТС-у који није био у примјени од 31. јула 2024. године. Тужиоци су тужбом поставили правно питање да ли општи управни акт може да буде на првој снази ако се доноси на правном основу норме која у међувремену, након усвајања, престане да постоји. Такође, поставили су питање да ли Упутство као општи правни акт може да буде законит акт у примјени након 31. јула 2024. године ако је донесен на основу члана 86. Закона о ВСТС-у, који је у тренутку усвајања 17. јула 2024. године био на снази, али је престао да се примјењује 31. јула 2024. године. Осим тога, тужиоци су поставили питање да ли Правилник може наставити да се примјењује ако се позива на одредбе које се не примјењују. Уз то је наглашено да је примјена одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у пролонгирана до 28. фебруара 2025. године. Сходно томе, тужиоци сматрају да ВСТС тренутно нема било какав законски основ за прикупљање и обраду података о имовини судија и тужилаца у Босни и Херцеговини јер су Правилник и Упутство незаконити, због чега се тражи њихово поништење.

5. Тужиоци су уз тужбени захтјев поднијели иницијативу за просљеђивање захтјева Уставном суду на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине за оцјену уставности одредби чл. од 86. до 86и. из Закона о ВСТС-у.

б) Наводи из захтјева

6. Подносилац захтјева сматра да су одредбе чл. од 86. до 86и. те члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), затим одредбе члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и одредбе члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 50/24) несагласне са чланом 2. Анекса II Устава Босне и Херцеговине. Наиме, подносилац захтјева је навео да је Вијећу за управне спорове Суда БиХ достављена тужба Удружења судија у Босни и Херцеговини и других за оцјену законитости општих управних аката које је донио ВСТС (Правилник и Упутство). Подносилац захтјева је такође навео да су тужиоци у поступку поднијели иницијативу за просљеђивање захтјева за оцјену уставности Уставном суду на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине одредби из тачке 1. ове одлуке.

7. Подносилац захтјева наводи да је Парламентарна скупштина 2023. године усвојила Закон о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у којим је прописано да судије и тужиоци достављају ВСТС-у почетни и годишњи извјештај о имовини. Наведеним измјенама и допунама привремено су стављене ван примјене, али су остављене на снази одредбе

којима се регулишу питања финансијског извјештавања носилаца правосудне функције. Такво законско регулисање, према мишљењу подносиоца захтјева, покреће питање ваљаности примјене принципа владавине права у смислу члана I/2. Устава Босне и Херцеговине код чињенице да постоји могућност "непостојања општих обиљежја које закон мора имати да би био у складу с појмом владавине права".

8. Наведено је да Удружење судија у БиХ и други учесници у поступку на страни тужилаца сматрају да им је повријеђено уставно право на приватност и имовину из члана II/3.ф) и к) Устава Босне и Херцеговине, али и право на правну сигурност из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева стога сматра да би Уставни суд требао да размотри и питање примјене члана II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Подносилац захтјева сматра неспорним да је општи интерес за објављивање финансијских података носилаца правосудне функције оправдан с аспекта мијешања у право на имовину. Међутим, како подносилац захтјева истиче, обим и досег законских одредби може зависити од питања повреде права на приватни живот из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције. Подносилац захтјева сматра да се прикупљање личних података од стране ВСТС-а тиче приватног живота јер се подаци о финансијама и личним издацима сматрају интимним детаљима приватног живота будући да се тражење финансијских информација не односи само на носиоце правосудних функција него и на чланове домаћинства. При томе, како је подносилац захтјева навео, требало би узети у обзир да се од подносилаца финансијских извјештаја траже лични подаци као што су ЈМБГ, опис и структура имовине, процјена вриједности покретних ствари и непокретности, примање поклона вриједности веће од 25,00 КМ и сл., при чему се занемарује да чланови домаћинства раде у другим секторима гдје су ти подаци тајни, што може утицати на коначни финансијски и имовински положај тих лица. Стога, према мишљењу подносиоца захтјева, треба размотрити и питање пропорционалности, односно да ли се мијешањем у приватност постиже правична равнотежа између захтјева за општи интерес и захтјева за заштиту основних права појединаца. Подносилац захтјева сматра да су се стекли услови за подношење захтјева из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, те је предложио да Уставни суд оцијени компатибилност одредби из Закона о ВСТС-у, односно његовим измјенама и допунама на које се позвао, са чланом 2. Анекса II Устава Босне и Херцеговине.

ц) Одговори на захтјев

9. Дом народа је навео да је Уставноправна комисија размотрила захтјев и једногласно одлучила да одлуку о захтјеву препусти Уставном суду.

10. Представнички дом је навео да је Уставноправна комисија размотрила захтјев и констатовала да су закони о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у донесени у складу с Уставом Босне и Херцеговине, а да ће одлуку о компатибилности спорних одредби наведених закона с Уставом Босне и Херцеговине донијети Уставни суд.

11. Министарство правде је, између осталог, навело да се захтјевом угрожава европски пут Босне и Херцеговине која већ годинама покушава да имплементира препоруку ГРЕЦО-а и ставове Венецијанске комисије, а који се односе на реформе ВСТС-а, транспарентност имовине судија и тужилаца, етичке кодексе и спречавање сукоба интереса, као и ефикасне дисциплинске поступке. За отварање приступних преговора између Босне и Херцеговине и ЕУ измјене и

допуне Закона о ВСТС-у које се тичу интегритета носилаца правосудних функција биле су кључне. Наглашено је да подносиоци захтјева нису истицали никакве примједбе док су измјене и допуне биле у фази нацрта, нити Парламентарној скупштини након што су измјене и допуне ушле у процедуру парламентарне расправе и изгласавање. Министарство правде се позвало на праксу Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) из предмета *Xhoxhaj против Албаније* и *Wuruch против Пољске* у којима је изражен јасан став у вези са чланом 8. Европске конвенције да објава имовинских података носилаца правосудне функције има легитиман циљ у борби против корупције и јачању повјерења јавности у правосудни систем те да нема кршења права из члана 8. Европске конвенције. У односу на тврдње да је ступање на снагу закона с одгодом примјене одређених одредби противно владавини права, наведено је да су ти наводи неосновани. У вези с тим, наведено је да не би дошло до застоја у раду правосудја, поштујући чињеницу да Одјел за спровођење поступка по извјештајима о имовини и интересима (у даљњем тексту: Одјел) из члана 86ф. није био формиран у законском року, тај рок је пролонгиран како би правосудје могло несметано функционисати. При томе је наглашено да би оснивање одјела било немогуће без законског утемељења, али је исто тако био потребан рок у којем је требало формирати одјел. Још је наглашено да је у складу с Јединственим правилима за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Јединствена правила) одредбом члана 16. прописана ситуација када пропис ступа на снагу, али и могућност прописивања периода његове примјене.

12. Министарство правде је накнадно доставило приједлог којим тражи да Уставни суд затражи стручно мишљење Европске комисије за демократију путем права у својству *amicus curiae* те одржавање јавне расправе у предмету, у складу с Правилима Уставног суда.

13. ВСТС је, између осталог, навео да је законодавац прелазним и завршним одредбама Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у пролонгирао примјену одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у до 28. фебруара 2025. године. У вези с тим, ВСТС је навео да не оспорава да такво поступање законодавца представља изузетак, али да се не ради о изолованом случају од уобичајеног стандарда нормирања с обзиром на то да у правном поретку Босне и Херцеговине у правилу коинцидирају датум ступања на снагу закона и почетак примјене закона. ВСТС је појаснио да је одредбама чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у детаљно прописан систем подношења и провјере извјештаја о имовини и интересима који је неодвојив дио процеса именована носилаца правосудних функција и избора чланова ВСТС-а. Све то је захтијевало низ припремних активности и осигурање предуслова организационе природе успоставом одјела. У вези с тим је наведено да се радило о сложеном нормативном оквиру чија је примјена захтијевала претходну припрему, па је правилно регулисање почетка примјене чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у, које су ступиле на правну снагу у септембру 2023. године, било значајно за ефикасну примјену новоуспостављеног система пријављивања имовине и правилно и ефикасно функционисање правосудних институција. ВСТС је посебно нагласио да би потенцијални пропуст законодавца да при доношењу оспорених измјена и допуна пропише одговарајући вакациони рок неминовно условно дерогацију принципа владавине права и правне сигурности. Нормативно правно стање које је успостављено законом који је ступио на правну снагу у септембру 2023. године не би било у пуном обиму оствариво у реалном

контексту због којег је закон донесен. Сходно томе, ВСТС је навео да је у току 2023. и 2024. године упутио надлежним органима више иницијатива за пролонгирање примјене чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у све до остваривања неопходних услова за реализацију законских правила о извјештајима о имовини и имовинским интересима судија, тужилаца и чланова ВСТС-а. У вези с тим је наведено да се једна од основних претпоставки за реализацију правила о финансијским извјештајима и интересима носилаца правосудних функција односила на усвајање буџета институција Босне и Херцеговине за 2024. године како би се обезбиједила финансијска средства за спровођење закона. Због свега наведеног, ВСТС сматра да садржај прелазних и завршних одредби у вези с измјенама и допунама Закона о ВСТС-у из септембра 2023. године није произвео такве ефекте који би били супротни захтјевима правне сигурности и владавине права. ВСТС је посебно нагласио да је у тренутку подношења захтјева Уставном суду примјена одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у почела у пуном обиму. Одјел је успостављен у јуну 2025. године, те је инициран поступак достављања почетног извјештаја за 2024. годину наводећи и да је 99% судија и тужилаца доставило Одјелу своје извјештаје у утврђеном року, односно до 9. септембра 2025. године, а исто су учинили и сви чланови ВСТС-а. ВСТС се исцрпно осврнуо и на дио захтјева који се односи на испитивање одредби чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у указујући да су наводи из захтјева у вези с тим неосновани.

IV. Релевантни прописи

14. Устав Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Члан I

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционисање на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

Анекс II

Прелазни аранжмани

2. Конинуитет правних прописа

Сви закони, прописи и судски правилници, на снази на територији Босне и Херцеговине у вријеме ступања на снагу овог Устава, остају на снази у оној мјери у којој нису у супротности са Уставом, док одговарајући орган власти Босне и Херцеговине не одлучи другачије.

15. Закон о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 63/23 од 15. септембра 2023. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 21.

Члан 86. мијења се и гласи:

"Члан 86.

(Извјештај о имовини и интересима)

(1) Судије и тужиоци дужни су достављати Савјету свој почетни и годишњи извјештај о имовини и интересима, укључујући и начин и вријеме стицања и набавну вриједност, о приходима, интересима, обавезама, трошковима и гаранцијама за себе, брачног и ванбрачног партнера, родитеље и дјецу и друга лица с којима живе у заједничком домаћинству (у даљем тексту: извјештај).

(2) Извјештај из става (1) овог члана садржи сљедеће податке:

а) име и презиме, датум рођења, мјесто и адресу пребивалишта/боравишта, брачни статус/сродство са подносиоцем извјештаја, радни статус, функцију и мјесто рада;

б) податке о свим приходима за судију, тужилоца, брачног и ванбрачног партнера, родитеље, дјецу и друга лица из става (1) овог члана с којима живи у заједничком домаћинству;

ц) податке о приходима од других плаћених активности;

д) податке о праву својине над некретностима, укључујући начин и вријеме стицања, те набавну вриједност;

е) податке о праву својине над возилом, укључујући начин и вријеме стицања, те вриједност приликом стицања;

ф) податке о праву својине над другим покретностима појединачне вриједности преко 5.000 КМ, укључујући начин и вријеме стицања;

г) податке о финансијским средствима у банци или другим финансијским институцијама, укључујући електронске валуте, те готовини у вриједности преко 5.000 КМ;

х) податке о полици животног осигурања;

и) податке о поклонима и донацијама примљеним у вези с вршењем функције у вриједности преко 25 КМ;

ј) податке о поклонима и донацијама примљеним у приватном својству, ако њихова појединачна вриједност прелази 500 КМ или 1.000 КМ укупно на годишњем нивоу;

к) податке о улагањима, укључујући акције и друге хартије од вриједности;

л) податке о другим расходима појединачне вриједности преко 5.000 КМ;

м) податке о обавезама.

(3) Извјештај из става (1) овог члана садржи и податке из члана 86а. став (2) овог закона који нису доступни јавности.

(4) У извјештају судија или тужилац наводи детаљне податке и о додатним активностима које су неплаћене, али су по другом основу значајне за вршење његове функције.

(5) У извјештају судија односно тужилац наводи име и презиме, врсту сродства, функцију, односно дјелатност његових сродника који раде у правосудју, адвокатури, правобранилаштву или нотаријату. Сродници укључују сроднике по правој линији, по побочној линији до трећег степена сродства, сроднике по тазбини до другог степена и дијете брачног партнера, брачне односно ванбрачне partnere, усвојитеље и усвојену дјецу.

(6) Извјештај за претходну годину доставља се на образцу чију форму утврђује Савјет. За подношење годишњег извјештаја Савјет утврђује рок који није каснији од 30. априла текуће године. Уз извјештај носилац правосудне функције прилаже копију годишње пријаве пореза на доходак, као и друге пореске пријаве и документе који се односе на податке наведене у извјештају.

(7) У годишњем извјештају наводе се све промјене настале у извјештајном периоду и које нису наведене у претходно поднесеном извјештају, чија се копија доставља као прилог извјештају.

(8) Судија или тужилац који је први пут именован на функцију у правосудју почетни извјештај доставља у року од 30 дана од дана преузимања функције.

(9) Судија или тужилац којем је престао мандат дужан је за прву наредну годину након престанка мандата доставити извјештај у складу с одредбама овог закона.

(10) Ако лица из става (1) овог члана одбију дати судији односно тужилоцу податке потребне за подношење извјештаја, судија односно тужилац ће то навести у извјештају, те уз извјештај доставити изјаву ојерену код надлежног органа управе да је лице, с подацима из става (2)

тачке а) овог члана, одбило дати податке потребне за подношење извјештаја.

(11) Ако судија односно тужилац, у свом почетном извјештају, односно првом годишњем извјештају након почетка примјене овог закона пријави готовину у износу већем од 5.000 КМ ван банака, судија односно тужилац не може тим износом правдати финансирање својих трошкова."

Члан 22.

Иза члана 86. додају се чл. 86а. до 86к. који гласе:

"Члан 86а.

(Транспарентност)

(1) Извјештај из члана 86. овог закона објављује се на интернетској страници Савјета, с циљем јачања интегритета, транспарентности и повјерења јавности у рад правосудја, те ради спречавања сукоба интереса и других недозвољених утицаја у вршењу функције у правосудју.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, јавности нису доступни подаци из извјештаја који се односе на:

а) имена малољетних лица која се наводе у извјештају, изузев првог слова њиховог имена;

б) јединствени матични број и адресу становања судије или тужилоца, те других лица која се наводе у извјештају;

ц) улицу и број гдје се налази имовина која се наводи у извјештају;

д) бројеве банковног рачуна и друге финансијске идентификационе бројеве;

е) појединачни износ готовог новца који посједује судија или тужилац и појединачни износ новца других чланова домаћинства;

ф) регистарске ознаке возила.

(3) Годишња пријава пореза на доходак, као и други прилози које судија или тужилац достави уз извјештај, нису доступни јавности.

(4) Јавности ће бити доступан укупан износ штедње који представља збир стања на свим банковним рачунима и резерве готовог новца судије или тужилоца и других чланова домаћинства.

(5) На интернетској страници Савјета биће објављена имена и презимена сродника судије односно тужилоца из члана 86. став (5) овог закона.

(6) По истеку периода од три године након дана престанка мандата судије или тужилоца, подаци из извјештаја нису доступни јавности.

Члан 86б.

(Провјера и анализа података)

(1) Поштујући законима утврђене надлежности органа, институција и других правних лица који воде евиденције из члана 86ц. став (4) овог закона, Одјел за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона редовно провјерава тачност, цјеловитост и истинитост пријављених података и анализира податке из извјештаја о имовини и интересима у сврху утврђивања неспојивих активности и потенцијалног сукоба интереса.

(2) Провјера благовремености подношења извјештаја, те потпуности и тачности података из извјештаја врши се путем:

а) формалне провјере, којом се провјерава да ли је извјештај благовремено достављен и у потпуности попуњен;

б) редовне провјере, којом се поређењем достављених података провјерава постојање сразмјерности података финансијских прилива и одлива који су наведени у извјештају судије односно тужилоца;

ц) додатне провјере, којом се на основу података прибављених на основу члана 86ц. став (6) овог закона

провјерава тачност података наведених у извјештају, њиховим упоређивањем са накнадно прикупљеним подацима у складу с овим законом.

(3) Под финансијским приливом подразумевају се сви приходи којима се увећавају финансијска средства судије односно тужиоца у току извјештајног периода, а укључују салдо банковне и друге штедне на крају претходног извјештајног периода, примања од основне и додатне активности и дјелатности, новчане поклоне, позајмице и донације, наплаћене кредите и остале приходе, попут прихода од некретнина, ауторских права или улагања и сличних прихода.

(4) Финансијски одливи су сви расходи којима се умањују финансијска средства судије односно тужиоца у извјештајном периоду, а представљају издавања за некретнине, возила, покретну имовину, отплату кредита, давање позајмице, улагања, трошкове осигурања, трошкове живота, штедњу и остале расходе попут трошкова алиментације, образовања, лијечења и сличних трошкова.

(5) У сврху провјере извјештаја, Савјет посредством Одјела за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона доноси и редовно ревидира критеријуме ризика који су повјерљиве природе. Критеријуми ризика представљају околност или скуп околности на основу којих се одређују приоритети за спровођење редовне провјере извјештаја о имовини и интересима, сачињава распоред провјера, те проводи додатна провјера. Прво именоване и напредовање представљају критеријум ризика по основу којег је потребно извршити додатне провјере по службеној дужности у складу с чланом 86ц. ст. (4) до (8) овог закона.

(6) Одјел за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. ће од судије односно тужиоца затражити додатне информације и очитовања у вези с подацима из његовог извјештаја, када је то потребно ради утврђивања њихове тачности и потпуности.

(7) Поступак провјере извјештаја је затворен за јавност, а критеријуми и резултати провјере се објављују.

Члан 86ц.

(Спровођење додатне провјере)

(1) Додатна провјера, којом може бити обухваћен цијели извјештај или поједини наводи из извјештаја, спроводи се:

а) ако поређење достављених података у редовној провјери извјештаја указује на несразмјер података између финансијског прилива и финансијског одлива;

б) када то налажу критеријуми ризика;

ц) када је извјештај о имовини и интересима насумице одабран путем софтверске апликације;

д) у другим случајевима предвиђеним законом;

е) ако извјештај не садржи све податке о лицима из члана 86. став (1) овог закона.

(2) Додатна провјера извјештаја може се спровести и на основу образложене пријаве физичког или правног лица о нетачности навода у извјештају.

(3) Додатна провјера из става (1) тачка ц) овог члана спроводи се на најмање 10% поднесених извјештаја у календарској години.

(4) Приликом додатне провјере могу се прикупити информације из:

а) јавних евиденција: матичне књиге, пореске евиденције, судске евиденције, земљишне књиге, катастар, регистри пословних субјеката, удружења и фондације, регистри хартија од вриједности, регистри права интелектуалне својине, регистри моторних возила, цивилних авиона, чамаца и других пловила и сл.;

б) других евиденција, као што су евиденције о дуговањима фирми, евиденције о вриједности некретнина или аутомобила, банковне евиденције и сл.

(5) Када приступ подацима из става (4) овог члана није могуће остварити директним претраживањем електронских евиденција или када је потребно прикупити информације од физичких лица, Одјел за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона упућује писани захтјев за достављање података правном или физичком лицу институцијама надлежним за провјере, евидентирање или чување тих података, односно институцијама које посједују исте податке. Надлежне институције и остала правна и физичка лица ће доставити тражене податке у складу с овим законом и осталим позитивним прописима Босне и Херцеговине, Републике Српске, Федерације БиХ и Брчко Дистрикта поштујући законске рокове или рокове одређене од Одјела за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона за достављање података.

(6) Одјел за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона ће споразумом о сарадњи с органима, институцијама и другим правним лицима који воде евиденције из става (4) овог члана прецизније утврдити начин приступа или други начин прибављања података. За приступ евиденцијама комерцијалне природе обезбјеђују се потребна средства у буџету Савјета.

(7) На захтјев Одјела за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона, а у складу са ставом (5) овог члана, институције чији је рад регулисан законима о банкама потврдиће да ли стање рачуна које је наведено за одређени датум одговара стварном стању рачуна на тај датум, те да ли лица обухваћена изјавом имају непријављен рачун или други финансијски производ код ове институције.

(8) Поступком додатне провјере извјештаја могу се утврдити сљедеће неправилности:

а) недостатак података у извјештају;

б) навођење нетачних података у извјештају;

ц) прикривање имовине, обавеза, прихода или расхода;

д) несразмјер између података финансијског прилива и финансијског одлива, који судија, тужилац односно члан Савјета не може објаснити;

е) прикривање активности која је неспојива са функцијом судије, тужиоца односно члана Савјета;

ф) прикривање информација које указују на могућност постојања сукоба интереса судије, тужиоца односно члана Савјета.

Члан 86д.

(Резултат провјере)

(1) Поступак провјере окончава се информацијом о спроведеној контроли која садржи податке о врсти и обиму провјере, прикупљеним информацијама из евиденција других правних лица и другим изворима информација који су коришћени током провјере, доступности података за спровођење провјере, сарадњи судије, тужиоца односно члана Савјета у поступку провјере, исходу провјере с образложењем и друге податке од важности за закључивање провјере.

(2) Судија, тужилац односно члан Савјета обавјештава се о резултату спроведене провјере извјештаја, а информација из става (1) овог члана доставиће се судији, тужиоцу односно члану Савјета.

(3) Ако поређење достављених података у редовној провјери извјештаја или подаци институција и других правних лица који воде евиденције из члана 86ц. став (4) овог закона указује на сумњу у било коју од неправилности из

члана 86ц. овог закона, о томе се обавјештава Канцеларија дисциплинског тужоца, којој се достављају све информације које су произашле из провјере, ради даљег поступања.

(4) На основу информације Одјела из става (3) овог члана, Канцеларија дисциплинског тужоца поступа у складу са својом надлежности. Ако подаци које Канцеларија дисциплинског тужоца прикупи у току поступка испуњавају стандард доказивања дисциплинског прекршаја и поднесе тужбу према члану 67. овог закона, на основу члана 56. става (1) тачке л), члана 57. става (1) тачке л) и члана 57а. тачке л), изузетно од правила дисциплинског поступка прописаних овим законом, на судији, тужоцу или члану Савјета против којег се води дисциплински поступак је да докаже или објасни супротно.

(5) Терет доказивања из става (4) овог члана односи се искључиво на дисциплинске поступке који су резултат провјере извјештаја и не може се користити ни у једном другом поступку, нарочито не у кривичном поступку.

(6) Ако се у вријеме спровођења поступка врши прво именоване или напредовање на позицију у правосудју или ако се из других разлога укаже потреба за додатну провјеру из члана 86ц. овог закона, одгађа се ступање на функцију именованог носиоца правосудне функције до окончања додатне провјере с позитивним исходом, а у случају негативног исхода одлука о именовању се поништава у складу са чланом 44. овог закона.

(7) У поступку избора члана Савјета из реда судија и тужилаца, односно избора председника или потпредседника Савјета спроводи се додатна провјера из члана 86ц. овог закона, а ступање на функцију одгађа се до окончања додатне провјере с позитивним исходом. У случају негативног исхода, Савјет поступа у складу са чланом 8. став (2) овог закона.

(8) Одјел за спровођење поступка по извјештајима из члана 86ф. овог закона ће информацију о спроведеној контроли, с подацима из извјештаја и подацима до којих је дошло у поступку контроле, прослједити институцији или другом правном лицу чији су подаци коришћени приликом провјере извјештаја, као и другом надлежном органу када је то потребно ради спровођења мјера из надлежности тог органа.

Члан 86е.

(Регистар извјештаја)

(1) Савјет успоставља евиденцију, односно регистар извјештаја о имовини и интересима.

(2) Извјештаји судије односно тужоца којем је престао мандат бришу се из регистра по протеку десет година од престанка мандата. Брисање се неће вршити за вријеме док Савјет или било који други орган у службеном поступку користи извјештаје и прилоге уз извјештаје.

Члан 86ф.

(Одјел за спровођење поступка по извјештајима)

(1) Савјет успоставља Одјел за спровођење поступка по извјештајима у оквиру Секретаријата Савјета (у даљем тексту: Одјел), који је независан у обављању послова и надлежан за спровођење одредаба овог закона које уређују поступак по извјештајима, без примања било каквих упутстава и без мијешања у рад у конкретним предметима.

(2) Одјелом самостално руководи шеф Одјела, који организује и обезбјеђује законито и ефикасно обављање послова, савјесно вршећи повјерену функцију.

(3) За шефа Одјела може бити постављено лице које поред општих услова прописаних Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени

гласник БиХ", бр. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17) испуњава и посебне услове прописане Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Секретаријату.

(4) Шефу Одјела у раду помажу замјеник шефа, правни савјетници, стручни савјетници и остали запослени који обављају послове утврђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Секретаријату.

(5) Одредбе Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине којима су прописана права, функције, дисциплинска одговорност и неспојивост с функцијама државног службеника, у складу се примјењују и на запослене у Одјелу, а попуњавање упражњених позиција врши се у складу са чланом 15. овог закона.

(6) Безбједност и приватност информација, комуникација и друге битне инфраструктуре Одјела, као и лична заштита запослених у Одјелу су загарантоване. Запослени у Одјелу дужни су чувати безбједност и повјерљивост информација и комуникација у складу с правилником којим се уређује безбједност тајних података и безбједност запослених у Одјелу, који, на приједлог директора Секретаријата, доноси Савјет, те обезбједити заштиту личних података.

(7) Ради стицања услова за приступање, коришћење, заштиту и чување тајних података шеф Одјела, замјеник шефа, а по потреби и други запослени у Одјелу ће прије ступања на функцију бити предмет безбједносне провјере у складу са Законом о заштити тајних података ("Службени гласник БиХ" број: 54/05 и 12/09). За лица из овог става Савјет је дужан благовремено затражити писаним захтјевом спровођење безбједносних провјера.

(8) Дисциплински је одговоран запослени у Одјелу који је дао нетачне или непотпуне подат[а]ке приликом пријема на упражњену позицију или приликом безбједносне провјере, те који је прекршио дужност из става (6) овог члана.

(9) Лица из става (4) овог члана за која не постоји потреба безбједносне провјере ће при преузимању функције својеручно потписати изјаву о упознавању и преузимању обавезе поступања по Закону о заштити тајних података и правилнику којим се уређује безбједност тајних података у Одјелу.

Члан 86г.

(Надлежности и транспарентност Одјела)

(1) Одјел је надлежан да:

а) спроводи одредбе овог закона и других прописа о извјештајима, прикупља извјештаје судија, тужилаца и чланова Савјета, провјерава благовременост, тачност, цијеловитост и истинитост пријављених података, анализира податке из извјештаја у сврху утврђивања неспојивих функција или сукоба интереса;

б) доноси и редовно ревидира критеријуме ризика на основу којих се одређују приоритети за спровођење редовне провјере извјештаја, сачињава распоред провјера, те спроводи додатну провјеру;

ц) објављује резултате провјере извјештаја;

д) у складу са чланом 86д. став (3) овог закона доставља Канцеларији дисциплинског тужоца и органима из члана 86д. став (7) овог закона информације које су произашле из провјере.

(2) Рад Одјела заснива се на принципу транспарентности. Одјел успоставља систем подношења приговора отворен за јавност, те најмање једном годишње објављује извјештај о раду. Информације о имовини и

дјелатностима запослених у Одјелу достављају се у складу са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине и објављују се уз поштовање прописа о заштити личних података. Запослени у Одјелу дужни су једном годишње ажурирати објављене информације.

(3) Кршење обавеза запослених у Одјелу из става (2) овог члана представља основ за дисциплинску одговорност.

Члан 86х.

(Спољно праћење рада Одјела и дисциплинских поступака)

(1) Савјет ће, у сврху праћења рада Одјела у вези с прикупљањем, провјером и објављивањем извјештаја, као и праћењем цијелокупног функционисања Одјела, те праћењем дисциплинских поступака покренутих на основу резултата провјере извјештаја, ангажовати стручњаке који имају савјетодавну улогу. Стручњаци се ангажују на период од четири године, а Савјет ће, ако се укаже потреба, донијети одлуку о периоду за наставак ангажмана.

(2) Стручњаци из става (1) овог члана имају непосредан и несметан приступ свим информацијама, подацима о лицима и њиховим извјештајима, као и документацији којом располаже Одјел, осим података који су заштићени прописима о заштити личних података.

(3) Стручњаци имају право да прате процес запошљавања у Одјелу и у том процесу комисији за пријем да дају писмене препоруке, које могу бити одбачене, уз писмено образложење разлога о неприхватању, у року од 15 дана од дана пријема писмене препоруке.

(4) У случају да Одјел, на основу члана 86д. став (3) овог закона, достави Канцеларији дисциплинског тужиоца информацију о неправилностима утврђеним провјером, стручњаци ће пратити дисциплински поступак и сачинити извјештај из става (9) овог члана.

(5) Стручњаци могу предложити покретање дисциплинског поступка против запослених у Одјелу.

(6) Стручњаци су дужни чувати повјерљивост свих података који су дефинисани као тајни у складу са Законом о заштити тајних података.

(7) Стручњаци достављају писмене препоруке шефу Одјела у вези са поступањем у конкретном предмету провјере извјештаја и о цијелокупном дјеловању Одјела, с циљем унапређења ефикасности и дјелотворности његовог рада.

(8) Препоруке стручњака из овог члана могу се одбацити, а у случају неприхватања препорука, шеф Одјела ће писмено образложити разлоге неприхватања, у року од 15 дана од дана пријема писмене препоруке.

(9) Стручњаци најмање једном годишње сачињавају и јавно објављују извјештај о раду и функционисању Одјела и спровођењу поступака у вези с провјером извјештаја, као и о дисциплинским поступцима покренутих на основу резултата провјере извјештаја.

Члан 86и.

(Правилник у вези с извјештавањем)

Савјет посебним правилником регулише додатне детаље у вези са: формом обрасца извјештаја, укључујући и прилоге који се уз њега подносе, роковима и поступком подношења извјештаја, изuzeцима од приступања подацима, оперативним аспектима рада Одјела унутар Секретаријата, укључујући и савјетодавну улогу стручњака, успостављање и вођење евиденције односно регистра извјештаја, поступком и динамиком провјере извјештаја, те поступком закључивања споразума о сарадњи с органима, институцијама и другим правним лицима из члана 86и. став (6) овог закона.

[...]

Члан 24.

(Доношење подзаконских аката)

У року од 45 дана од дана почетка примјене овог закона, Савјет ће донијети или ускладити важеће прописе из чл. 6а, 10а, 85, 86б, 86ф, 86г. и 86и. овог закона.

Члан 25.

(Рок за подношење и провјеру првог извјештаја)

Судије и тужиоци који се затекну на функцији у вријеме ступања на снагу овог закона дужни су поднијети извјештај о имовини и интересима у складу с овим законом, у року од 30 дана од дана доношења прописа из члана 86и. овог закона.

Члан 26.

(Доношење новог закона)

У року од једне године од дана ступања на снагу овог закона, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине ће донијети Закон о Високом судском и тужилачком савјету који ће бити усклађен са стандардима ЕУ, како је предвиђено у Мишљењу Европске комисије о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији.

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се истеком 90. дана од дана ступања на снагу.

16. Закон о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 9/24 од 6. фебруара 2024. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 4.

У Закону о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 63/23) у члану 27, на крају текста, интерпункцијски знак тачка замјењује се интерпункцијским знаком запетом и додају ријечи: "изузев чл. 86. до 86е. који ће се примјењивати од 23. марта 2024. године".

Иза става (1) додаје се став (2) који гласи:

[...]

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

17. Закон о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 50/24 од 23. јула 2024. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

У Закону о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23 и 9/24) у члану 27. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 63/23) ријечи: "од 23. марта 2024. године" замјењују се ријечима: "од 28. фебруара 2025. године".

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

18. Јединствена правила за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 – исправка Анекса I. Методологије процјене утицаја приликом израде прописа и 10/21) у релевантном дијелу гласи:

*Одјељак Ц. Садржај завршног дијела прописа**Члан 16.**(Завршни дио)*

У завршном дијелу правног прописа садржана је информација о времену када пропис ступа на снагу и почетни период његове примјене, и може укључити:

- а) прелазне одредбе,*
- б) завршне одредбе,*
- ц) датирање и потписивање.*

*Члан 17.**(Прелазне одредбе)*

(1) Прелазне одредбе су дио прописа који се ставља на почетак завршног дијела прописа, а садржи информације и о посебним околностима предвиђеним за период почетка примјене прописа.

(2) У прелазне одредбе уграђују се одредбе о преласку на нови систем који уређује одређени однос на различит начин.

*Члан 21. ст. (1), (2) и (3)**(Завршне одредбе)*

(1) Завршне одредбе су дио прописа који се ставља иза прелазне одредбе, а садржи информације о томе када пропис ступа на снагу.

(2) Пропис, у смислу уставних принципа, ступа на снагу након истека одређеног рока након објављивања, и тако мора бити означено. У случају закона, то је период од осам дана, али никада прије једног дана од дана објављивања.

(3) Постојање временске дистанце између дана ступања на снагу прописа и почетка примјене појединих одредаба прописа могуће је ријешити формулацијом:

"Овај пропис ступа на снагу _____ дана од дана објављивања, а примјењиваће се од _____ године."

V. Допустивост

19. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине и члана 19. став (1) тачка а) Правила Уставног суда.

20. Члан VI/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му путути било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

21. Члан 19. Правила Уставног суда у релевантном дијелу гласи:

Захтјев није допустив ако постоји неки од сљедећих случајева:

- а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;*

[...]

22. Захтјев за оцјену уставности поднио је Суд БиХ (судија Давор Жилић), што значи да је захтјев поднијело овлаштено лице из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-5/10 од 26. новембра 2010. године, тач. 7–14, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 37/11). Такођер, Уставни суд запажа да се захтјевом тражи оцјена компатибилности више одредби Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у с одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције односно члана 2. Анекса II уз Устав Босне и Херцеговине. Анализирајући питање да ли од ваљаности тих закона зависи одлука редовних судова у

конкретним поступцима, а имајући у виду одредбе члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд ће, с обзиром на чињеничне околности предмета поводом којег је поднесен захтјев, испитати и да ли је испуњен други услов из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине.

23. Рјешавајући о захтјевима по члану VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд је донио више одлука којима је захтјеве различитих судова одбацивао због ненадлежности. Тако је, на примјер, у предмету број У-8/20 Уставни суд закључио да није надлежан да одлучује о захтјеву "јер није испуњен други услов из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине јер Одлука о јавним паркиралиштима није 'закон' од чијег важења зависи одлука подносиоца захтјева у предмету поводом којег је поднесен захтјев" (види Уставни суд, Одлука о допустивости број У-8/20 од 26. новембра 2020. године, тачка 21, доступна на www.ustavnisud.ba). Даље, у предмету број У-1/19 Уставни суд је закључио да је у смислу члана VI/3.ц) надлежан да оцјењује да ли је спорном одредбом дошло до кршења неког уставног права, а не да тумачи спорну одредбу на начин како би она требала да се примјењује у пракси, нити да ријешити спорно правно питање које је на рјешавању пред редовним судом (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-1/19 од 28. марта 2019. године, тач. 19–22, доступна на www.ustavnisud.ba).

24. Из наведеног произлази да се овлашћење било којег суда да покрене поступак по члану VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине односи на питања која се пред тај суд поставе у поступку из његове стварне надлежности, односно у поступцима одлучивања о појединачним правима у парничном, кривичном или управном поступку у којем суд сматра да пропис који треба примјенити ради пружања тражене судске заштите није у складу с Уставом Босне и Херцеговине, Европском конвенцијом и њеним протоколима, са законима Босне и Херцеговине или у погледу постојања или досега неког општег правила међународног јавног права које је битно за одлуку суда.

25. Уставни суд запажа да се у конкретном случају пред Судом БиХ води управни спор у којем тужиоци траже да се утврде незаконитост и поништење Правилника и Упутства који су донесени на основу одредби које, према наводима тужилаца, у вријеме њиховог доношења "правно не егзистирају", те да, последично, не постоји законски основ за поступање по таквим актима. Тужиоци су основаност тужбе засновали на одредбама члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) те члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24). Дакле, ријеч је о прелазним одредбама којима је законодавац пролонгирао примјену одредби чл. од 86. до 86е. до одређеног датума. Имајући то у виду, Уставни суд запажа да се суштина тужбеног захтјева своди на постојање законског основа за подношење и пројеру извјештаја о имовини и имовинским интересима носилаца правосудних функција по основу донесених Правилника и Упутства. Наиме, одредбе чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у, чија је примјена оспореним прелазним одредбама била пролонгирана, односе се на обавезу подношења извјештаја о имовини и интересима носилаца правосудних функција, затим на садржај извјештаја, транспарентност, пројеру и анализу података, спровођење додатних пројера, резултате пројера, успостављање регистра извјештаја (види Релевантне прописе). Одредбе чл.

од 86ф. до 86и. Закона о ВСТС-у, чија примјена оспореним прелазним одредбама није пролонгирана, односе се на успоставу одјела, његове надлежности, спољно праћење рада одјела, дисциплинске поступке и доношење правилника у вези с извјештавањима. Међутим, из садржаја наведених одредби не произлази да је њихова примјена била одлучујућа за исход управног спора о којем је ријеч јер се питање које су тужиоци поставили у тужби односи на правну ваљаности аката које је донио ВСТС у складу с овлашћењем из члана 86и. Закона о ВСТС-у у контексту прелазних одредби закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у.

26. Даље, Уставни суд запажа да су тужиоци уз тужбу поднијели иницијативу за просљеђивање захтјева Уставном суду на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине за оцјену компатибилности одредби чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у односно чл. 21. и 22. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23). У вези с тим, Уставни суд указује на став из Одлуке број У-20/22 у којем је наведено да "Уставни суд мора скренути пажњу на још један проблем који произлази из самог захтјева и начина његовог подношења. Уставни суд опет указује да члан VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине успоставља надлежност Уставног суда за питања која му је 'прослиједило било који суд у Босни и Херцеговини'. То подразумијева да суд који рјешава конкретан предмет мора имати проблем, односно дилему у вези с усаглашеношћу закона који треба примјенити у конкретном предмету пред тим судом с Уставом Босне и Херцеговине, Европском конвенцијом, законима Босне и Херцеговине 'или у погледу постојања или досега неког општег правила међународног јавног права које је битно за одлуку суда'. Дилема о питању компатибилности закона треба да постоји код самог суда, а не код странака у поступку. Ријеч 'прослиједило' у садржају одредбе члана VI/3.ц) – у питањима која му је прослиједило – има исто значење као ријечи 'упути' и 'поднесе' (зависно од тога која се језичка варијанта Устава Босне и Херцеговине користи). Уставни суд наглашава да одредба члана VI/3.ц) не подразумијева да је суд само 'трансмисор' захтјева странака које сматрају да треба покренути поступак пред Уставним судом. [...] Свако другачије поступање и тумачење члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине довело би до тога да странке у поступку пред редовним судовима постану 'овлаштени подносиоци захтјева' за оцјену уставности, односно да почну подносити захтјеве и иницирати поступке на основу члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине користећи поступак који су покренули пред редовним судовима. То би било супротно слову Устава Босне и Херцеговине и суштини која произлази из тог основа за надлежности Уставног суда" (види Уставни суд, Одлука о допуности број У-20/22 од 22. септембра 2022. године, тачка 12, доступна на www.ustavnisud.ba).

27. У конкретном случају тужиоци су иницирали просљеђивање захтјева Уставном суду за оцјену уставности одредби чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) односно чл. 21. и 22. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23) иако од њихове суштинске примјене у садржајном смислу не зависи исход управног спора. Наиме, предмет спора пред Судом БиХ односи се на питање њихове процедуралне законитости односно на питање важења и примјене прелазних одредби Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у. Супротно томе, подносилац захтјева од Уставног суда тражи да испита материјалну компатибилност одредби чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у с

одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције. Таква оцјена, међутим, није одлучујућа за рјешавање конкретног управног спора јер одговор на питање да ли су оспорене законске одредбе у складу с Уставом и Европском конвенцијом не утиче на оцјену да ли су подзаконски акти донесени уз постојање важећег законског основа у релевантном периоду. Слиједећи ставове из указане праксе, без обзира на то што је подносилац у захтјеву навео одређене разлоге на којима заснива став о несагласности наведених одредби с правом на имовину и правом на приватни живот, Уставни суд закључује да није надлежан да испитује сагласност наведених одредби с наведеним правима јер њихова примјена није одлучујућа за исход управног спора. Стога је у односу на дио захтјева који се односи на одредбе чл. од 86. до 86и. Закона о ВСТС-у, односно одредби чл. 21. и 22. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 63/23), одлучено као у изреци одлуке.

28. С друге стране, у односу на наводе подносиоца захтјева који се тичу примјене оспорених одредби члана 27. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 63/23), члана 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 9/24) и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 50/25), Уставни суд сматра да од ваљаности тих одредби зависи одлука Суда БиХ, из чега слиједи да у том дијелу постоји надлежност Уставног суда за одлучивање из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине. Осим тога, Уставни суд сматра да у том дијелу не постоје други разлози недопустивости из члана 19. став (1) Правила Уставног суда. Стога Уставни суд сматра да у односу на оспорене одредбе захтјев за оцјену компатибилности испуњава услове за разматрање меритума предмета.

VI. Меритум

29. Подносилац захтјева наводи да спорно законско регулисање "покреће питање ваљаности примјене принципа владавине права, у смислу члана I/2. Устава Босне и Херцеговине код чињенице да постоји могућност непостојања општих обиљежја која закон мора имати да би био у складу с појмом владавине права". Стога ће Уставни суд испитати усклађеност оспорених одредби са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

30. Уставни суд напомиње да је у својој пракси навео да принцип владавине права није ограничен само на формално поштовање уставности и законитости, већ захтијева да сви правни акти (закони, прописи и сл.) имају одређен садржај, односно квалитет примјерен демократском систему и да служе заштити људских права и слобода у односима грађана и тијела јавне власти у оквиру демократског политичког система (види, између осталих, Уставни суд, одлуке о допуности и меритуму бр. У-21/16 од 1. јуна 2017. године, тачка 19. и У-6/06 од 29. марта 2008. године, тачка 22). У вези с тим, Уставни суд је нагласио да стандард квалитета закона тражи да законска одредба буде доступна лицима на која се примјењује (транспарентност) и да буде за њих предвидива, тј. довољно јасна и прецизна да она могу стварно и конкретно знати своја права и обавезе до степена који је разуман у датим околностима како би се према њима могла понашати (види Уставни суд, Одлука о допуности и меритуму број У-15/18 од 29. новембра 2018. године, тачка 26). Осим тога, законска одредба треба да буде у складу с јавним интересом и њоме се појединцу не може наметати претјеран терет, односно законска одредба мора да буде пропорционална у односу на све релевантне стране (види Уставни суд, Одлука о

допустивости и меритуму број У-4/19 од 5. јула 2019. године, тачка 27).

31. Оспорене одредбе односе се на прелазне одредбе закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у којима је примјена одредби чл. од 86. до 86е. пролонгирана за одређени период. У вези с тим, Уставни суд подсећа да је чл. 21. и 22. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23) измијењен члан 86. Закона о ВСТС-у којим је дефинисана обавеза подношења финансијског извјештаја, тј. извјештаја о имовини и интересима носилаца правосудних функција. Поменути измјенама додати су нови чл. од 86а. до 86и. Закона о ВСТС-у, који детаљно прописују поступање у вези с извјештајима о имовини и интересима судија, тужилаца и чланова ВСТС-а (види Релевантне прописе). Тим измјенама је у оспореном члану 27. прописано да тај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а да ће се примјењивати истеком 90 дана од дана ступања на снагу. Даље, чланом 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) измијењен је члан 27. тако да примјена одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у почиње од 23. марта 2024. године. Коначно, оспореним чланом 1. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник БиХ" број 50/24) поново је измијењен члан 27. тако што је прописано да примјена одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у почиње од 28. фебруара 2025. године. Све наведене измјене и допуне Закона о ВСТС-у су објављене у службеним гласницима Босне и Херцеговине и ступиле су на правну снагу. Имајући у виду последњу измјену члана 27, произлази да се одредбе чл. од 86. до 86е. тренутно примјењују, што је у одговору потврдио ВСТС, те да су наведене одредбе биле у примјени и у вријеме подношења захтјева (захтјев је поднесен 13. августа 2025. године).

32. Уставни суд запажа да временско важење закона означава период у којем се неки закон примјењује. Закон који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине почиње важити када се испуне два услова: када буде објављен у службеном гласилу и када протекне одређени период након његове објаве (*vacatio legis*), ако није другачије наведено. Ступањем на снагу, закон постаје дио правног система. Међутим, законодавац у одређеним околностима може прописати да се примјена закона или неких његових одредби које су ступиле на правну снагу одгађа за одређени период. Такву могућност прописује одредба члана 21. став (3) Јединствених правила (види Релевантне прописе). Разлози за такав изузетак могу да буду различити. Уставни суд подсећа да се тим питањем бавио у предмету број У-2/20 разматрајући уставност прелазне одредбе Закона о измјенама и допунама Закона о заштити добробити животиња којом је примјена одређене законске норме пролонгирана. У том предмету Уставни суд је навео "да овакав начин регулисања питања из домена заштите и добробити животиња спада у домен дискреционог права и обавеза законодавца, додијељеног Уставом Босне и Херцеговине. С друге стране, Уставни суд сматра да је одредба члана 2. Оспореног закона у довољној мјери предвидива и прецизна јер је ступање на снагу једне од законских последица успостављене Законом о заштити и добробити животиња из 2009. године пролонгирано за тачно одређени период (умјесто 2018. године, забрана ће ступити на снагу 2028. године). Стога се не може закључити да је одредба члана 2. оспореног закона непрецизна, нејасна нити да ствара могућност њеног различитог тумачења и примјене, а што би, у супротном, могло да доведе у питање принцип владавине права из члана 1/2. Устава Босне и Херцеговине" (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број

У-2/20 од 26. новембра 2020. године, тачка 19, доступна на www.ustavisud.ba).

33. У конкретном случају Уставни суд подсећа да је законодавац чл. 21. и 22. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службене новине БиХ" 63/23) регулисао систем подношења и провјере извјештаја о имовини и интересима носилаца правосудних функција који представља дио процеса именовања носилаца правосудних функција и избора чланова ВСТС-а. Увођење таквог система захтијевало је низ припремних активности и обезбјеђење предуслова организационе и финансијске природе за његово спровођење. Дакле, увођење система подношења и провјере имовине и интереса носилаца правосудних функција од надлежног тијела захтијевало је успостављање одјела (члан 86ф. Закона о ВСТС-у), доношење проведених аката (члан 86и. Закона о ВСТС-у) и других законом прописаних активности, о чему су се ВСТС и Министарство правде у одговорима изјаснили. Штавише, из одговора произлази да је ВСТС у току 2023. и 2024. године надлежним тијелима упутио иницијативу за пролонгирање примјене чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у, све до остваривања предуслова за њихову примјену, што је укључивало и усвајање буџета институција Босне и Херцеговине. У релевантним околностима конкретног случаја Уставни суд сматра да су постојали оправдани разлози у јавном интересу за оспорено законско нормирање. Такође, Уставни суд сматра да је пролонгирање примјене одредби чл. од 86. до 86е. било доступно јер је било објављено у службеним гласницима Босне и Херцеговине. Уставни суд сматра да су оспорене норме довољно прецизне јер је пролонгирање одређено датумима од којих почиње примјена законских норми, што упућује на закључак да се радило о јасном нормирању које није било подложно различитом тумачењу. Уставни суд сматра да су адресати оспореним законским нормирањем могли знати своја права и обавезе, те прилагодити своје понашање до степена који је разуман у датим околностима. У околностима конкретног случаја Уставни суд не може извести закључак да је спорно законско нормирање могло ставити претјеран и непропорционалан терет за адресате. Према томе, сама чињеница пролонгирања примјене законских норми као таква не доводи у питање њихов квалитет у смислу захтјева који произлазе из принципа владавине права. Стога Уставни суд сматра да је оспорено законско нормирање којим је примјена одредби чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у пролонгирана до успостављања адекватних предуслова за њихову примјену у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине.

34. Коначно, Уставни суд подсећа да је у околностима конкретног случаја испитао да ли је конкретно законско нормирање којим се пролонгира примјена законских норми *per se* у складу са чланом 1/2. Устава Босне и Херцеговине. У вези с тим, Уставни суд подсећа да у оквиру надлежности из члана VI/3.ц) Устава Босне и Херцеговине не може рјешавати дилеме суда у односу на питања како ријешити предмет поводом којег је поднесен захтјев за оцјену компатибилности, односно да ли ће примјенити ранији пропис или пропис који је на снази у вријеме доношења одлуке тог суда. Стога суд који води поступак треба сам да ријешити спорна питања приликом одлучивања о тужбеном захтјеву како су га тужбоци поставили у конкретном случају (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У-11/24 од 14. новембра 2024. године, тачка 25, доступна на www.ustavisud.ba).

Остали наводи

35. Уставни суд запажа да подносилац захтјева наводи да оспорене одредбе којима се пролонгира примјена одредби

чл. од 86. до 86е. Закона о ВСТС-у нису у складу са чланом 2. Анекса II уз Устав Босне и Херцеговине. У вези с тим, Уставни суд подсећа да се члан IX – Прелазне одредбе Устава Босне и Херцеговине, доводи у везу с јавним функцијама, важењем закона и другим питањима која су изложена у Анексу II Устава Босне и Херцеговине. Члан 2. Анекса II прописује да ће сви закони, прописи и судски пословници који су на снази на територији Босне и Херцеговине у тренутку када Устав ступи на снагу, остати на снази у оној мјери у којој нису у супротности с Уставом, док другачије не одреди надлежни орган власти Босне и Херцеговине. Подносилац захтјева, осим позивања на наведену одредбу, није образложио у чему се огледа несагласност оспорених одредби са чланом 2. Анекса II, који говори о континуитету законских и других прописа, нити Уставни суд спорно питање које се односи на привремено пролонгирање примјене законских норми може довести у везу са садржајем наведене одредбе.

VII. Закључак

36. Уставни суд закључује да су члан 27. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 63/23), члан 4. став (1) Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у "Службени гласник Босне и Херцеговине" број 9/24) и члан 1. Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТС-у ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 50/24), којима је примјена одредби чл. од 86. до 86е. била пролонгирана и тренутно се примјењују у пуном обиму, у складу са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине.

37. На основу члана 19. став (1) тачка а), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

38. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ђеман, с. р.

SADRŽAJ

USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE861 Odluka broj U-17/25 (bosanski jezik)
Odluka broj U-17/25 (hrvatski jezik)1
8

862

Odluka broj U-17/25 (srpski jezik)
Odluka broj U-25/25 (bosanski jezik)
Odluka broj U-25/25 (hrvatski jezik)
Odluka broj U-25/25 (srpski jezik)14
22
31
41

BOSNE I HERCEGOVINE

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH
Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo
Za štampariju: Muhamed Mirvić

Telefoni:

Centrala:	033 72 20 30
Direktor:	033 72 20 61
Uredništvo:	033 72 20 38
Računovodstvo:	033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove:	033 72 20 51
Pretplata:	033 72 20 54
Oglasni odjel:	033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa poslovnicom i prodajom:	033 72 20 43

Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:

UNICREDIT BANK DD	338-320-22000052-11
ASA BANKA DD Sarajevo	134-470-10067655-09
ADDIKO BANK AD Banja Luka, filijala Brčko	552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo	161-000-00071700-57

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.

Identifikacijski broj 4200226120002
Porezni broj 01071019
PDV broj 200226120002

Pretplata za I polugodište 2026. godine na "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" 120,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>
Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku
e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasis@sllist.ba - pretplata@sllist.ba - racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba